

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМ, АР НАЙМГАНЫ ДУНД
ХЭСЭГ АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН
ТАЙЛАН**

/ АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР: MV-005028 /

/ АЖ АХУЙ НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 6195598 /

Хянасан:

БОУАӨЯ-ны ХБОБНУГ-ын шинжээч...../ /

Төв аймгийн Байгаль орчин, аялал жуучлалын

газрын мэргэжилтэн...../ С.Эрдэнэцогт /

Биелэлтийг тайлагнасан:

“Хаан булаг интернэйшнл ” ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал ...../Б.Баярбаатар /

“Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-ийн байгаль орчны мэргэжилтэн...../ Э.Намсрай /

2025 он

ГАРЧИГ

1. ОРШИЛ	5
2. ТУХАЙН ОНЫ УУЛЫН АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	7
3. БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ	7
3.1 Агаар	7
3.2 Гадаргын ба газрын доорхи усны нөөц	9
3.3 Хөрсөн бүрхэвч	11
3.4 Ургамлан нөмрөг	13
3.5 Амьтны аймаг	14
4. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	15
4.1 Биологийн нөхөн сэргээлт	15
5. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ.	15
5.1 “Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн” ний хүрээнд 5000 ширхэг мод тарих.....	15
6. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	17
7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	17
7.1 Археологийн дурсгал	17
7.2 Палеонтологийн дурсгал.....	18
8. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	18
9. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	24
9.1 Ахуйн хог хаягдал	24
9.2 Аюултай хог хаягдал	26
10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ	27
10.1 АГААРЫН ЧАНАРЫН ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭ.....	27
10.2 ХӨРСНИЙ БОХИРДЛЫН ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭ.....	29
10.3 УУРХАЙН УСНЫ ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭ.....	29
11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	31
12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	32
13. ДҮГНЭЛТ.....	34

ЗУРГЫН ЖАГСААЛТ

Зураг.1 Агаарын бохирдлын мониторингийн цэгүүд байгуулж хэмжилт хийв. 5 сар.....	7
Зураг.2 Агаарын чанарыг хэмжсэн багаж.....	8
Зураг.3 Агаарын бохирдлын мониторингийн цэгүүд байгуулж хэмжилт хийв. 8 сар.....	9
Зураг.4 Үерийн далан сайжруулалт хийсэн байдал.....	9
Зураг.5 Шатахуун түгээх хэсэг болон тосны цэгийг хатуу хучилттай болгосон	10
Зураг.6 Үерийн далан хашаажуулалт хийсэн байдал.....	10
Зураг.7 Эргэлтийн уснаас тогтмол шинжилгээ авч, бохирдсон эсэхийг хянаж ажилласан.11	
Зураг.8. Шимт хөрсний овоолго.....	12
Зураг.9 Кэмтийн ногоон байгууламж, явган хүний зам.....	12
Зураг.10 Нефтийн бүтээгдэхүүн асгарсан тохиолдолд авах арга хэмжээ, Spill kit / Асгаралт шингээгч /.....	13
Зураг.11 Нийт ажилчдад тогтоосон тээврийн замаас бусад газраар явуулахгүй байх талаар зааварчилгаа өгөв.....	13
Зураг.12 Шувуу үргээгч.....	14
Зураг.13 Бэлдсэн шуудуугаа шимт хөрсөөр дүүргэж тарилт хийв. 10 сар.....	15
Зураг.14 Бэлдсэн шуудуугаа шимт хөрсөөр дүүргэж тарилт хийв. 10 сар.....	15
Зураг.15 3.61 га техникийн нөхөн сэргээлт хийхээс өмнө.....	16
Зураг.16 3.61 га техникийн нөхөн сэргээлт хийсэний дараа.....	16
Зураг.17 3.61 га техникийн нөхөн сэргээлт харьцуулсан зураг.....	17
Зураг.18 Сургалтад хамрагдсан ажилчид, сертификат.....	18
Зураг.19 Аянга зайлуулагч.....	19
Зураг.20 Засвар, үйлчилгээний төв, зөөврийн бетонон хавтан, бетоноор доторлосон нүхэн яам.....	20
Зураг.21 Анхааруулах тэмдэгүүд	20
Зураг.22 Хориглох. тэмдэгүүд.....	21
Зураг.23 Дарааллын тэмдэгүүд.....	21
Зураг.24 Заах тэмдэгүүд.....	21
Зураг.25 Гэрэл ойлгогчтой тууз наасан техникүүд.....	22
Зураг.26 Цугларах цэг.....	22
Зураг.27 Гал унтраах техник, багаж хэрэгсэл галын булан.....	23
Зураг.28 Автосамсвалдуудад галын хор байруулсан байдал.....	23
Зураг.29 Галын булан болон экскаворуудад галын хор байрлуулав.....	24
Зураг.30 Хатуу хог хаягдал түр хадгалах, ангилан ялгах байр.....	24

Зураг.31 Ангилан ялгалтын хогын сав.....	25
Зураг.32 Жавлиний уусмал, хлорминоор ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийв.....	25
Зураг.33 Сургалтанд хамрагдсан ажилчид.....	26
Зураг.34 Хуучин тосны цэг, байгуулж хашаажуулав.....	26
Зураг.35 Дахин боловсруулах үйлдвэрт аюултай хог хаягдлаа нийлүүлэв.....	27
Зураг.36 Агаарын хяналт шинжилгээний багаж.....	28
Зураг.37 Агаарын чанарын хэмжмилт.....	29
Зураг.38 Засвар, ШТС-ийн талбайгаас дээж авч буй байдал.....	29
Зураг.39. Шимт хөрсний дээж авч буй байдал.....	29
Зураг.40 Ундны усны дээж авч буй байдал.....	30
Зураг.41 Уурхайн цэвэрийн, бохирын нуурын уснаас дээж авч буй байдал.....	30
Зураг.42 Технологийн процесс, паспорт.....	31
Зураг.43 Сумын нээлттэй өдөрлөгт тухайн жилийн байгаль хамгаалах талаар хийсэн ажлыг танилцуулав.....	32

ХАВСРАЛТЫН ЖАГСААЛТ

Хавсралт.1 Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ

Хавсралт.2 Ашигт малтмал ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл

Хавсралт.3 Лавлагаа

Хавсралт.4 Усны гэрээ, дүгнэлт, Хаягдал усны дүгнэлт, Хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрөл

Хавсралт.5 Газар эзэмшүүлэх гэрээ

Хавсралт.6 Нөхөн сэргээлтийн 50% барьцаа байршуулсан баримт

Хавсралт.7 Уурхайн шимт хөрстэй ажиллах журам

Хавсралт.8 Ургамлын мониторинг судалгааны тайлан

Хавсралт.9 “Археологи угсаатан зүйн судалгаа” тайлан

Хавсралт.10 Палеонтологийн тандан судалгааны тайлан дүгнэлт

Хавсралт.11 Аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө

Хавсралт.12 Газрын төлөв байдлын чанарын улсын хянан баталгаа.

Хавсралт.13 2025 оны хог хаягдлын гэрээ

Хавсралт.14 Техникийн хаягдал тос, тосолгооны шингэний хаягдлыг хүлээлгэн өгөх гэрээ

Хавсралт.15 “ Монголын хүрээлэн буй орчны нийгэмлэгээс” авсан сургалт сертификат

Хавсралт.16 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан 5 сар

Хавсралт 17 Галын аюулгүй байдлын дүгнэлт

1. ОРШИЛ

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдрийн А/618 тоот тушаалаар байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянах батлах, тайлагнах журмын дагуу боловсруулаа. Төв аймгийн Заамар сумын нутаг дахь “Ар наймганы дунд хэсэг” алтны шороон ордын 2025 онд олборлох явцад эвдрэлд өртсөн болон өмнөх жилүүдэд нөхөн сэргээлт хийгдээгүй орхисон талбайнуудад техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг ордын уул техникийн нөхцөлтэй уялдуулан хийж гүйцэтгэв.

Уг алтны шороон ордыг ашиглах төслийн байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайлангийн тодотголыг “Товь хангайн төгөл ” ХХК 2022 онд хийж БОАЖЯ-ны, Хүрээлэн буй орчин, Байгалийн нөөцийн удирдлагын газраар батлуулсан. Ашиглалтын MV-005028 тоот тусгай зөвшөөрөл бүхий талбай нь М-48-137, М-48-138 хавтгайд Төв аймгийн Заамар сумын нутаг Ар наймган нэртэй газарт оршино.

Талбайн хэмжээ 1.252.6 га болно. Талбайн булангийн цэгийн солбицлууд:

Цэг	Уртгаг	Өргөрөг	Цэг	Уртгаг	Өргөрөг
1	104 29'00"	48 17'43"	28	104 29'59.92"	48 17'34.36"
2	104 29'05.74"	48 17'43"	29	104 29'59.91"	48 17'36.17"
3	104 29'05.74"	48 17'42.4"	30	104 29'53.21"	48 17'36.13"
4	104 29'11.34"	48 17'42.43"	31	104 29'53.19"	48 17'37.36"
5	104 29'11.34"	48 17'41.91"	32	104 29'40.49"	48 17'37'31"
6	104 29'15.71"	48 17'41.93"	33	104 29'40.47"	48 17'39.37"
7	104 29'15.72"	48 17'40.96"	34	104 29'32.71"	48 17'39.93"
8	104 29'21.05"	48 17'40.98"	35	104 29'32.68"	48 17'42.52"
9	104 29'21.07"	48 17'39.3"	36	104 29'24.92"	48 17'42.49"
10	104 29'24.95"	48 17'39.32"	37	104 29'24.95"	48 17'43"
11	104 29'24.98"	48 17'36.92"	38	104 30'35"	48 17'43"
12	104 29'30.8"	48 17'36.95"	39	104 30'35"	48 16'50"
13	104 29'30.82"	48 17'36.94"	40	104 32'00"	48 15'50"
14	104 29'34.7"	48 17'36.96"	41	104 33'30"	48 15'50"
15	104 29'34.72"	48 17'33.01"	42	104 33'30"	48 14'47"
16	104 29'50.24"	48 17'33.08"	43	104 32'53"	48 14'47"
17	104 29'50.26"	48 17'32.08"	44	104 32'53"	48 14'30"
18	104 30'06.07"	48 17'32.08"	45	104 31'15"	48 14'30"
19	104 30'06.08"	48 17'32.15"	46	104 31'15"	48 15'00"
20	104 30'09.67"	48 17'32.15"	47	104 30'36"	48 15'00"
21	104 30'09.68"	48 17'31.92"	48	104 30'36"	48 16'10"
22	104 30'11.67"	48 17'31.92"	49	104 30'00"	48 16'10"
23	104 30'11.66"	48 17'30.75"	50	104 30'00"	48 17'00"
24	104 30'13.54"	48 17'30.72"	51	104 29'36"	48 17'00"
25	104 30'13.52"	48 17'32.86"	52	104 29'36"	48 17'16"
26	104 30'06.05"	48 17'32.83"	53	104 29'00'	48 17'16"
27	104 30'06.04"	48 17'34.38"			

Ар наймганы дунд хэсэг алтны шороон орд нь Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших бөгөөд Улаанбаатар хотоос баруун хойш 249 км-т, Заамар сумаас 30 км-т, “Алтан дорнод Монгол” ХХК, “Шижир алт” ХХК-ний уурхайн тосгоноос 8 км зайд байрлана. Нийт замын хагас нь буюу Улаанбаатар хотоос 110 км хатуу хучилттай замтай ба бусад нь сайжруулсан шороон зам байдаг. Төвийн эрчим хүчний системд бүрэн холбогдсон бөгөөд 110 квт ба 10 квт өндөр хүчдэлийн шугамтай болно. Мөн үйлдвэрлэлийн усан хангамж бүрэн шийдэгдсэн, уул техникийн энгийн нөхцөлтэй зэрэг нь тухайн ордыг ашиглах боломжийг улам бүр нэмэгдүүлдэг юм.

Ордын район нь манай улсын томоохон алтны район бөгөөд одоогоор Монгол улсын алт олборлодог томоохон аж ахуйн нэгжүүд болох Монгол-Оросын хамтарсан “Монгол росцветмет” үйлдвэрийн харья “Шижир алт” ХХК, “Алтан Дорнод Монгол ”ХХК, мөн “Мон полимет” ХХК, зэрэг олон арван компаниуд ажиллаж Монгол улсын алтны ихэнх хувийг олборлож байна.

КОМПАНИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Төв аймгийн Заамар сумын нутагт “Ар наймганы дунд хэсэг” нэртэй газарт орших ашиглалтын талбайн MV-005028 дугаартай тусгай зөвшөөрлийг АМГТГ-ын Кадастрын хэлтсийн даргын 2016 оны 10-р сарын 13-ны өдрийн тушаалаар 9011165058 тоот Улсын бүртгэлийн гэрчилгээтэй “Монгол Майнинг энд Эксплорэйшн” ХХК-д олгосон байдаг бөгөөд Улмаар АМГТГ-ын Кадастрын хэлтсийн даргын 2020 оны 10 сарын 26-ны өдрийн тушаалаар 9011652113 тоот Улсын бүртгэлийн гэрчилгээтэй “Хаан булаг финанс” ХХК-д олгосон байдаг. Мөн Кадастрын хэлтсийн даргын 2021 оны 8 сарын 25-ны шийдвэрээр компанийн оноосон нэрийг “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК болгон өөрчлөв.

“ Хаан булаг интернэйшнл” ХХК -ийн хамт олон

2. ТУХАЙН ОНЫ УУЛЫН АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Манай компани нь уулын ажлыг 2025 оны 03 сараас эхэлж, угаалгын ажлыг 4 сараас эхлэн 1 ш угаах төхөөрөмж, EX-1200, CAT-390, DOOSAN-700, LUIGONG LG-956L дугуйт ачигч, SINOTRUCK-371 автосамосвал, G-9190 автогрейдер, Komatsu D-155 маркын бульдозер, усалгааны машин, Land cruiser-105, 100, 80, 77, 76 зэрэг уурхайн хүнд ба хөнгөн тэрэг, машин тоног төхөөрөмж ажиллан, нийт 3,084.1 мян.м3 уулын цул хөдөлгөсөн байна.

2025 онд нийт хөрс хуулалт 3,003.23 мян.м3, элс олборлолт болон эфель,гааль 127.69 мян.м3 байна. 2025 онд уулын ажлаар нийт 8.4 га талбай шинээр эвдрэлд орж 15,297 м3 үржил шимт хөрсийг хуулж шимт хөрсний овоолгод байршууллаа.

Үүнд : Дотоод овоолго 3.603 мян.м3

3. БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ

3.1 Агаар

Тоосжилт болон бохирдуулагч хийн нөлөөгөөр орчны агаар бохирдох, ажилчдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх

3.1.1 Агаарын бохирдлын мониторингийн цэгүүд байгуулж орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу жил бүр хяналт явуулах. Жил бүр олборлолтын ажил эхлэх үе буюу 4-5 саруудад эхний хэмжилтийг хийж байх. Мөн давтан шинжилгээг 9 сард хийлгэж байх

Зураг.1 Агаарын бохирдлын мониторингийн цэгүүд байгуулж хэмжилт хийв. 5 сар

3.1.2 Агаарын чанрын мониторингийн хэмжилтийг уурхайн ашиглалтын технологитой уяалдуулан хийж байх. Уурхай бүрэн хүчин чадлаар ажиллах үед, мөн хөрс хуулалт болон овоолго хийх үед агаарт агуулгдах тоосжилтын хэмжээг хэмжиж байх

Тус ажлын хүрээнд бид уурхайн карьер, тээвэрлэлтийн зам, хотхоны орчим зэрэг газар агаарт буй ширхэглэгт тоосонцрыг, дуу чимээ, агаарын харьцангуй чийгшил, салхины хурд, агаарын температур, гэрлийн хүч зэргийг хэмжиж суурин боловсруулалтын хүрээнд тус хэмжиж авсан хэмжилтийг “Агаарын техникийн ерөнхий шаардлага ”MNS 4585:2016 стандарттай харьцуулсан.

Хүснэгт 1.

Агаарт буй тоосонцорыг хэмжсэн үзүүлэлтүүд

№	Байршил	Сар өдөр	Хүхэрлэг хий /SO ₂ / мг/м ³	Азотын хий /NO ₂ / мг/м ³	Нийт Тоосны агууламж TSP мг/м ³	Дуу чимээ дБА	Чийг-шил
1.	Зам	05/04	0.020	0.056	0.231	30	max 40.4% min 18.4%
2	Хотхон	05/04	0.021	0.048	0.350	40	max 40.4% min 18.4%
	MNS 4585:2016 стандарт	-	0.450	0.200	0.500	60.0 дБА	40-60%

Зураг.2 Агаарын чанарыг хэмжсэн багаж

Монгол Улсын “Агаарын техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 4585:2016 стандарт нийт тоосны агууламж TSP мг/м³, Хүхэрлэг хий, Азотын давхар исэл зэрэг үзүүлэлт нь 24 цагийн дунджаар бидний хэмжилт хийсэн газруудад агаарын техникийн ерөнхий шаардлага стандартаас давсан үзүүлэлт байхгүй байна.

Зураг.3 Агаарын бохирдлын мониторингийн цэгүүд байгуулж хэмжилт хийв. 8 сар

3.2 Гадаргын ба газрын доорхи усны нөөц

Ус шавхан зайлуулалтын улмаас газрын доорх усанд хомстол үүсэх

3.2.1 Тосгон ба ордыг хаврын шар усны болон хур борооны үерээс хамгаалах арга хэмжээ авч хамгаалалтын далан шуудууг засаж сайжруулж байх.

Жил бүр гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ батлуулан ажиллаж болзошгүй үер усны аюулаас урьдчилан сэргийлж хамгаалалтын далан шуудууг засаж сайжрууллаа.

Зураг.4 Үерийн далан сайжруулалт хийсэн байдал

3.2.2 Хүнд механизмын түлш, шатахуун зэрэг усыг бохирдуулагч бодис хаяж асгахгүй байх шаардлагатай. ШТМ-иар бохирлогдсон болон ахуйн бохирдол бий болсон хөрс хур борооны үеэр угаагдан гадаргын болон гүний усыг бохирдуулж болзошгүйг анхаарч ажиллах.

Шатахуун түгээх хэсэг болон тос тосолгооны цэгийг хөрс хур борооны үеэр угаагдан гадаргын болон гүний усыг бохирдуулж болзошгүй байдлаас сэргийлж хатуу хучилттай болгосон.

Зураг.5 Шатахуун түгээх хэсэг болон тос тосолгооны цэгийг хатуу хучилттай болгосон

3.2.3 Эргэлтийн усан сангийн далангаас ус алдаж болзошгүй тохиолдолд урьдчилсан арга хэмжээ авах, усан сангийн даланд хананы бэхлэгээ хийх, усан санг үерээс байнга хамгаалж байх

Эргэлтийн усан санд хорт бодис, хог хаягдал, тос, шатахуун, бохир ус орохоос урьдчилан сэргийлж хашаажуулан, үерийн далан байгуулсан болно.

Зураг.6 Үерийн далан хашаажуулалт хийсэн байдал

3.2.3 Алт угаах зорилгоор байгуулсан нуур цөөрмийн усны бохирдол нь газрын доорх усанд шууд нөлөөлөх тул газрын доорх усанд бохирдуулах бодис (хорт бодис, хог хаягдал, тос, шатахуун, бохир ус г.м) оруулахаас тогтмол урьдчилан сэргийлэх.

Зураг.7 Эргэлтийн уснаас тогтмол шинжилгээ авч, бохирдсон эсэхийг хянаж ажилласан.

3.3 Хөрсөн бүрхэвч

3.3.1 Шимт хөрсний овоолгыг 2 жилээс хэтрүүлэхгүйгээр нөхөн сэргээх ажилд ашиглаж байхаар зохион байгуулах

MNS 5916:2008 стандартын дагуу шимт хөрсний овоолгыг салхинд хийсэх, гадны нөлөөлөлд автахаас урьдчилан сэргийлж хэлбэржүүлэлт хийсэн. Уурхайн шимт хөрстэй ажиллаж журмыг боловсруулж мөрдөн ажиллав.

Хавсралт.7 Уурхайн шимт хөрстэй ажиллах журам

Зураг.8 Шимт хөрсний овоолго

3.3.2 Газрын гадарга хөрсийг элэгдлээс хамгаалахын тулд уурхайн тосгон орчимд мод,сөөг, олон наст ургамал тарьж ногоон байгууламж бий болгох, кемпийн талбайн явган хүн явах замд хайрга чулуу дэвсэх

Тосгоны хашаанд нийт 5 зүйлийн 17 ширхэг мод бут тарьж ургуулсан бөгөөд явган хүн явах зам талбайг хатуу хучилттай болгож ажилласан.

Зураг.9 Кемпийн ногоон байгууламж, явган хүний зам

3.3.3 Шатах тослох материал нь органик нэгдлүүдийн нийлмэл бөгөөд хөрсөнд нэвчсэн тохиолдолд түүний гүнд ихээхэн хэмжээний бохирдлыг бий болгон удаан хугацаагаар хадгалагддаг онцлогтой. Ингэж бохирдсон хөрсийг хуулан авч тусгаарлагч гадаргуу дээр овоолон 18-20%-ийн хлорамины уусмалаар бороожуулан ариутгаж эсхүл бууц хольж асган саармагжуулалт хийх

Засварын хэсэгт, колонкийн хэсэгт асгаралт шингээгч материал / spill kit /, элс арчих материал зэргийг галын буланд байрлуулав. Мөн ашигласан тос тосолгооны материалыг 5 тн-ын багтаамжтай төмөр ёмкост цуглуулан байршуулж гэрээний дагуу дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлдэг.

Зураг.10 Нефтийн бүтээгдэхүүн асгарсан тохиолдолд авах арга хэмжээ, Spill kit / Асгаралт шингээгч /

3.4 Ургамлан нөмрөг

Уурхайн болон ажилчдын хотхоны үйл ажиллагааны улмаас ургамлан бүрхэвч доройтох

3.4.1. Ургамлан нөмрөгийг устах, талхлагдахаас сэргийлж хүн, техникийн хөдөлгөөнд хязгаарлалттай тавьж авто замуудаар зорчих хөдөлгөөнийг хэвшүүлж хяналт тавьж ашиглах, шороон асгацууд бий болгохгүй байх, талбайн ашиглалтын зохион байгуулалтыг сайжруулах

Авто замуудаар зорчих хөдөлгөөнийг хэвшүүлж хяналт тавьж ажилласан ба салаа сам гарсныг хааж ажилласан

Зураг.11 Нийт ажилчдад тогтоосон тээврийн замаас бусад газраар явуулахгүй байх талаар зааварчилгаа өгөв

3.4.2 Тарилт хийхийн өмнө үрийн соёлох болон дасан зохицох чадвар, ус чийг, хуурайшилд хир зэрэг тэсвэртэй болохыг судалсан, биологийн үндсэн онцлогийг сайн мэдэх үрийг сонгох

/ Хавсралт.10 Ургамлын мониторинг судалгааны тайлан /

3.5 Амьтны аймаг

3.5.1 Ажиллагсадад ан амьтан хамгаалах хууль дүрэм журмыг мөрдүүлэх, байгальд элдэв сөрөг үйлдэл гаргуулахгүй байхад анхаарч сурталчилгааны ажил тогтмол зохиож байх

Хурдны хязгаарыг байнга барих, зам тээврийн үед амьтан алахгүй байх, амьтны нүүдлийн төлөв болон үржлийн хэв маягт саад учруулахгүй байх талаар сургалт явуулсан бөгөөд ажилчдад болон тээвэрлэлтэд оролцох ажилчдад хамгааллын статус бүхий ховор амьтдын ач холбогдол, ан агнуур, худалдааг хориглох тэмдэг байршуулсан.

3.5.2 Ан амьтны үхэж хорогдохоос сэргийлэхийн тулд уурхайн байгууламж руу ан амьтан орохоос хамгаалах арга хэмжээ авах, уурхайн ашиглагдсан талбайг нөхөн сэргээх

Үүсэх карьер, нүх цүнхээлд ус тогтон нутгийн иргэд, мал, зэрлэг амьтад осолдохоос сэргийлж хашаа хамгаалалт хийсэн. Үүссэн хаягдал ус цуглуулах орчин болон бусад нүх хонхор газруудыг хашиж, амьтан орохоос хамгаалж далан шуудуу хийж хашаалсан. Мөн цахилгааны нийт 16 тулгуур дээр шувуу үргээгч байрлуусан.

Зураг.12 Шувуу үргээгч

4. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

4.1 Биологийн нөхөн сэргээлт

2025 онд техникийн биологийн нөхөн сэргээлт төлөвлөгдөөгүй ба 2024 онд үйл ажиллагаа явуулагүй боловч 14.23 га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн.

5. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ.

5.1 “Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн” ний хүрээнд 5000 ширхэг мод тарих

Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд навчит модны суулгацаар “Заамар сумын төв”-д цэцэрлэгт хүрээлэнгийн хашаан дотор 300 метр газар ургамалан хашлага хэлбэрээр 5000 ширхэг мод тарив

Зураг.13 Бэлдсэн шуудуугаа шимт хөрсөөр дүүргэж тарилт хийв. 10 сар

Зураг.14 Бэлдсэн шуудуугаа шимт хөрсөөр дүүргэж тарилт хийв. 10 сар

5.2 Уул уурхайн нөлөөгөөр эвдрэлд өртөн нөхөн сэргээгдээгүй үлдсэн талбайд

2025 онд 9 сард Дүйцүүлэн хамгаалах ажлаар Төв аймгийн Заамар сумын Хайлааст багийн “Тосон” хэмээх газар 3.61 га талбайд нөхөн сэргээлтийн ажил хийж гүйцэтгэлээ.

Зураг.15 3.61 га техникийн нөхөн сэргээлт хийхээс өмнө

Зураг.16 3.61 га техникийн нөхөн сэргээлт хийсэний дараа

Зураг.17 3.61 га техникийн нөхөн сэргээлт харьцуулсан зураг

6. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагааны онцлогоос хамаараад нүүлгэн шилжүүлэн, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний ажил хийгдэхгүй болно.

7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

7.1 Археологийн дурсгал

Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний дагуу ШУТИС-ийн Бизнесийн удирдлага Хүмүүнлэгийн сургуулийн Хүмүүнлэгийн ухааны салбарын археологи угсаатан зүйн судалгааны багаар нь 2019 оны 7-р сарын 19-нөөс 7-р сарын 21 хүртэл 2 хоногийн хугацаанд төслийн талбайд археологийн авран хамгаалах хайгуул судалгааны ажлыг гүйцэтгүүлэхэд 11 дурсгалыг илэрсэн байна Хайгуулын ажлаар илэрсэн 11 дурсгалын 6 дурсгалыг 2019 оны 08-р сарын 10-аас 08-р сарын 25-ийн хүртэл 15 хоногийн хугацаанд ШУТИС-ийн Бизнесийн удирдлага Хүмүүнлэгийн сургуулийн Хүмүүнлэгийн ухааны

салбарын археологи-угсаатан зүйн судалгааны багаар авран хамгаалах малтлагын ажил гүйцэтгүүлсэн. Малтлага судалгааны явцад дурсгалууд нь Хүрэл зэвсгийн сүүл төмрийн түрүү үед холбогдох нь тогтоогдсон хэдий ч ихэнх чулуун байгууламжууд эрт үед тоногдсон байснаас гадна хоосон болон тахилгын шинжтэй байсан. 2025 онд түүх дурсгалын олдвор илрээгүй.

/Хавсралт.9 “Археологи угсаатан зүйн судалгаа” тайлан /

7.2 Палеонтологийн дурсгал

“Соёлын өвийг хамгаалах тухай” Монгол улсын хуулийн 2014 оны 5 сарын 15 ны өдрийн шинэчлэн найруулгын 5.1.1; 6.1.5; 16.7.1; 17.1.3.4; 27.2; 28-р зүйл, 38,2,3; 60.1.10-д заасны дагуу газрын хэвлийн эзэмших ашиглахад палеонтологийн хайгуул тандан судалгааны ажлыг хийлгэх шаардлагатай байдаг.

2020 онд палеонтологийн судалгааг ШУТИС, ГУУС-ийн Стратиграфи-Палеонтологийн судалгааны төвөөр гүйцэтгүүлсэн. Ордын хэмжээнд палеонтологийн дурсгал илрээгүй болно.

Хавсралт.12 Палеонтологийн тандан судалгааны тайлан дүгнэлт

8. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Байгалийн болзошгүй гамшиг, аюулт үзэгдлээс үүдэн төслийн үйл ажиллагаанд сөргөөр нөлөөлөх, дам нөлөөллөөр хүрээлэн буй орчныг бохирдуулах

8.1 Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагаа, гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх сургалт сурталчилгаа, болзошгүй аюулын үед авах арга хэмжээг төслийн нийт ажилтан албан хаагчдад тогтмол хугацаанд танилцуулах

“Хаан булаг интернэйшл” ХХК нь 2025.05 сард “Онцгой байдлын ерөнхий газрын дэргэдэх уул уурхайн аврах 09 дүгээр анги”-с Уурхайн,уулын үйлдвэрт ажиллагсдын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний мэдлэг, дадлага олгох сургалтад авсан.

/Хавсралт.15 Сургалтад хамрагдсан сертификат/

Зураг.18 Сургалтад хамрагдсан ажилчид, сертификат

8.1.2 Аянга, цахилгаанаас үүдэлтэй аюул ослоос сэргийлэхийн тулд аянга зайлуулагч байрлуулах

Аянга, цахилгаанаас үүдэлтэй аюул ослоос сэргийлэхийн тулд аянга зайлуулагч, уурхайн шатахуун түгээгүүрийн газар байрлуулж ажилласан.

Зураг.19 Аянга зайлуулагч

8.1.3 Шороон шуурганаас үүдэх сөрөг нөлөөллүүдийг бууруулахын тулд байгууламжуудын битүүмжлэлийг сайн хийх, ажиллагсдыг хөдөлмөр хамгааллын хэрэгслээр бүрэн хангах, шаардлагатай үед үйл ажиллагааг түр зогсоох

Ажлын байрны үзлэгээр хэсэг нэгжүүдэд тогтмол шалгалт хийн илэрсэн зөрчлийг тухай бүрд нь арилгаж техникийн аюулгүй байдлыг хангаж ажилласан. Засварын хэсэг нь тусгай зөөврийн бетонон шалтай, халаалт агааржуулалт гэрэлтүүлгийг бүрэн шийдсэн болно. Мөн тос тосол, үйлчилгээ хийх зориулалттай бетоноор бүрэн доторлосон нэг нүхэн яам шинээр байгуулсан.

Зураг.20 Засвар, үйлчилгээний төв, зөөврийн бетонон хавтан, бетоноор доторлосон нүхэн яам

8.1.4 Үйлдвэрлэлд гарч болзошгүй аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө боловсруулж мөрдөх

Жил бүр ОБЕГ-ын харьяа Уул уурхайн аврах газраас 2025 оны Аваар устгах төлөвлөгөө батлуулж хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

/ Хавсралт.11 Батлагдсан 2025 оны аваар устгах төлөвлөгөө /

8.2.1 Зохих стандартын шаардлага хангасан замын тэмдэг, тэмдэглэгээг шаардлагатай гэж үзсэн газруудад байрлуулана.

Стандартын шаардлага хангасан тэмдэг, тэмдэглэгээг ил уурхайн аюулгүйн дүрмийн дагуу, зам тээвэр, мөргөцөг гэх мэт шаардлагатай газар байрлуулан хэрэгжилтийг ханган ажиллаа.

- Уурхайн технологийн замд шаардлагатай замын тэмдэг тэмдэглэгээг байрлуулсан.

Үүнд:

Анхааруулах тэмдэг- 15ш

Хориглох тэмдэг -8ш

Дарааллын тэмдэг -8ш

Заах тэмдэг- 10ш

Зураг.21 Анхааруулах тэмдэгүүд

Зураг.22 Хориглох тэмдэгүүд

Зураг.23 Дарааллын тэмдэгүүд

Зураг.24 Заах тэмдэгүүд

8.2.2 Машин техник, хувцас хэрэглэлд гэрэл ойлгогч, дарцаг хэрэглэх

Нийт ажилчдыг НБХХ хангаж машин техникүүдэд гэрэл ойлгогчтой тууз наасан.

Зураг.25 Гэрэл ойлгогчтой тууз наасан техникүүд

8.3 Үйлдвэрлэлийн гэнэтийн ослын улмаас хүний эрүүл мэнд, амь насанд сөргөөр нөлөөлж, олборлолтын үйл ажиллагаа доголдох, зогсох

8.3.1 Болзошгүй аюулын үед ашиглах гарцаар хангах, аюулгүй ажиллагаа, аврах сургалт зохион байгуулах, цугларах цэг байгуулах

Жил бүр ОБЕГ-ын харьяа Уул уурхайн аврах газраас 2025 оны Аваар устгах төлөвлөгөө батлуулж хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

Зураг.26 Цугларах цэг

8.3.2 Гал унтраах багаж хэрэгслийн бэлэн байдалд нэгж тус бүрийг удирдах ажилтан өдөр бүр тогтмол хяналт тавьж илэрсэн дутагдлыг биечлэн засах, холбогдох арга хэмжээг авч ажиллах

Шаардлагатай газруудад галын хорыг байрлуулж багаж хэрэгсэл байрлуулсан. Бэлэн байдалд галын машин байнга байдаг.

Зураг.27 Гал унтраах техник, багаж хэрэгсэл галын булан

8.3.3 Уурхайн галын аюул гарч болох газар, экскаватор, автосамосвал бүрт “Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх заавар”-т заасан гал унтраах хэрэгсэл, материал, багаж төхөөрөмж бэлэн хадгалсан байх

2025 онд уурхайд ашиглаж байгаа нийт 28 ширхэг хүнд болон, хөнгөн машинд гал унтраах хэрэгслийг байрлуулан бэлэн байдлыг ханган ажилласан.

Зураг.28 Автосамсвалдуудад галын хор байруулсан байдал

Зураг.29 Галын булан болон экскаворуудад галын хор байрлуулав.

9. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

9.1 Ахуйн хог хаягдал

9.1.1 Ахуйн хог хаягдлыг түр хадгалах цэг байгуулах. Мөн ус үл нэвтрүүлэгч материалаар хогийн цэгийн доод хэсэгт дэвсэж, гадуур нь хашаа татах тохижуулах

Ангилан ялгалтын цэгийг тохижуулж, дахин боловсруулах, ашиглах боломжтой хог хаягдлыг цуглуулан ажиллав. Мөн шинээр хаягдал цаас хадгалах, цуглуулах байр хийлээ.

Зураг.30 Хатуу хог хаягдал түр хадгалах, ангилан ялгах байр

9.1.2 Энгийн хог хаягдлаа ангилан ялгах хогийн сав нь “Хог хаягдлын тухай хууль”-ийн 15-р зүйлд заасны дагуу хог хаягдлыг ангилах, ачих, цуглуулах технологид нийцсэн, галд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн, хог хаягдал салхиар тархах, хур тунадасны ус хуримтлагдах, шүүрэл ялгарахаас сэргийлсэн, ангилан ялгах тэмдэг тэмдэглэгээтэй байна.

Стандартын шаардлага хангасан ангилан ялгалтын хогийн сав байршуулсан бөгөөд ангилан ялгасан дахин боловсруулах боломжтой хогоо, дахивар бүтээгдэхүүн авдаг хувь хүнд нийлүүлдэг.

Зураг.31 Ангилан ялгалтын хогын сав.

9.1.3 Хог хаягдлын түр хадгалах цэг болон, хогийн савуудад ариутгал халдваргүйжүүлэлтийн арга хэмжээ авч хэрэгжүүлж байх шаардлагатай

Зураг.32 Жавлиний уусмал, хлорминоор ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийв.

9.1.4 Нийт ажилчдад хог хаягдлын менежментийн талаар сургалт зохион байгуулж, зохих мэдлэгийг эзэмшүүлэх, дадал зуршлыг хэвшүүлэх

2025 онд байгаль орчны зөвлөх үйлчилгээ үзүүлдэг мэргэжлийн байгууллага болох “Газар Чандмань” ХХК хамтран 5 сард “Хуванцар савны, хэрэглээ байгальд үзүүлэх хор нөлөө” 8 сард “Хог хаягдал ангилан ялгалт” сэдвээр тус тус сургалт зохион байгуулсан болно. /Хавсралт.14 Сургалтад хамрагдсан ажилчдийн сургалтын протокол/

Зураг.33 Сургалтанд хамрагдсан ажилчид

9.2 Аюултай хог хаягдал

9.2.1 Ашиглагдсан тос, тосолгооны материал, аккумуляторыг тусгай цэг гарган хуримтлуулах

Хуучин тосны цэг гарган ажилласан тос тосолгооны материалаа хадгалсан. Мөн аккумулятор дахин ашигласанаар хаягдал гараагүй болно.

Зураг.34 Хуучин тосны цэг, байгуулж хашаажуулав.

9.2.2 Ашигласан тос тосолгооны материалыг дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх

2025 онд “Ирмүүн ойл трейдинг” ххк-тай “Аюултай хог хаягдал цуглуулах тээвэрлэх, устгах зөвшөөрөл бүхий аж ахуй нэгжид хаягдал шилжүүлэн өгөх гэрээ” байгуулан ажиллаа. / Хавсралт.14 Техникийн хаягдал тос, тосолгооны шингэний хаягдлыг хүлээлгэн өгөх гэрээ. Дагалдах бичиг /

Зураг.35 Дахин боловсруулах үйлдвэрт аюултай хог хаягдлаа нийлүүлэв.

10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Хаан булаг интернэйшнл” ххк-ийн MV-005028 тусгай зөвшөөрлийн талбайд Алтны шороон ордын ашиглалтыг явуулж байгаа бөгөөд жил бүр орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлдэг.

Орчны хяналт шинжилгээний ажлыг 2025 оны 05-р сарын 09-наас 05-р сарын 11-ны өдрүүдэд экологич Э.Мөнгөнтуяа, Ө.Ундрах, ургамал судлаач Д.Отгонцэцэг нарын бүрэлдэхүүнтэй хийж гүйцэтгэсэн болно.

Хавсралт.16 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан 5 сар

10.1 АГААРЫН ЧАНАРЫНХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭ

Тус ажлын хүрээнд бид уурхайн карьер, тээвэрлэлтийн зам, хотхоны орчим зэрэг газар агаарт буй ширхэглэгт тоосонцорыг “Dust truck” багажаар, “Environmental meter” багажаар дуу чимээ, агаарын харьцангуй чийгшил, салхины хурд, агаарын температур, гэрлийн хүч зэргийг хэмжиж суурин боловсруулалтын хүрээнд тус хэмжиж авсан хэмжилтийг “Агаарын техникийн ерөнхий шаардлага ”MNS 4585:2016 стандарттай харьцуулсан

Зураг.36 Агаарын хяналт шинжилгээний багаж

Зураг.37 Агаарын чанарын хэмжмилт

Агаарын тоосжилтын үр дүн:

Монгол Улсын “Агаарын техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 4585:2016 стандарт нийт тоосны агууламж TSP мг/м³, Хүхэрлэг хий, Азотын давхар исэл зэрэг үзүүлэлт нь 24 цагийн дундажаар бидний хэмжилт хийсэн газруудад агаарын техникийн ерөнхий шаардлага стандартаас давсан үзүүлэлт байхгүй байна.

Хүснэгт 6. Агаарт буй тоосонцорыг хэмжсэн үзүүлэлтүүд 8 сар

№	Байршил	Сар өдөр	Хүхэрлэг хий /SO ₂ / мг/м ³	Азотын хий /NO ₂ / мг/м ³	Нийт Тоосны агууламж TSP мг/м ³	Дуу чимээ дБА	Чийг-шил
1.	Зам	05/04	0.026	0.056	0.05	30	max 40.4% min 18.4%
2	Хотхон	05/04	0.050	0.048	0.05	30	max 40.4% min 18.4%
	MNS 4585:2016 стандарт	-	0.450	0.200	0.500	60.0 дБА	40-60%

10.2 ХӨРСНИЙ БОХИРДЛЫН ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭ

Хяналт шинжилгээний ажлын хүрээнд уурхайн засварын талбай, шатахуун түгээх газар, биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн хөрс, шимт хөрс зэргээс хөрсний дээж авлаа.

Зураг.38 Засвар, ШТС-ийн талбайгаас дээж авч буй байдал

10.2.1 Уурхайн шимт хөрсний шинжилгээ

Уурхайн шимт хөрсийг хуулахдаа 0.2м-ийн зузаантайгаар бульдозероор хуулан түрж техникийн нөхөн сэргээлт хийх үед ашиглах зорилгоор ил уурхайн олборлолтын талбайн гадна уурхайн ирмэг дагуулан түрж овоолсон. Тус шимт хөрснөөс дээж авч хөрсний шимт чанарыг тодорхойлуулсан.

Зураг.39. Шимт хөрсний дээж авч буй байдал

10.3 УУРХАЙН УСНЫ ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭ

10.3.1 Уурхайн унд ахуйн усны шинжилгээ, хяналт

Уурхай нь улирлын чанартай ажиллах ба уурхайн хотхонд нийт 30-50 хүн ажиллаж амьдарна. Унд ахуйн усны хэрэгцээг өрөмдсөн гүний худгийн усаар хангана. Гүний худгийн

усанд шүүлтүүр тавьсан бөгөөд бид 5 дугаар сарын хяналт шинжилгээний ажлын хүрээнд тус уурхайн унд ахуйн усанд бактериологийн болон унд ахуйн усны ерөнхий шинжилгээг тус тус хийлгэж стандарт үзүүлэлттэй харьцуулсан болно.

Зураг.40 Ундны усны дээж авч буй байдал

10.3.2 Уурхайн технологийн усны шинжилгээ

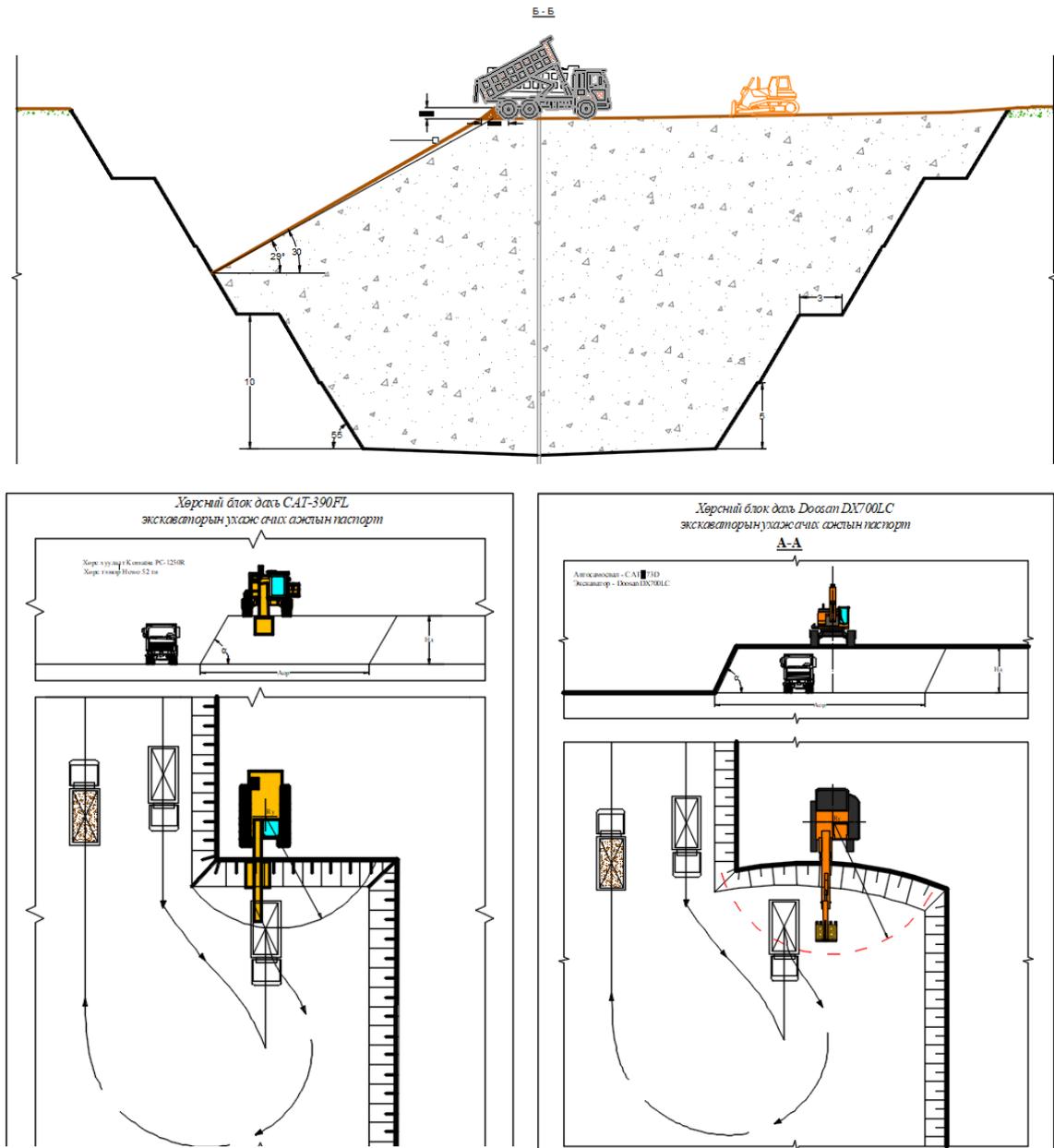
Уурхайгаас баруун хойд байрлах цэвэр, бохир нуурыг элс баяжуулахад ашигладаг. Уурхайн элс баяжуулах хэсгийн хаягдлын сан, цэвэр нуурын уснаас тус тус дээж авч, цэврийн нуурын усны гадаргын усны инжилгээг Монгол-Ус ТӨҮГазарт хийлгэсэн бол

Зураг.41 Уурхайн цэвэрийн, бохирын нуурын уснаас дээж авч буй байдал

11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

11.1 Уурхайн бүх ажлыг ил уурхайн аюулгүй байдлын дүрмийн дагуу явуулах, технологийн процессийг паспортжуулах

Зураг.42 Технологийн процесс, паспорт

11.2 Олборлолтын явцад археологи, палеонтологи, түүх, соёлын дурсгалт зүйлс илэрвэл сумын ЗДТГ, мэргэжлийн зохих байгууллагад яаралтай мэдэгдэж, авран хамгаалах арга хэмжээ авах

2022 онд архилоги, палентлогийн судалгаа хийлгэсэн болно.

11.3 Байгалийн гэнэтийн аюултай үзэгдэл /газар хөдлөлт, үер, салхи шуурга/ болон үйлдвэрлэлийн ослоос урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр ажиллагсдыг жилд 1-2 удаа сургаж, дадлагажуулах, энэ талаар дотоод журам төлөвлөгөөтэй ажиллах

“Хаан булаг интернэйшл” ХХК нь 2025.05 сард “Онцгой байдлын ерөнхий газрын дэргэдэх уул уурхайн аврах 09 дүгээр анги”-с Уурхайн,уулын үйлдвэрт ажиллагсдын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний мэдлэг, дадлага олгох сургалтад авсан.

/Хавсралт.11 Сургалтад хамрагдсан сертификат/

11.4 Байгаль орчны итгэмжлэгдсэн лабораториор орчны хяналт шинжилгээ хийлгэх арга хэмжээ авч, ус, хөрс, агаарын бохирдол, хөрсний эвдрэл, элэгдэл, усны нөөцийн байдалд хяналт тавьж ажиллах

Орчны хяналт шинжилгээний ажлыг “Газар чандмань ххк” –аар 2025 оны 05-р сарын 04-наас 05-р сарын 7-ны өдрүүдэд экологич Э.Мөнгөнтуяа, Ө.Ундрах, ургамал судлаач Д.Отгонцэцэг нарын бүрэлдэхүүнтэй хийж гүйцэтгэсэн болно.

Хавсралт.16 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан 5 сар

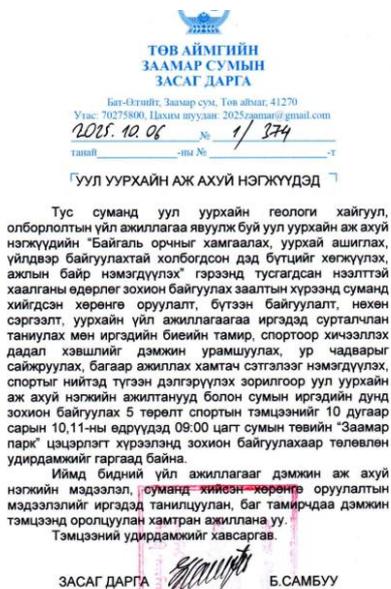
11.5 Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааны ажлыг хийлгэх /5 жил тутамд/

Хавсралт.12 Газрын төлөв байдлын чанарын улсын хянан баталгаа.

12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

12.1 Заамар сумын Хайлааст багийн иргэд

Уурхайн нөлөөллийн бүсэд орших малчдад нөхөн сэргээлтийн ажлын явц танилцуулсан мөн 2025 оны 10 сард Заамар сумын өдөрлөгт танилцууллага хийсэн.

Зураг.43 Сумын нээлттэй өдөрлөгт тухайн жилийн байгаль хамгаалах талаар хийсэн ажлыг танилцуулав.

12.2 Төв аймгийн Байгаль орчны газар

Мөн нөхөн сэргээлт хүлээж авах улсын комисст 09 сарын 19 ны өдөр талбай дээрээ биологийн нөхөн сэргээлт хүлээлгэн өгсөн.

12.3 Төрийн захиргааны төв байгууллага

Цахим систем болох www.eic.mn 11 сарын 1-ний дотор бичвэр мэдээллийг орууллаа.

12.4 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ЗАРДЛЫН НЭГТГЭЛ

Хүснэгт 7. Байгаль орчныг хамгаалах зардлын нэгдэл

Д/д	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө	Үнийн дүн / мян.төг /	Үнийн дүн / мян.төг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	2 700.0	2 700.0
2	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	43 720.0	43 720.00
3	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	5 300.0	5 533.58
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	-	-
5	Түүх соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө	-	-
6	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	1 400.0	1 400.0
7	Хог, хаягдлын менежментийн арга хэмжээний зардал	800.0	1 000.0
8	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр (ОХШХ)	1 500.0	1 500.0
9	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	1 000.0	1 000.0
10	Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	-	-
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд нийт		56 420.0	56 853.58

13. ДҮГНЭЛТ

2024 онд биологийн нөхөн сэргээлтийг хадлан бэлчээрийн чиглэлээр хийсэн болно. Тарилтанд олон наст тухайн орон нутагт элбэг тархацтай ботуул, согоовор ерхөг гэсэн өвслөг ургамал мөн нэг наст тэжээлийн ургамал овъоёс, судан өвсийг 1:1:1:1 гэсэн харьцаатай үрийн холимог ашиглав. Тэжээлийн ургамал нь хөрсийг үндэсний системээр баяжуулан хөрсний шимэрхэг чанарыг дээшлүүлж, салхин нөмрөг үүсгэж өгдөг үр ашигтай. Нөхөн сэргээлт хийсэн талбайг хашиж хамгааллаж усалгаа арчилгаа хийснээр ургамлын ургалтын бүхий л үе шат хэвийн сайн явагдсан бөгөөд 9 сарын сүүлийн 10 хоногт үр боловсролт гүйцэж үрээ хаясан болно. Төлөвлөгөөт онд байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан ажлуудыг амжилттай хийж гүйцэтгэсэн ба бид тайланд төлөвлөгөөт аудит хийлгэсэн мөн “ Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн”-ний хүрээнд 5000 ширхэг мод тарилаа. Хаягдал усны дүгнэлт, зөвшөөрөл авч ажиллаа. Бид цаашдын үйл ажиллагаандаа Монгол улсад мөрдөгдөж байгаа байгаль хамгаалах нөхөн сэргээлтийн ажлын стандарт нормуудыг баримтлан ажиллана.

МОНГОЛ УЛС
ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ

000232140

2017.06.15

/ Бүртгэсэн он, сар, өдөр /

9011652113

/ Хувийн хэргийн дугаар /

6195598

/ Регистрийн дугаар /

Хаан булаг интернэйшнл

Хязгаарлагдмал хариуцлагатай
компани

/ Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцлагын хэлбэр /

Дүрэм

/ Үүсгэн байгуулах баримт бичиг /

Шийдвэр

/ шийдвэрийн нэр /

01

/ дугаар /

2017.06.14

/ он, сар, өдөр /

4610

Гадаад худалдаа

8299

Бизнесийн зөвлөгөө өгөх

7320

Төсөл боловсруулах

7911

Аялал жуулчлал

08100

Ашигт малтмал ашиглах /2007.01.29-2037.01.29/

/ Код /

/ Үйл ажиллагааны чиглэл /

Хугацаагүй

/ хугацаа /

1

/ гишүүдийн тоо /

3,010,000.00

/ хорөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр /

Улаанбаатар, Хан-Уул, 11-р хороо, зайсан, зайсангийн тойруу, 21/1 байр ММ проперти барилга
1-3 давхар, Утас1: 77249999, Утас2: , Факс:

/ хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг /

ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГАЗАР

/ Бүртгэсэн байгууллагын нэр /

УЛСЫН БҮРТГЭГЧ

/ тэмдэг /

Т.ЗУЛЗАЯА

/ гарын үсэг /

Гэрчилгээ дахин олгосон 2021 он 07 сар 09 өдөр

Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулах баримт бичигт оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн бүртгэл

Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажилтан тэмдэг
1	Самбуу овогтой Идэр-г Гүйцэтгэх захирал -р сонгосон(томилсон)-ыг бүртгэв.	2021.06.15	Б.Батзориг
2	Дахин гэрчилгээ олгов.	2021.07.09	Т.Зулзаяа
3	Бямба овогтой Баярбаатар-г Гүйцэтгэх захирал -р сонгосон(томилсон)-ыг бүртгэв.	2023.09.21	Л.Пүрэвжаргал

Энэхүү гэрчилгээг хуурамчаар үйлдсэн этгээдэд Монгол Улсын хуулийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ засвартай бол хүчингүй.

АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН ТОСНЫ ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗАР

АШИГТ МАЛТМАЛ АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ
ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар 5028А

Ашигт малтмалын тухай Монгол улсын хуулийн 26 дугаар
зүйлийг үндэслэн

Төв аймаг /хот/-ийн
Завсар сум /дүүрэг/-ын
Ар найзганы дунд хэсэг нэртэй газарт орших
1252 гектар талбай бүхий уурхайн талбайд хуульд
заасан нөхцөл, шаардлагын дагуу ашигт малтмал ашиглахыг
зөвшөөрч улсын бүртгэлийн 9019007011 тоот гэрчилгээтэй
„Атлан горнод монгол“ ХХК -д
энэхүү тусгай зөвшөөрлийг 30 жилийн
хугацаагаар олгов.

Тусгай зөвшөөрөл хавсралтгүй бол хүчингүй.

АМТХЭГ-ЫН НЭГДҮГЭЭР ОРЛОГЧ

ДАРГА

Ц. ГАНХУЯГ

2007 оны 01 сарын 29 өдөр

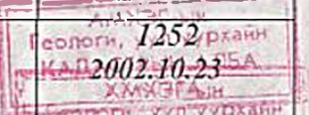
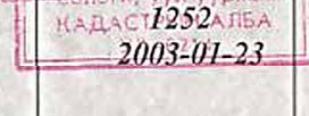
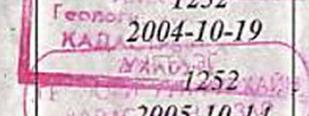
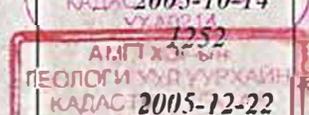
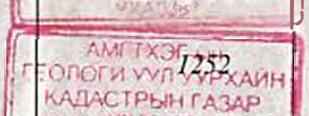
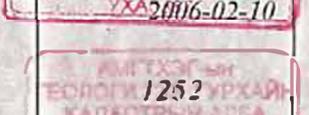
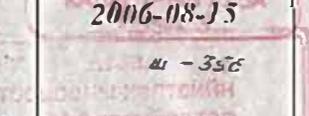
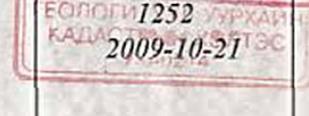
Улаанбаатар хот

5028A

АШИГТ МАЛТМАЛ АШИГЛАХ . . . . . 2901 ТООТ ЛИЦЕНЗИЙН
ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

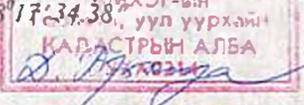
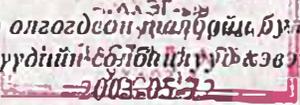
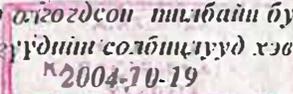
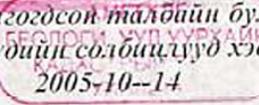
ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН (гэрчилгээгүй бол хүчингүй)

Лицензээр олгогдсон талбайн хэмжээ болон лицензийн эзэмшилд орсон оорчлолт

№	Лицензэд орох оорчлолтийн үндэслэл	Өргөдлийн бүртгэлийн дугаар	Хасагдах талбайн хэмжээ (га-аар)	Үлдсэн талбайн хэмжээ (га-аар)
1.	Анх олгосон	6658A	-	
2.	Лицензийг №354 тоот улсын бүртгэлийн гэрчилгээтэй "Газпромбанк" -д барьцаалуулсныг ГУУКА-ны даргын 2003 оны 43 тоот ишийдвэрээр бүртгэв.	165A		
3.	Лицензийн хоёр дахь жилийн төлбөрөө төлөв.			
4.	Лицензийн гурав дахь жилийн төлбөрөө төлөв.			
5.	Лицензийн 4 дахь жилийн төлбөрөө төлөв.			
6.	Лицензийг "Газпромбанк" ны 2005-12-22-ны өдрийн 08/5685 тоот хүсэлтийг үндэслэн барьцаалуулсныг бүртгэв.	498.1		
7.	Лицензийг 1027700167110 тоот улсын бүртгэлийн гэрчилгээтэй "Газпромбанк" -ийн даргын 2006 оны 219 тоот ишийдвэрээр бүртгэв.			
8.	Лицензийн 5 дахь жилийн төлбөрөө төлөв			
9.	Тусгай зөвшөөрлийн зургийн дахь жилийн төлбөрөө төлөв.			
10.	Тусгай зөвшөөрлийн 7 дахь жилийн төлбөрөө төлөв.			
11.	Тусгай зөвшөөрлийн 8 дахь жилийн төлбөрөө төлөв.			

5028 А
АШИГТ МАЛТМАЛ АШИГЛАХ . . . . . ТООТ ЛИЦЕНЗИЙН
ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 2 ДУГААР ХАВСРАЛТ
ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН (гэрчилгээгүй бол хүчингүй)

Лицензээр олгогдсон талбайн булангийн цэгүүдийн солбицлын оорчлолтууд

№	Солбицлууд оорчлогдох үндэслэл	Хүчин тоголдор солбицлууд
1.	Талбайн анхны солбицлууд	1. 104°29'00" 48°17'43" 28. 104°29'59.92" 48°17'34.36" 2. 104°29'05.74" 48°17'43" 29. 104°29'59.91" 48°17'36.17" 3. 104°29'05.74" 48°17'42.4" 30. 104°29'53.21" 48°17'36.13" 4. 104°29'11.34" 48°17'42.43" 31. 104°29'53.19" 48°17'37.36" 5. 104°29'11.34" 48°17'41.91" 32. 104°29'40.49" 48°17'37.31" 6. 104°29'15.71" 48°17'41.93" 33. 104°29'40.47" 48°17'39.37" 7. 104°29'15.72" 48°17'40.96" 34. 104°29'32.71" 48°17'39.93" 8. 104°29'21.05" 48°17'40.98" 35. 104°29'32.68" 48°17'42.52" 9. 104°29'21.07" 48°17'39.3" 36. 104°29'24.92" 48°17'42.49" 10. 104°29'24.95" 48°17'39.32" 37. 104°29'24.95" 48°17'43" 11. 104°29'24.98" 48°17'36.92" 38. 104°30'35" 48°17'43" 12. 104°29'30.8" 48°17'36.95" 39. 104°30'35" 48°16'50" 13. 104°29'30.82" 48°17'34.94" 40. 104°32'00" 48°15'50" 14. 104°29'34.7" 48°17'34.96" 41. 104°33'30" 48°15'50" 15. 104°29'34.72" 48°17'33.01" 42. 104°33'30" 48°14'47" 16. 104°29'50.24" 48°17'33.08" 43. 104°32'53" 48°14'47" 17. 104°29'50.26" 48°17'32.08" 44. 104°32'53" 48°14'30" 18. 104°30'06.07" 48°17'32.08" 45. 104°31'15" 48°14'30" 19. 104°30'06.08" 48°17'32.15" 46. 104°31'15" 48°15'00" 20. 104°30'09.67" 48°17'32.15" 47. 104°30'36" 48°15'00" 21. 104°30'09.68" 48°17'31.92" 48. 104°30'36" 48°16'10" 22. 104°30'11.67" 48°17'31.92" 49. 104°30'00" 48°16'10" 23. 104°30'11.66" 48°17'30.75" 50. 104°30'00" 48°17'00" 24. 104°30'13.54" 48°17'30.72" 51. 104°29'36" 48°17'00" 25. 104°30'13.52" 48°17'32.86" 52. 104°29'36" 48°17'16" 26. 104°30'06.05" 48°17'32.83" 53. 104°29'00" 48°17'16" 27. 104°30'06.04" 48°17'34.38"
2.	Лицензийг №354 тоот улсын бүртгэлийн гэрчилгээтэй "Газпром банк"-д барьцаалуулсныг ГУУКА-ны даргын 2003 оны 43 тоот шийдвэрээр бүртгэв.	2002-10-23 Д. Гэрэлгуйа Лицензээр олгогдсон талбайн булангийн цэгүүдийн солбицлууд хэвээр
3.	Лицензийн хоёр дахь жилийн төлбөрөө төлөв.	Лицензээр олгогдсон талбайн булангийн цэгүүдийн солбицлууд хэвээр.
4.	Лицензийн гурав дахь жилийн төлбөрөө төлөв.	Лицензээр олгогдсон талбайн булангийн цэгүүдийн солбицлууд хэвээр №2004-10-19
5.	Лицензийн 4 дахь жилийн төлбөрөө төлөв.	Лицензээр олгогдсон талбайн булангийн цэгүүдийн солбицлууд хэвээр

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 2 ДУГААР ХАВСРАЛТ

MV-005028

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Хөдөлгөөний код	Хөдөлгөөний тайлбар	Хүчин төгөлдөр талбайн хэмжээ /га/	Хасагдах талбайн хэмжээ /га/	Тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбицлууд, гарын үсэг, огноо, тамга
000-C1	<ul style="list-style-type: none"> Ашигт малтмалын газрын даргын 2010 оны 127 тоот тушаалын дагуу ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбицлыг WGS-84 тогтолцоонд албан ёсоор хөрвүүлж талбайн хэмжээг дахин тооцсон.	1252.6 Га	0 Га	1 104° 30' 36" 48° 17' 44.83" 2 104° 30' 36" 48° 16' 51.82" 3 104° 32' 1.01" 48° 15' 51.82" 4 104° 33' 31" 48° 15' 51.82" 5 104° 33' 31" 48° 14' 48.81" 6 104° 32' 54" 48° 14' 48.81" 7 104° 32' 54" 48° 14' 31.81" 8 104° 31' 16" 48° 14' 31.81" 9 104° 31' 16" 48° 15' 1.82" 10 104° 30' 37" 48° 15' 1.82" 11 104° 30' 37" 48° 16' 11.82" 12 104° 30' 1.01" 48° 16' 11.82" 13 104° 30' 1.01" 48° 17' 1.82" 14 104° 29' 36.94" 48° 17' 1.8" 15 104° 29' 36.94" 48° 17' 17.8" 16 104° 29' 0.94" 48° 17' 17.8" 17 104° 29' 0.94" 48° 17' 44.82" 18 104° 29' 6.68" 48° 17' 44.82" 19 104° 29' 6.68" 48° 17' 44.21" 20 104° 29' 12.27" 48° 17' 44.24" 21 104° 29' 12.27" 48° 17' 43.72" 22 104° 29' 16.65" 48° 17' 43.74" 23 104° 29' 16.65" 48° 17' 42.77" 24 104° 29' 21.98" 48° 17' 42.78" 25 104° 29' 22.01" 48° 17' 41.11" 26 104° 29' 25.88" 48° 17' 41.14" 27 104° 29' 25.92" 48° 17' 38.73" 28 104° 29' 31.73" 48° 17' 38.76" 29 104° 29' 31.76" 48° 17' 36.75" 30 104° 29' 35.63" 48° 17' 36.77" 31 104° 29' 35.66" 48° 17' 34.82" 32 104° 29' 51.18" 48° 17' 34.89" 33 104° 29' 51.2" 48° 17' 33.88" 34 104° 30' 7.08" 48° 17' 33.9" 35 104° 30' 7.08" 48° 17' 33.97" 36 104° 30' 10.68" 48° 17' 33.97" 37 104° 30' 10.69" 48° 17' 33.75" 38 104° 30' 12.68" 48° 17' 33.75" 39 104° 30' 12.67" 48° 17' 32.58" 40 104° 30' 14.55" 48° 17' 32.54" 41 104° 30' 14.52" 48° 17' 34.68" 42 104° 30' 7.05" 48° 17' 34.65" 43 104° 30' 7.05" 48° 17' 36.2" 44 104° 30' 0.86" 48° 17' 36.16" 45 104° 30' 0.84" 48° 17' 37.98" 46 104° 29' 54.14" 48° 17' 37.94" 47 104° 29' 54.13" 48° 17' 39.17" 48 104° 29' 41.43" 48° 17' 39.12" 49 104° 29' 41.41" 48° 17' 41.18" 50 104° 29' 33.65" 48° 17' 41.74" 51 104° 29' 33.61" 48° 17' 44.33" 52 104° 29' 25.85" 48° 17' 44.29" 53 104° 29' 25.88" 48° 17' 44.82"

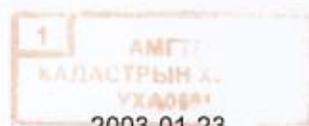
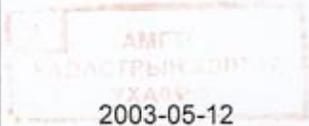
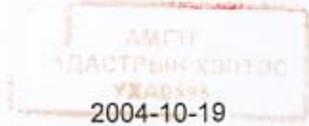
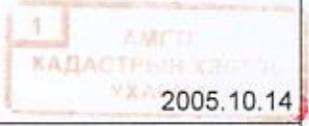
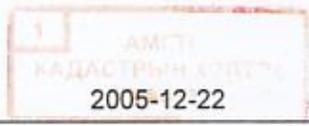
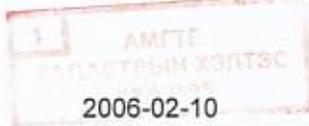
2010-04-01
КАДАСТРЫН КЭЛТЭЭ
УХАА 2/12
Э.Заяабат

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

MV-005028

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

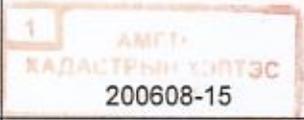
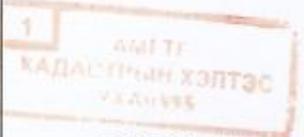
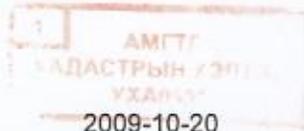
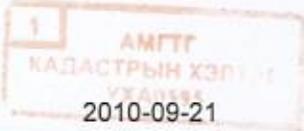
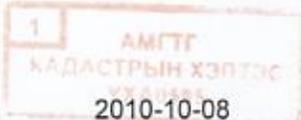
Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд орох өөрчлөлтийн үндэслэл	Огноо, гарын үсэг, тэмдэг
000-CI	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Ашигт малтмалын газрын даргын 2010 оны 127 тоот тушаалын дагуу ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбицлыг WGS-84 тогтолцоонд албан ёсоор хөрвүүлж талбайн хэмжээг дахин тооцсон.	 2010-04-01
002-PL	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийг 354 тоот улсын бүртгэлийн дугаартай Газпромбанк гадаадын-д барьцаалах Кадастрын хэлтсийн даргын 2003.01.23-ний 43 тоот шийдвэр	 2003-01-23
003-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 2 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2003.10.23 – 2004.10.23 хүртэл	 2003-05-12
004-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 3 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2004.10.23 – 2005.10.23 хүртэл	 2004-10-19
005-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 4 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2005.10.23 – 2006.10.23 хүртэл	 2005.10.14
006-PE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: 354 тоот улсын бүртгэлийн дугаартай Газпромбанк гадаадын-ийн барьцаанаас чөлөөлөх Кадастрын хэлтсийн даргын 2005.12.22-ний 08/5685 тоот шийдвэр	 2005-12-22
007-PL	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийг 354 тоот улсын бүртгэлийн дугаартай Газпромбанк гадаадын-д барьцаалах Кадастрын хэлтсийн даргын 2006.02.10-ний 219 тоот шийдвэр	 2006-02-10

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

MV-005028

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

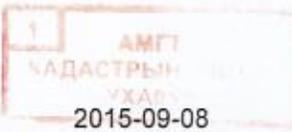
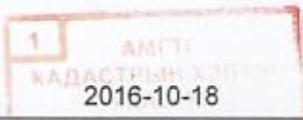
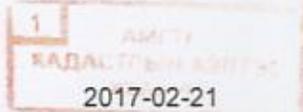
Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд орох өөрчлөлтийн үндэслэл	Огноо, гарын үсэг, тэмдэг
008-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 5 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2006.10.23 – 2007.10.23 хүртэл	 200608-15
009-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 6 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2007.10.23 – 2008.10.23 хүртэл	 2007-08-10
010-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 7 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2008.10.23 – 2009.10.23 хүртэл	 2008.08.25
011-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 8 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2009.10.23 – 2010.10.23 хүртэл	 2009-10-20
012-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 9 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2010.10.23 – 2011.10.23 хүртэл	 2010-09-21
013-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 10 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2011.10.23 – 2012.10.23 хүртэл	 2011-10-03
014-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 11 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2012.10.23 – 2013.10.23 хүртэл	 2010-10-08

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

MV-005028

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд орох өөрчлөлтийн үндэслэл	Огноо, гарын үсэг, тэмдэг
015-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 12 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2013.10.23 – 2014.10.23 хүртэл	 <p>2013-10-10</p>
016-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 13 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2014.10.23 – 2015.10.23 хүртэл	 <p>2014-09-16</p>
017-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 14 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2015.10.23 – 2016.10.23 хүртэл	 <p>2015-09-08</p>
018-TF	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийг 9011165058 тоот улсын бүртгэлийн дугаартай Монгол майнинг энд эксплорэйшн ХХК-д шилжүүлэх Кадастрын хэлтсийн даргын 2016.10.13-ний 67 тоот шийдвэр	 <p>201610-13</p>
019-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 15 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2016.10.23 – 2017.10.23 хүртэл	 <p>2016-10-18</p>
020-PE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: 354 тоот улсын бүртгэлийн дугаартай Газпромбанк гадаадын-ийн барьцаанаас чөлөөлөх Кадастрын хэлтсийн даргын 2017.02.21-ний 91 тоот шийдвэр	 <p>2017-02-21</p>
021-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 16 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2017.10.23 – 2018.10.23 хүртэл	 <p>2017-10-18</p>

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

MV-005028

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд орох өөрчлөлтийн үндэслэл	Огноо, гарын үсэг, тэмдэг
022-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 17 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2018.10.23 – 2019.10.23 хүртэл	<p>1 АМГТГ КАДАСТРЫН ХЭЛТЭС 2018-10-03</p>
023-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 18 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2019.10.23 – 2020.10.23 хүртэл	<p>1 АМГТГ КАДАСТРЫН ХЭЛТЭС 2019-11-04</p>
024-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 19 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2020.10.23 – 2021.10.23 хүртэл	<p>1 АМГТГ КАДАСТРЫН ХЭЛТЭС 2020-10-16</p>
025-TF	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийг 9011652113 тоот улсын бүртгэлийн дугаартай Хаан булаг финанс ХХК-д шилжүүлэх Кадастрын хэлтсийн даргын 2020.10.26-ний 411 тоот шийдвэр	<p>1 АМГТГ КАДАСТРЫН ХЭЛТЭС УХА0595 2020-10-26</p>
026-CN	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн эзэмшигчийн нэрийг 9011652113 тоот улсын бүртгэлийн дугаартай Хаан булаг интернэйшнл ХХК болгон өөрчлөх. Компаний улсын бүртгэлийн гэрчилгээ болон Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын тодорхойлолтыг үндэслэн компаний оноосон нэрийг өөрчлөв. Кадастрын хэлтсийн даргын 2021.08.25-ний --- тоот шийдвэр	<p>1 АМГТГ КАДАСТРЫН ХЭЛТЭС УХА0595 2021.08.25</p>

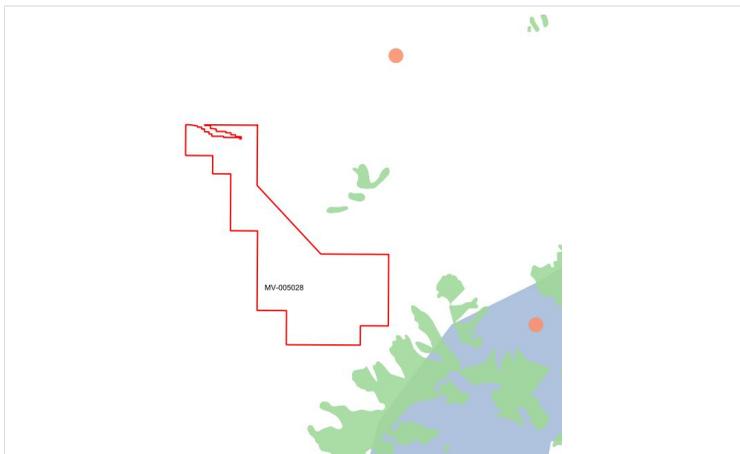
ОЙ, УС, ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТАЙ ГАЗРЫН КАДАСТРЫН ЛАВЛАГААНЫ МЭДЭЭЛЛИЙН САН

Кадастрын лавлагаа

Лавлагааны мэдээлэл

Таны лавлагаа авах хүсэлт мэдээллийн санд бүртгэгдлээ. Хүсэлтийг хянан Ашигт малтмал, газрын тосны газарт цахим байдлаар хүргэгдэнэ.

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар	MV-005028
Талбайн нэр	Ар наймганы дунд хэсэг
Тусгай зөвшөөрлийн талбайн хэмжээ, га	1252.60
Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нэр	Хаан булаг интернэйшнл
Аймаг, сум, сав газрын нэр	Төв аймаг Заамар сум, Туул голын сав газар
Хуулиар хориглосон бүстэй давхцалтай эсэх	давхцалгүй
Давхцсан талаарх мэдээлэл	

ТАНИХ ТЭМДЭГ

Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл

- Ашиггалтын
- Хайгуулын

Засаг захиргааны хил

- Улсын хил
- Аймгийн хил
- Сумын хил
- Аймгийн төв
- Сумын төв

Тусгай хамгаалалттай газар нутаг

- Дархан цаазат газар
- Байгалийн цогцолборт газар
- Байгалийн ноёд газар
- Дурсгалт газар

Хамгаалалтын бүсүүд

- Гол мөрний урсац бүрэлдэх эх
- Ойн сан бүхий газар

Усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс

- Онцгой хамгаалалтын бүс
- Энгийн хамгаалалтын бүс

Ус хангамжийн эх үүсвэр

- Эрүүл ахуйн хориглолтын бүс
- Эрүүл ахуйн хязгаарлалтын бүс
- Тэжээгдлийн муж

Орон нутгийн усны хамгаалалтын бүс

- Орон нутгийн усны хамгаалалтын бүс

Масштаб 1:53138.0

УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ

2025 оны 3 дугаар
сарын 20 -ний өдөр

Дугаар E-2502-000037

Улаанбаатар хот
Утас: 265528, 265578

1. Аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр, утас, факс, улсын бүртгэлийн болон регистрийн дугаар

Оноосон нэр: Хаан булаг интернэйшнл ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар:
Регистрийн дугаар: 6195598
Захирал: Баярбаатар
Холбоо барих дугаар: 77249999
Факс :
И-мэйл хаяг :

2. Төслийн нэр байршил

Төслийн нэр: Ар наймганы дунд хэсгийн алтны шороон орд
Байршил: Төв, Заамар, 3-р баг, Хайлааст
Харьяалагдах сав газар: Туул голын сав газар
Хамаарах салбар: Уул уурхай
Төслийн дэлгэрэнгүй: Төв аймгийн Заамар сумын нутагт "Ар наймганы дунд хэсэг" нэртэй газарт орших талбайн MV-005028 дугаартай ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй.
Төслийн талбай нь Улаанбаатар хотоос баруун зүгт 230 км, Дархан хотоос баруун урд зүгт 220 км зайд тус тус орших бөгөөд ордоос зүүн тийш 32 км-т дэд бүтэц сайн хөгжсөн Заамар суманд байрладаг.
2025 оны ашиглалтын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд
- хөрс хуулалт – 3,975.26 мян. м3,
- элс олборлолт, угаалт – 77.6 мян.м3
- эфель угаалт – 50.062 мян.м3 ажил хийж гүйцэтгэнэ.

3. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн нэр

Хаан булаг интернэйшнл

4. Ажиллах горим, хүчин чадал

Үргэлжлэх хугацаа	Ажиллах горим	Жилд ажиллах хоног	Хоногт ажиллах ажилчидын тоо	Хоногт ажиллах цаг
9	2 ээлжээр	210	71	20

5. Үйлдвэрлэх, боловсруулах бүтээгдэхүүн, ажил, үйлчилгээний хэмжээ

Ажлын нэр	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тайлбар
Хүдэр боловсруулахад ашиглах усны хэмжээ	127700.0	тонн	Ар Наймганы дунд хэсэг ордын 2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөөнд 127.7 мян.тн хүдэр олборлон, боловсруулахаар төлөвлөсөн байна. Маягт-3, Усны газрын 2022.01.21-ний өдрийн 19 дугаар усны ашиглах боломжит нөөцийн дүгнэлтээр технологийн усны хэрэглээний 70%-ийн эргэлтээр, 30%-ийг нөхөн сэлбэлтээр авч ашиглана. Шүүрлийн уснаас эргүүлэн ашиглана гэж тооцвол: ногоон байгууламж, зам талбайн усалгаанд 11,200.0 м ³ ус, ашигт малтмал баяжуулахад шаардлагатай (нөхөн сэлбэлт 30%) усны хэмжээнээс хасч ашигт малтмал баяжуулахад шаардлагатай (нөхөн сэлбэл 70.0+16.4%) усны хэмжээнээс хувилж тооцсон болно.
Уурхайн ухлагад шүүрэн орж ирэх усны хэмжээ	121.0	м ³	БОННУТ-ийн 71-72 хуудас, "Ар наймганы дунд хэсгийн алтны шороон ордын талбайн гидрогеологийн нөхцөл ба уурхайн мөргөцөгт орж ирэх шүүрлийн усны тооцоо", "Хүрд-Ус" ХХК 2020 он, Усны газрын 2022.01.21-ний өдрийн 19 дугаар усны ашиглах боломжит нөөцийн дүгнэлт.
Зам, талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усны хэмжээ	32000.0	м ²	Ар наймганы дунд хэсэг, Жалга-3,4, үүсмэл алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төслийн БОННУТ-д 32,000.0 м ² талбайн тоосжилтыг дарахаар тусгасан байна, 77-р хуудас. (Уурхайн ухлагад орж ирэх 36,300.0 м ³ шүүрлийн уснаас эргүүлэн ашиглана)
"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд тарьсан болон, тарихаар төлөвлөсөн модны арчилгаа усалгаанд ашиглах усны хэмжээ	6000.0	ш	Ар Наймганы дунд хэсэг ордын 2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөөнд 5,000.0 ш мод тарихаар төлөвлөсөн, 2024 онд 1,000.0 ш мод тарьсан. (Уурхайн ухлагад орж ирэх 36,300.0 м ³ шүүрлийн уснаас эргүүлэн ашиглана)
Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	141.0	хоногт 1 хүн	Ар Наймганы дунд хэсэг ордын 2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөөнд үндсэн компаний 141 хүн, 2 ээлжээр, 300 хоног ажиллахаар төлөвлөсөн байна. Маягт-3, 12

6. Усны эх үүсвэр, нөөц, хоногт ашиглах хэмжээ

Эх үүсвэр	Зориулалт	Усны нөөц (л)	Усны нөөц (м ³)	Тайлбар
Гүний худаг	Технологийн хэрэгцээнд	11.0	950.4	Усны газрын 2022.01.21-ний өдрийн 19 дугаар усны ашиглах боломжит нөөцийн дүгнэлтээр төсөл хэрэгжүүлэхэд шаардагдах

Эх үүсвэр	Зориулалт	Усны нөөц (л)	Усны нөөц (м3)	Тайлбар
				унд ахуйн 26.85 м3/хон усыг өөрийн эзэмшлийн худгаас, технологи, зам талбай, ногоон байгууламжийн усалгаанд шаардлагатай 2,532.6 м3/хон усны хэрэгцээг гүний худаг, уурхайн ухлагад орж ирэх 121.0 м3/хон шүүрлийн ус, Туул голоос хангахад хүрэлцээтэй гэсэн байна. Туул голын олон жилийн дундаж урсац 17.9 м3/сек байх ба урсацын 0.096 %-ийг зарцуулна.
Шүүрлийн ус	Технологийн хэрэгцээнд	1.4	120.96	БОННУТ-ийн 71-72 хуудас, "Ар наймганы дунд хэсгийн алтны шороон ордын талбайн гидрогеологийн нөхцөл ба уурхайн мөргөцөгт орж ирэх шүүрлийн усны тооцоо", "Хүрд-Ус" ХХК 2020 он, Усны газрын 2022.01.21-ний өдрийн 19 дугаар усны ашиглах боломжит нөөцийн дүгнэлт.

7. Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ, нөхцөл

Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ боловсруулсан ААНБ :	Говьхангайн төгөл
Холбоо барих :	99840401
Нэмэлт мэдээлэл:	90100632

8. Усны барилга байгууламжууд

Барилга байгууламж	Хүчин чадал (м3)	Хэмжээ хийц
Гадаргын ус	308800.0	2019 онд байгуулсан бөгөөд тунаах сан, эргэлтийн усан сангаас бүрдэнэ. Далангийн санг өмнөх жилүүдийн элс олборлолтоос үүссэн карьерт байгуулсан.

9. Дамжуулах байгууламж

Хаанаас (эхлэх цэг)	Хаана хүртэл (төгсгөлийн цэг)	Шугамын голч. мм	Дамжуулах шугамын урт. м
	Хайлааст-3 багын туул голоос уурхайн үүсмэл нуур	219	9000

10. Онцгой нөхцөл

- Усны тухай хуулийн 30.1.2-т заасны дагуу усны хэрэглээ хариуцсан ус ашиглалтын менежер ажиллуулах үүрэгтэй тул хуульд заасан үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд ус ашиглуулах дүгнэлт гаргахгүй байхыг анхаарах;
- Усны тухай хуулийн 30.1.4-д заасны дагуу усны шугам, хоолой бүрд баталгаажсан онлайн тоолуур суурилуулах;
- Усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүсэд үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно;
- Голын хамгаалалтын бүсэд хөрс хуулалт, олборлолт явуулахыг хориглоно;

- Тусгай зөвшөөрлийн талбайд байгаа голыг хамгаалах арга хэмжээ авах, хөв цөөрөм байгуулах, татмын ойжуулалт хийх г.м;

- Газрын доорх усны түвшин өөрчлөлтийн хэмжилтийг тогтмол хийж, мэдээллийн санд оруулж байх;

11. Усны зарцуулалт

Ажлын нэр	Тоо Хэмжээ	Хэмжих нэгж	Усны хэрэглээ, м3 (Норм)	Гүйцэтгэх давтамж	Хэмжих нэгж	Нийт ашиглах усны хэмжээ, м3	Хөнгөлөх усны хэмжээ м3	Төлбөр тооцох усны хэмжээ м3
Хүдэр боловсруулахад ашиглах усны хэмжээ	127700.0	тонн	4.0	1.0	Удаа	510,800.00	427,028.80	83,771.20
Уурхайн ухлагад шүүрэн орж ирэх усны хэмжээ	121.0	м3	1.0	300.0	Хоног	36,300.00	0.00	36,300.00
Зам, талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усны хэмжээ	32000.0	м2	0.002	100.0	Удаа	6,400.00	6,400.00	0.00
"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд тарьсан болон, тарихаар төлөвлөсөн модны арчилгаа усалгаанд ашиглах усны хэмжээ	6000.0	ш	0.05	16.0	Удаа	4,800.00	4,800.00	0.00
Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	141.0	хоногт 1 хүн	0.15	300.0	Хоног	6,345.00	0.00	6,345.00
Нийт						564,645.00	438,228.80	126,416.20

12. Урьдчилсан байдлаар тооцсон усны нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээ

Ажлын нэр	Төлбөр тооцох усны хэмжээ, м3	Усны ангилал	Хөнгөлөх хувь хэмжээ, %	1 м3 усны үнэ	Усны нөөц ашигласны төлбөр, ₮	Төлбөрөөс хөнгөлсөн дүн, ₮	Төлбөл зохих дүн, ₮
Хүдэр боловсруулахад ашиглах усны хэмжээ	83771.20	Гадаргын ус	0.0	596.48	49,967,426.52	0.0	49,967,426.52
Уурхайн ухлагад шүүрэн орж ирэх усны хэмжээ	36300.00	Газрын доорх ус	0.0	991.20	35,980,560.00	0.0	35,980,560.00
Зам, талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усны хэмжээ	0.00	Газрын доорх ус	0.0	188.80	0.00	0.0	0.00
"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд тарьсан болон, тарихаар төлөвлөсөн модны арчилгаа усалгаанд ашиглах усны хэмжээ	0.00	Газрын доорх ус	0.0	75.52	0.00	0.0	0.00

Ажлын нэр	Төлбөр тооцох усны хэмжээ, м3	Усны ангилал	Хөнгөлөх хувь хэмжээ, %	1 м3 усны үнэ	Усны нөөц ашигласны төлбөр, ₮	Төлбөрөөс хөнгөлсөн дүн, ₮	Төлбөл зохих дүн, ₮
Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	6345.00	Газрын доорх ус	0.0	99.12	628,916.40	0.0	628,916.40
Нийт	126,416.20				86,576,902.92		86,576,902.92

13. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд усны нөөцийг хэмнэх эргүүлж ашиглах даалгавар

- Ахуйн хэрэгцээнээс гарч буй бохир усыг стандартын шаардлагад нийцтэл цэвэршүүлэн эргүүлэн ашиглах.
- Нөхөн сэлбэлтээр авч ашиглах усны хэмжээг 30%-иас хэтрүүлэхгүй байх;
- Шүүрлийн усыг зам талбайн тоосжилт дарахад, биологийн нөхөн сэргээлт, мод усалгаанд эргүүлэн ашиглах;
- Газрын доорх усны ордын усны түвшний хэлбэлзэл, төлөв байдлыг тогтмол хянах;

14. Тавигдах шаардлага, цаашид авах арга хэмжээ, зөвлөгөө

- Усны тухай хуулийн 28.6-д заасны дагуу Түүл голын сав газрын захиргаанаас ус ашиглах зөвшөөрөл авч, зохих журмын дагуу гэрээ байгуулах;
- Хаягдал усны дүгнэлтийг дараа оны эхний улиралд багтаан гаргуулах;
- Усны тухай хуулийн 28.18-д зааснаар ус ашиглуулах дүгнэлт, холбогдох зөвшөөрөлгүйгээр ус ашиглахгүй байх;
- Усны тухай хуулийн 30.1.4-д заасны дагуу ус татах шугам хоолой бүрд баталгаажуулсан онлайн тоолуур суурилуулж, тоолуурын заалтаар усны нөөц ашигласны төлбөрийг тооцож, Төсвийн тухай хуулийн 23.6.5-д заасны дагуу төсөвт төвлөрүүлэх;
- Засгийн газрын 2018 оны 391 дүгээр тогтоолоор баталсан журмын дагуу зөвшөөрсөн хэмжээнээс илүү ашигласан усны төлбөрийг шатлан өсгөж тооцохыг анхаарах;
- Жил бүрийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн төлөвлөгөөг үндэслэлтэй, үнэн зөв гаргаж байх;
- Үйл ажиллагаа зогсох, тасалдах нөхцөл байдал үүссэн үед холбогдох төрийн захиргааны байгууллагуудад даруй мэдэгдэж ажиллах;
- Усны тухай хуулийн 7.5-д заасны дагуу улсын усны мэдээллийн сан бүрдүүлэхэд шаардлагатай ус ашиглалтын тайлан (газрын доорх усны хяналт-шинжилгээний мэдээ, ус ашиглах зөвшөөрөл, гэрээ, гэрээ дүгнэсэн акт, усны нөөц ашигласны төлбөрийн баримт, ус ашиглалтын тоо, хэмжээ)-г 2025 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор Усны газарт office@water.gov.mn цахим хаягаар болон холбогдох газруудад хүргүүлж ажиллах.

Боловсруулсан:

УС АШИГЛАЛТЫН ХЭЛТЭС

Б.Энхсүрэн

Боловсруулсан огноо:

2025.03.20

Байгууллагын нэр: Усны газар
Газар хэлтэс: Удирдлага
Албан тушаал: Даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч
Овог нэр: Зэнэямдар Батбаяр
Зурсан огноо: 2025.03.24 17:45:29

2025 04 07

A/13

Ус ашиглах зөвшөөрөл олгох тухай

Монгол Улсын Усны тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.6, 29 дүгээр зүйлийн 29.1, 17 дугаар зүйлийн 17.1.10 дахь заалт, "Хаан булаг интернэйшнл" ХХК-ийн 2025 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдрийн 59 дүгээр албан бичиг, Усны газрын 2025 оны 03 дугаар сарын 20-ны өдрийн E-2502-000037 дугаар "Ус ашиглуулах дүгнэлт"-ийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших MV-005028 ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй "Ар наймганы дунд хэсэг"-т байрлах алтны шороон ордоос 127'700.0 тонн элс угаах үйлдвэрлэл болон бусад хэрэгцээнд шаардагдах 36'300.0 м³ усыг уурхайн ухлагын шүүрлээс орж ирэх уснаас, 83'772.20 м³ усыг Туул голоос, унд ахуйн хэрэглээний 6'345.00 м³ усыг өөрийн эзэмшлийн гүний 1 худгаас 2025 онд ашиглахыг "Хаан булаг интернэйшнл" ХХК-д зөвшөөрсүгэй.

2. Ус ашиглагчтай гэрээ байгуулах, ашиглах боломжит усны нөөц, ус ашиглалтын байдалд байнгын хяналт тавьж ажиллахыг Усны нөөц, ус ашиглалтыг зохицуулах албаны дарга /П.Энхбаяр/-д үүрэг болгосугай.

3. Усны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.5, 30 дугаар зүйлийн дагуу ус ашиглагчийн үүрэг, ус ашиглагчид тавигдах шаардлагыг ханган ажиллах, усны мэдээллийн сан бүрдүүлэхтэй холбогдсон мэдээ, тайланг 2025 оны 12 дугаар сарын 02-ны өдрийн дотор Туул голын сав газрын захиргаанд ирүүлэхийг "Хаан булаг интернэйшнл" ХХК-ийн Гүйцэтгэх захирал /Б.Баярбаатар/-д даалгасугай.

ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Б.БИЛГҮҮН

БАТЛАВ
ТУУЛ ГОЛЫН САВ ГАЗРЫН ЗАХИРГААНЫ
ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ

2025 оны 04 сарын 08

Б.БИЛГҮҮН

БАТЛАВ
“ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ” ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

2025 оны 04 сарын 08

Б.БАЯРБААТАР

УС АШИГЛАХ ГЭРЭЭ

2025 оны 04 дүгээр сарын 09 өдөр

Дугаар 25/07

Нэг. Ерөнхий зүйл

Монгол Улсын Усны тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1 дэх заалт, Усны газрын 2025 оны 03 дугаар сарын 20-ны өдрийн Е-2502-000037 дугаар ус ашиглуулах дүгнэлт, Туул голын сав газрын захиргааны даргын 2025 оны 04 дүгээр сарын 07-ны/ний өдрийн А/13 дугаар тушаалаар олгосон ус ашиглах зөвшөөрлийг үндэслэн:

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж: Туул голын сав газрын захиргааны Усны нөөц, ус ашиглалтыг зохицуулах албаны ахлах мэргэжилтэн Д.Уранчимэг, Ус ашиглагчийг төлөөлж: 6195598 регистрийн дугаартай “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-ийн төлөвлөлтийн инженер Г.Ренчинсангиа нар ус ашиглах талаар тохиролцон энэхүү гэрээг 1 жилийн хугацаагаар байгуулав.

Хоёр. Гэрээний гол нөхцөл

2.1. Ус ашиглах зориулалт:

- 2.1.1. Хүдэр боловсруулахад ашиглах гадаргын ус;
- 2.1.2. Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах газрын доорх ус;
- 2.1.3. Уурхайд шүүрлээр орж ирэх газрын доорх ус;
- 2.1.4. Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд тарихад ашиглах газрын доорх ус;
- 2.1.5. Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах газрын доорх ус.

2.2. Ашиглах усны хэмжээ: 126'416.2 м³/жил.

- 2.2.1. Хүдэр боловсруулахад ашиглах гадаргын ус: 83'771.20 м³/жил;
- 2.2.2. Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах газрын доорх ус: 6'345.00 м³/жил;
- 2.2.3. Уурхайд шүүрлээр орж ирэх усны хэмжээ ашиглах газрын доорх ус: 36'300.0 м³/жил;
- 2.2.4. Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд ашиглах газрын доорх ус: 6'400.0 м³/жил /Уурхайн ухлагад шүүрэн орж ирэх шүүрлийн усыг ашиглана/;
- 2.2.5. Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах газрын доорх ус: 4'800.0 м³/жил /Уурхайн ухлагад шүүрэн орж ирэх шүүрлийн усыг ашиглана/.

2.3. Усны чанар, найрлага: Унд ахуйн болон үйлдвэрийн технологийн уснаас улирал тутам дээж авч шинжилгээ хийлгэн хариу болон дүгнэлтийг тухай бүр Туул голын сав газрын захиргаанд ирүүлэх.

2.4. Усны эх үүсвэр:

2.4.1 Байршил: Технологийн болон бусад хэрэглээний усыг уурхайн ухлагын шүүрлээс орж ирэх уснаас, Туул голоос, унд ахуйн усыг өөрийн эзэмшлийн гүний 1 худгаас авч ашиглана.

2.4.2. Худгийн дугаар:	Ү	Х
Худаг №1	104°29'12".04	48°17'25.94"

2.4.3. Барилга байгууламж: 2019 онд байгуулсан бөгөөд тунгаах сан, эргэлтийн усан сангаас бүрдэнэ. Далайнгийн санг өмнөх жилүүдийн элс олборлолтоос үүссэн карьерт байгуулсан. Гадаргын ус 308'800 м³ хүчин чадалтай.

2.4.4. Тоног төхөөрөмжийн нэр, марк, хүчин чадал:

2.5. Хаягдал усны хэмжээ, стандартын шаардлага: “Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага MNS 4943:2015” стандартыг мөрдлөг болгоно. Стандартаас давсан агууламжтай хаягдал усыг байгальд нийлүүлж буй тохиолдолд Байгаль орчин, аялал жуулчлалын Сайдын 2019 оны А/635 дугаар тушаалаар батлагдсан “Ус бохирдуулсны нөхөн төлбөрийг шатлан өсгөх хэлбэрээр ногдуулах журам”-ын дагуу төлбөр тооцно.

2.6. Хаягдал усан дахь бохирдуулах бодис, шинжилгээний дүн: Ахуйн болон үйлдвэрийн дотоод хэрэгцээнд ашигласан уснаас гарах хаягдал усны хэмжээ, чанар найрлага, бохирдуулагч бодисын хэмжээ зэрэгт улирал тутамд шинжилгээг Ус цаг уур орчны шинжилгээний төвөөр хийлгэн хариу болон дүгнэлтийг тухай бүр Туул голын сав газрын захиргаанд ирүүлэх.

- Жинлэгдэх бодис /кг/;
- Органик бодис /кг/;
- Эрдэс бодис /кг/;
- Хүнд металл /кг/;
- Аюултай бохирдуулах бодис /гр/.

2.7. Бохир ус цэвэрлэх барилга байгууламжийн байршил, хүчин чадал, технологи, цэвэрлэх арга, цэвэрлэгээний түвшин:

2.7.1. Ахуйн бохир ус зайлуулах цэгийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын Сайд, Эрүүл мэндийн Сайдын 2018 оны А/82/128 дугаар хамтарсан тушаалаар батлагдсан “Ус ашиглагч иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллага нь ахуйн бохир ус зайлуулах цэгээ ус тусгаарлагчаар тусгаарлаж тохижуулах журам”-ын дагуу тохижуулж ашиглана.

2.8. Усны эх үүсвэрийг хамгаалах, усны нөөц хомсдох, бохирдохоос сэргийлэх арга хэмжээ, түүнд зарцуулах хөрөнгийн хэмжээ:

2.8.1. Усны эх үүсвэрийг хамгаалах усны нөөц хомсдох бохирдохоос сэргийлж жил бүр түүнд зарцуулах хөрөнгийн хэмжээг төсөвт суулган орон нутгийн захиргаа, байгаль хамгаалагчаас санал авч сэргээн засварлах шаардлагатай булаг шандыг тохижуулах;

2.8.2. Туул голоос ус татах насосыг байрлуулахдаа голын эрэг, голдирлыг хөндөхгүйгээр байрлуулна;

2.8.3. “Тэрбум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд 6'000 ш мод тарина;

2.8.4. Хаягдлын сангийн орчимд мониторингийн цооног байгуулж ажиглалтыг тогтмол хийж холбогдох мэдээ, тайланг ирүүлэх.

2.9. Усны тоолуур:

2.9.1. Усны тухай хуулийн 30 дугаар зүйлийн 30.1.4 дэх заалт, Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2013 оны А-156 дугаар тушаалаар батлагдсан "Ус ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам"-ыг хэрэгжүүлж ажиллана. Туул голоос ус татаж буй насосын гаралт дээр тоолуур суурилуулна. Тоолуурын заалтын тэмдэглэлийг тогтмол хөтөлж, баталгаажуулна.

2.10. Ус ашигласны нэгж, төлбөрийн хэмжээ:

2.10.1. Хүдэр боловсруулахад ашиглах гадаргын усны нөөц ашигласны төлбөр:

$$83'771.20 \text{ м}^3 \times 596.475 \text{ төг/м}^3 (2'651.0 \text{ төг/м}^3 \times 0.25 \times 0.9) = 49'967'426.52 \text{ төг}$$

/Дөчин есөн сая есөн зуун жаран долоон мянга дөрвөн зуун хорин зургаан төгрөг тавин хоёр мөнгө/ төгрөг

2.10.2. Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах газрын доорх усны нөөц ашигласны төлбөр:

$$141 \text{ хүн} \times 150.0 \text{ л/хон} \times 300 \text{ хон} = 6'345.0 \text{ м}^3/\text{жил};$$

$$6'345.0 \text{ м}^3 \times 99.12 \text{ төг/м}^3 (9'440.0 \text{ төг/м}^3 \times 0.15 \times 0.07) = 628'916.4 \text{ төг}$$

/Зургаан зуун хорин найман мянга есөн зуун арван зургаан төгрөг дөрвөн мөнгө/ төгрөг

2.10.3. Уурхайн ухлагад шүүрлээр орж ирэх усны хэмжээ ашиглах газрын доорх усны нөөц ашигласны төлбөр:

$$36'300.0 \text{ м}^3 \times 991.2 \text{ төг/м}^3 ((9'440.0 \text{ төг/м}^3 \times 0.15 \times 0.7) = 35'980'560.0 \text{ төг}$$

/Гучин таван сая есөн зуун наян мянга таван зуун жаран/ төгрөг

Нийт төсөвт төвлөрүүлэх төлбөр:

$$49'967'426.52 \text{ төг} + 628'916.4 \text{ төг} + 35'980'560.0 \text{ төг} = 86'576'902.92 \text{ төг}$$

/Наян зургаан сая таван зуун далан зургаан мянга есөн зуун хоёр төгрөг ерэн хоёр мөнгө/

2.10.5. Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.2 дахь хэсэгт заасны дагуу усны нөөц ашигласны төлбөрийн орлогыг дараа сарын 10-ны өдрийн дотор төлж барагдуулна.

2.10.6. Гэрээнд зааснаас хэтрүүлэн ашигласан усанд Засгийн газрын 2018 оны 391 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Зөвшөөрсөн хэмжээнээс илүү ашигласан усны төлбөр тооцох журам"-д заасны дагуу төлбөр тооцно.

Гурав. Талуудын эрх, үүрэг

3.1. Гэрээ байгуулагч талууд нь Усны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.5, 13 дугаар зүйлийн 13.1.1, 13.1.5, 18 дугаар зүйлийн 18.1.4, 19 дүгээр зүйлийн 19.1.2, 19.1.4, 26 дугаар зүйлийн 26.1, 30 дугаар зүйлийн 30.1, 30.6, 31 дүгээр зүйлийн 31.1 дэх заалтад заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

3.2. Ус ашиглагч нь гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй бол Усны тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.9, 29 дүгээр зүйлийн 29.3 дугаар заалтуудыг үндэслэн Сав

газрын захиргааны шийдвэрээр гэрээг хугацаанаас нь өмнө цуцлах бөгөөд Усны тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

3.3. Ус ашиглуулах дүгнэлтээр тавьсан шаардлага зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллана.

Дөрөв. Бусад

4.1. Гэрээ нь талуудын гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

4.2. Ус ашиглуулах дүгнэлт, ус ашиглах зөвшөөрөл нь гэрээний салшгүй хэсэг байна.

4.3. Энэхүү гэрээний биелэлтийг 2025 оны 12 дугаар сарын 02-ны өдрийн дотор Туул голын сав газрын захиргаанд ирүүлэх бөгөөд талууд 2026 оны 01 дүгээр сард багтаан гэрээний хэрэгжилтийг дүгнэнэ.

4.4. Талуудын тохиролцооноор гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болох ба бичгээр үйлдэнэ.

4.5. Гэрээг дор дурдсан үндэслэлээр хугацаанаас нь өмнө цуцалж болно.

4.5.1. Ашиглаж байгаа усны эх үүсвэр тусгай хэрэгцээнд шилжсэн;

4.5.2. Аль нэг тал татан буугдсан бол;

4.5.3. Ус ашиглах гэрээний үүргээ ноцтойгоор зөрчсөн;

4.5.4. Ус ашиглах зөвшөөрөл цуцлагдсан.

4.6. Талуудын хооронд үүссэн маргааныг эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэх бөгөөд эс зөвшөөрвөл холбогдох шатны шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

УС АШИГЛУУЛАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

Усны нөөц, ус ашиглалтыг зохицуулах албаны дарга

 (П.ЭНХБАЯР)

Усны үнэ тариф, төлбөрийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн

 (Д.УРАНЧИМЭГ)

Хаяг: Улаанбаатар хот-16050, Баянгол дүүрэг, 2-р хороо, Чингүнжавын гудамж, Туул голын сав газрын захиргааны байр, 203 тоот.

Харилцах утас: (976) 7000-3716,

(976) 7000-3714.

УС АШИГЛАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

"ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЕЙШНЛ" ХХК-ийн төлөвлөлтийн инженер

 (Г.РЕНЧИНСАНГИА)

Хаяг: Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 11-р хороо, Зайсан тойруу гудамж, Зайсан ам, MM property, 501 тоот.

Харилцах утас: 8099-5600, 9010-0632

БАТЛАВ.
ТУУЛ ГОЛЫН САВ ГАЗРЫН
ЗАХИРГААНЫ ДАРГЫН ҮҮРЭГ
ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Д.НЯМДОРЖ

5633648
УЖА0053

БАТЛАВ.
“ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ” ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Б.БАЯРБААТАР

ХАЯГДАЛ УСЫГ БАЙГАЛЬД ШУУД НИЙЛҮҮЛЖ БАЙГАА ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДТЭЙ БАЙГУУЛАХ УС БОХИРДУУЛСНЫ ТӨЛБӨРИЙН ГЭРЭЭ

2024 оны 05 дугаар
сарын 28-ны өдөр

Дугаар ХУТ 24/...

Улаанбаатар хот

Нэг. Ерөнхий зүйл

Усны тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь заалтад заасны дагуу Усны газрын 2024 оны 04 дүгээр сарын 30-ны өдрийн 01/386 тоот албан бичгээр ирүүлсэн 75 дугаар хаягдал усны дүгнэлт, Туул голын сав газрын захиргаанаас олгосон 2021 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 21/29 дугаар ус хаях, зайлуулах зөвшөөрлийг үндэслэн нэг талаас ус ашиглуулагчийг төлөөлж: Туул голын сав газрын захиргааны Уул уурхай, эрчим хүчний ус ашиглалтын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн Н.Цогт, нөгөө талаас Ус бохирдуулагчийг төлөөлж: 9011652123 тоот улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, 6195598 тоот регистрийн дугаартай “Хаан булаг” ХХК-ийн Төлөвлөлтийн инженер Г.Ренчинсангиа ус бохирдуулсны төлбөр, нөхөн төлбөр төлөх талаар харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг 1 жилийн хугацаатай байгуулав.

Хоёр. Гэрээний гол нөхцөл

2.1. Ус бохирдуулагч нь хаягдал усыг “Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага MNS 4943:2015” стандартын норматив шаардлагад нийцүүлэн байгальд шууд нийлүүлнэ.

2.2. Ус бохирдуулагч нь Усны тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх заалтад заасны дагуу хаягдал усны чанарыг энэхүү гэрээний 2.1-д заасан стандартын норматив шаардлагад нийцүүлсэн тохиолдолд ус бохирдуулсны төлбөр, стандартын норматив шаардлагад нийцүүлээгүй тохиолдолд ус бохирдуулсны нөхөн төлбөрийг хаягдал усанд агуулагдах бохирдуулах бодисын хэмжээнээс хамааран 2-5 дахин шатлан өсгөх хэлбэрээр тооцож төлнө.

2.2.1. Ус бохирдуулагч нь хаягдал усны дүгнэлтээр тогтоосон ус бохирдуулсны төлбөр болох 6'672'169.51 /Зургаан сая зургаан зуун далан хоёр мянга нэг зуун жаран есөн төгрөг тавин нэгэн мөнгө/ төгрөгийг гэрээний 2.3-т заасан хугацаанд төлнө.

2.3. Төлбөр төлөгч нь Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх заалтад заасны дагуу хаягдал усан дахь бохирдуулах бодист ногдох төлбөрийг дараа улирлын эхний сарын 20-ны өдрийн дотор үндсэн бүртгэлтэй харьяалах Татварын албанд төлнө.

2.4. Ус бохирдуулагч нь дараах мэдээллийг улирал тутам Туул голын сав газрын захиргаа, харьяалах Татварын албанд хүргүүлнэ. Үүнд:

2.4.1. Хаягдал ус нийлүүлдэг хүн, хуулийн этгээдийн нэр;

2.4.2. Цэвэрлэх байгууламж болон зөөврийн машинаар байгальд хаясан хаягдал усны хэмжээ;

2.4.3. Байгальд нийлүүлсэн хаягдал усны хэмжээ;

2.4.4. Хаягдал усанд байгаль орчны итгэмжлэгдсэн лабораториор хийлгэсэн шинжилгээний дүн;

2.4.5. Ус бохирдуулсны төлбөр төлсөн тайлан;

2.4.6. 2.4.1-ээс 2.4.4-т заасан мэдээллийг tuulrba@gmail.com цахим хаягаар ирүүлнэ.

Гурав. Ус ашиглуулагчийн эрх, үүрэг

3.1. Ус бохирдуулагчийг мэдээ, мэдээлэл, удирдлагаар хангаж, хяналт тавина.

3.2. Усны тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.8 дахь хэсэгт заасны дагуу Сав газрын газрын захиргааны дүгнэлтийг үндэслэн Усны тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.4 дэх хэсэгт заасны дагуу сум, дүүргийн Засаг дарга нь нутаг дэвсгэртээ хаягдал ус зайлуулах цэг тогтооно.

3.3. Сав газрын захиргаа болон сум, дүүргийн Засаг дарга нь хаягдал усыг энэхүү гэрээний 2.1-д заасан стандартын норматив шаардлагад нийцүүлэн цэвэрлэсэн, дахин ашигласан ус бохирдуулагчийг ус бохирдуулсны төлбөрөөс хөнгөлөх, чөлөөлөх жагсаалтыг гаргана.

3.4. Сав газрын захиргаа, сум, дүүргийн Засаг дарга нь хаягдал ус хаях, зайлуулах шаардлагыг зөрчсөн ус бохирдуулагчийн хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрлийг цуцална.

Дөрөв. Ус бохирдуулагчийн эрх, үүрэг

4.1. Ус бохирдуулагч нь Сав газрын захиргаанаас мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө авах, хаягдал ус хаях, зайлуулах цэг тогтоолгох, ногдуулсан ус бохирдуулсны төлбөр болон нөхөн төлбөрийн хэмжээг үндэслэлгүй гэж үзвэл дээд шатны байгууллагад гомдол гаргах эрхтэй.

4.2. Ус бохирдуулагч нь үйл ажиллагаандаа холбогдох хууль, тогтоомж, дүрэм, журам, стандарт, норм норматив, ТЭЗҮ, зураг төсөл, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг мөрдөж ажиллана.

4.3. Ус бохирдуулагч нь хаягдал усны эзлэхүүнийг тодорхойлох хэмжих хэрэгсэл (тоолуур)-ийг “Ус ашиглалт хэрэглээг тоолууржуулах журам”-д заасны дагуу хаягдал усны шугамын гаргалгаанд суурилуулах тоолуур нь гаргалгааны шугамын голчтой адил байх бөгөөд мэдрэгчийн хийц нь хаягдал усны найрлагаас хамааран өөрчлөгдөх, эвдрэх, гэмтэх зэрэг эрсдэлээс хамгаалагдсан эд ангиар хийгдсэн байх шаардлагад нийцүүлэн суурилуулна.

Тав. Бусад

5.1. Хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрөл нь энэхүү гэрээний салшгүй хэсэг байна.

5.2. Ус бохирдуулагч нь ус бохирдуулсны төлбөр, нөхөн төлбөрийг хугацаанд нь төлөөгүй бол Зөрчлийн тухай хуулийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

5.3. Энэхүү гэрээг сунгах, дуусгавар болгох, хүчингүй болгохтой холбоотой асуудлыг 2 тал харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр шийдвэрлэнэ.

5.4. Энэхүү гэрээтэй холбогдон гарсан аливаа маргааныг эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрмэлзэх бөгөөд эс тохиролцвол иргэний журмаар шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

Зургаа. Давагдашгүй хүчин зүйл

6.1. Ус бохирдуулагч нь давагдашгүй хүчин зүйл (газар хөдлөлт, үер, гал түймэр, хар салхи, халдварт өвчний тархалт болон байгалийн бусад аюулт үзэгдэл, ажил хаялт)-ийн нөхцөл байдлын улмаас гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэх боломжгүй болсон тохиолдолд гэрээний хариуцлагаас /нөхөн төлбөр, торгууль/ чөлөөлөгдөх үндэслэл болно.

6.2. Ус бохирдуулагч нь давагдашгүй хүчин зүйл бий болсныг нотолно.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

УС АШИГЛУУЛАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

Усны нөөц, ус ашиглалтыг зохицуулах
албаны ахлах мэргэжилтэн

...../Д.УРАНЧИМЭГ/

Уул уурхай, эрчим хүчний ус
ашиглалтын асуудал хариуцсан
мэргэжилтэн

...../Н.ЦОГТ/

Хаяг: Улаанбаатар хот-16050, БГД,
2-р хороо, Чингүнжавын гудамж,
Туул голын сав газрын захиргааны
байр, 203 тоот өрөө.
Харилцах утас: 7000-3716, 7000-3714.

УС БОХИРДУУЛАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

“Хаан булаг” ХХК-ийн Төлөвлөлтийн
инженер

...../Г.РЕНЧИНСАНГИА/

Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 11-р
хороо, Зайсан тойруу гудамж, Зайсан ам,
“ММ проперти”, 5 давхар, 501 тоот.

Харилцах утас: (976) 7744-5777,
(976) 8905-0515.

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд,
Барилга, хот байгуулалтын сайдын
2019 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдрийн
А/719/189 дүгээр тушаалын хавсралт

ХАЯГДАЛ УС ХАЯХ, ЗАЙЛУУЛАХ ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар: 21/29

УСНЫ ГАЗАР

..... -ын гаргасан
/ Дүгнэлт гаргасан байгууллага /
2021 оны 10 дугаар сарын 07-ны өдрийн хаягдал ус хаях, зайлуулах 103 тоот
дүгнэлтийг үндэслэн Төв аймаг/нийслэл Заамар
сум/дүүргийн MV-005028 тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд байршилтай
/ хаяг /

Алтны шороон ордын үйлдвэрлэлийн

.....
/ үйл ажиллагааны чиглэл /
чиглэлээр хаягдал ус гаргаж байгаа "ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ" ХХК-д
/ хүн, хуулийн этгээдийн нэр /
Төв аймаг/нийслэл, Заамар сум/дүүргийн

48°17'25.94", 104°29'12.04" байршилтай хаягдал
ус зайлуулах цэг буюу хүрээлэн буй орчинд болон төвлөрсөн бохир усны
шугамд жилд 81.3 мян.м³ хаягдал усыг "Хүрээлэн байгаа
орчин, Усны чанар, хаягдал ус, ерөнхий шаардлага MNS 4943:2015",
"Хүрээлэн байгаа орчин, усны чанар, Ариутгах татуургын сүлжээнд
нийлүүлэх хаягдал ус, ерөнхий шаардлага MNS 6561:2015" стандартаар
тогтоосон норматив шаардлагад нийцүүлэн хаях, зайлуулах зөвшөөрлийг
/ аль нь болохыг доогуур нь зурах /

нэг жилийн хугацаагаар олгож, ус бохирдуулсны төлбөрийн гэрээ болон
дүгнэлтийг зөрчөөгүй тохиолдолд зөвшөөрлийг жил бүр сунгагдсанд тооцно.
Хаягдал усны хэмжээ болон хаягдал ус зайлуулах цэг, төвлөрсөн бохир усны
шугамын байршил өөрчлөгдсөн тохиолдолд тухай бүр шинээр зөвшөөрөл олгоно.

ТУУЛ ГОЛЫН САВ
ГАЗРЫН ЗАХИРГААНЫ ДАРГА
/ Зөвшөөрөл олгосон байгууллага /

Тамга

Зөвшөөрлийн бичиг олгосон:
.....
/ Гарын үсэг /

Б.ОЮУНБОЛД
/ Гарын үсгийн тайлал /

2021 оны 10-р сарын 26-ны өдөр

СУНГАЛТ

Сунгалт хийсэн шийдвэр	Огноо	Гарын үсэг / тамга
<p>Усны газрын 2022 оны 58 дугаартай хаягдал усны дүгнэлтийн дагуу 1 жилээр сунгав. Хэмжээ: 123.6 мян.м³/жил</p>	<p>2022.05.17</p>	<p>Туул голын сав газрын захиргааны дарга Д.НЯМДОРЖ</p>
<p>Усны газрын 2023 оны 79 дугаартай хаягдал усны дүгнэлтийн дагуу 1 жилээр сунгав. Хэмжээ: 1'335.4 мян.м³/жил</p>	<p>2023.05.23</p>	<p>Туул голын сав газрын захиргааны Менежерийн албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Д.ЖАРГАЛ</p>
<p>Усны газрын 2024 оны 75 дугаартай хаягдал усны дүгнэлтийн дагуу 2023 оныг 1 жилээр сунгав. Хэмжээ: 446.6 мян.м³/жил</p>	<p>2024.05.06</p>	<p>Туул голын сав газрын захиргааны даргын үүрэг гүйцэтгэгч Д.НЯМДОРЖ</p>

Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын
2013 оны 05 дугаар сарын 16-ны өдрийн
А-157 тоот тушаалын 2 дугаар хавсралт

УС АШИГЛАХ ЭРХИЙН БИЧИГ

Дугаар 02/04

Усга газар

.....-ЫН
/Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, Сав газрын захиргаа, аймаг, нийслэлийн байгаль орчны алба/
гаргасан 20²² оны ⁰⁵-р сарын ¹¹-ны өдрийн ⁸⁸ дугаартай ус ашиглуулах дүгнэлт,

.....-ЫН
/Сав газрын захиргаа, аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны алба, сум, дүүргийн Засаг дарга/
олгосон 20²² оны ⁰⁵-р сарын ²³-ны өдрийн ус ашиглах зөвшөөрөл,

.....-ТАЙ
/Сав газрын захиргаа, аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны алба, сум, дүүргийн Засаг дарга, Ус хангагч байгууллага/
20²² оны ⁰⁵-р сарын ²³-ны өдөр байгуулсан УНТ 02/28 дугаар бүхий ус

ашиглах гэрээг үндэслэн Маяндаатер аймаг, нийслэл,
Ван - Чу сум, дүүрэг 11-р хороо баг, хорооны

нутагт байршилтай, улсын бүртгэлийн 9011652113 тоот гэрчилгээтэй,
6195598 регистрийн дугаартай Хаан булаг илгэр хөшөө

ус ашиглахад тавигдах шаардлагыг бүрэн хангасан гэж үзэж, Түүш гал
байршилтай усны нөөцөөс хоногт 1070 шоо метр усыг

Төрөлөө, Буцаг зориулалтаар ашиглах ЭРХИЙН БИЧИГ-ийг гурван
жилийн хугацаагаар олгов.

Эрхийн бичиг олгосон: М. Зам - Догмо
Тов, ЗОАМЧ-аг дарга
аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны алба, сум, дүүргийн Байгаль хамгаалагч
/байгууллага, албаны тушаалтын нэр, газрын үсэг/

20²² оны ¹¹-р сарын ²⁹-ны өдөр

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ № - 1240204992938

ТТД / Регистр: 38100921602 / 6195598

Татвар төлөгчийн нэр: Хаан булаг интернэйшнл

Татварын төрөл: 01030722 - Ус бохирдуулсны төлбөр

Харьяалах татварын алба: Том татвар төлөгчийн газар / Улсын төвлөрсөн

Төлсөн дүн: 6,672,180.95 ₮

Гүйлгээний огноо: 2025-05-22 16:05:09.0

Гүйлгээний утга: 1240204992938;;6195598;;;99112297;3205102377;ХААН
БУЛАГ;Golomtbank-Online;99112297

Татварын данс: ТЕГ.Ус бохирдуулсны төлбөр - 100900000417

Төлөлтийн хэлбэр: Голомт банк

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ № - 1240106641708

ТТД / Регистр:	38100921602 / 6195598
Татвар төлөгчийн нэр:	Хаан булаг интернэйшнл
Татварын төрөл:	01030724 - Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усны төлбөр
Харьяалах татварын алба:	Төв / Аймгийн төвлөрсөн
Төлсөн дүн:	60,000,000.58 ₮
Гүйлгээний огноо:	2025-08-28 15:35:34.0
Гүйлгээний утга:	1240106641708;;6195598;;99112297;3205102377;ХААН БУЛАГ;Golomtbank-Online;99112297
Татварын данс:	Тө.Ус ашигласны төлбөр - 100140000944
Төлөлтийн хэлбэр:	Голомт банк

МОНГОЛ УЛС

АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН ГАЗАР ЭЗЭМШИХ ЭРХИЙН

ГЭРЧИЛГЭЭ

Дугаар: 0000097194

Хаан булаг интернэйшнл ХХК

6195598

(аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр)

(регистрийн дугаар)

Сумын Засаг даргын захирамж 20 17 оны 10 сарын 25 өдрийн А/244 тоот

(шийдвэр гаргагч)

шийдвэрийг үндэслэн

Төв

Заамар

3-р баг,

Хайлааст

(аймаг, нийслэл)

(сум, дүүрэг)

(баг, хороо)

Ар наймганы дунд хэсэг

хаягт

(гудамжны нэр)

(хашааны дугаар)

байрлах, нэгж талбарын 4127042110 дугаар бүхий 12522460 м.кв газрыг

Уурхайн газар

зориулалтаар

15 жилийн хугацаатай эзэмшүүлж, эрхийн улсын бүртгэлийн Э-1415000197

дугаарт бүртгэж гэрчилгээ олгов.

Энэхүү гэрчилгээ хүчинтэй эсэхийг QR кодыг уншуулж шалгах бөгөөд гэрчилгээнд агуулагдаж буй мэдээллийг харах боломжтой.

Хэвлэсэн огноо: 2024-06-18

**ИРГЭНИЙ ГАЗАР ЭЗЭМШИХ ЭРХИЙН 0000097194 ДУГААР БҮХИЙ
ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ ТЭМДЭГЛЭЛ**

Д/д	Хамтран эзэмшигч
1	Овог: ... Эцэг /Эх/-ийн нэр: ... Нэр: ... Регистрийн дугаар: ... Шийдвэрийн огноо, дугаар: ... оны ... сарын .. өдрийн ... тоот
Д/д	Барьцаа
1	Барьцаалсан эсэх: <u>Үгүй</u> Барьцаалагчийн төрөл: ... Барьцаалагчийн нэр: ... Барьцаа эхэлсэн огноо: ... Барьцааны гэрээний дугаар: ... Зээлийн гэрээний дугаар: ...
2	Нэмэлт барьцаа эсэх: <u>Үгүй</u> Барьцаалагчийн төрөл: ... Барьцаалагчийн нэр: ... Барьцаа эхэлсэн огноо: ... Барьцааны гэрээний дугаар: ... Зээлийн гэрээний дугаар: ...
3	Давхар барьцаа эсэх: <u>Үгүй</u> Барьцаалагчийн төрөл: ... Барьцаалагчийн нэр: ... Барьцаа эхэлсэн огноо: ... Барьцааны гэрээний дугаар: ... Зээлийн гэрээний дугаар: ...
4	Үнэт цаасны хөрөнгийн багцад бүртгэсэн эсэх: <u>Үгүй</u> Тусгай зориулалтын компанийн нэр: ... Гэрээний дугаар: ... Гэрээний огноо: ...

Энэхүү гэрчилгээ хүчинтэй эсэхийг QR кодыг уншуулж шалгах бөгөөд гэрчилгээнд агуулагдаж буй мэдээллийг харах боломжтой.

Хэвлэсэн огноо: 2024-06-18

Нэгж талбарын дугаар: 4127042110

Улсын бүртгэлийн дугаар: Э-1415000197

Гэрчилгээний дугаар: 0000097194

ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭД ГАЗАР ЭЗЭМШҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

2024 оны 10 сарын 29
өдөр

04152-2022/00077 Төв аймаг/хот Заамар сум/дүүрэг

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

Монгол Улсын Газрын тухай хууль, Төв аймаг /нийслэл/-ийн Заамар дүүрэг /сум/-ын Засаг даргын 2017 оны 10 сарын 25 -ны өдрийн 04152-А/244/2017 тоот шийдвэрийг үндэслэн газар эзэмшүүлэгчийг төлөөлж, Төв аймаг/хотын Заамар сум/дүүргийн Газрын алба, газар эзэмшигчийг төлөөлж Хаан булаг интернэйшнл ХХК-ны Энхтөр овогтой Эрдэнэжаргал нар энэхүү гэрээг байгуулав.

Хоёр. Гэрээний нөхцөл

2.1. Газар эзэмшигчид олгосон газрын нийт хэмжээ 12522460_м2

Үүнээс:

№	Нэгж талбарын тодорхой хэсгийг эзэмших зориулалт	Тухайн зориулалтаар эзэмших газрын хэмжээ	Газар эзэмших хугацаа
1	Уурхайн газар	12522460 м2	15 жил

2.2. Газар эзэмших эрхийг улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн буюу Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 9.11-д заасан дундын мэдээллийн санд улсын бүртгэлийн дугаарыг оруулсан өдрөөс эхлэн хуульд заасны дагуу газрын төлбөрийг тооцож ногдуулна.

2.3. Газрын төлбөрийг нэхэмжлэхийн дагуу Татварын албанд тушаана. Газрын төлбөр төлөгч жилийн төлбөрийг тэнцүү хэмжээгээр хуваан улиралд ногдох төлбөрийг дараа сарын 20-ны өдрийн дотор төлөх бөгөөд дараа улирлуудын төлбөрийг урьдчилан төлж болно.

2.4. Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр газрын суурь үнэлгээ, газрын үнэлгээний тойрог, зэрэглэл, бүс, газар эзэмших, ашиглах зориулалтын итгэлцүүр, төлбөрийн хувь, хэмжээ өөрчлөгдсөн тухай бүр уг өөрчлөлттэй холбогдуулан газрын төлбөрийг 30 хоногийн дотор шинэчлэн ногдуулна.

Гурав. Газар эзэмшигчийн эрх

3.1. Гэрээнд заасан зориулалтын дагуу уг газрыг эзэмших, ашиглах;

- 3.2. Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааг газар өмчлөгчөөс гаргуулж авах;
- 3.3. Газарт учирсан хохирлыг гэм буруутай этгээдээр тогтоосон журмын дагуу нөхөн төлүүлэх;
- 3.4. Газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргасан этгээдийн зөвшөөрөлтэйгээр эрхийн гэрчилгээгээ бусдад шилжүүлэх, барьцаалах;
- 3.5. Газар эзэмшигч нь газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргасан этгээдийн зөвшөөрөлтэйгээр тухайн газраа бүгдийг нь буюу зарим хэсгийг бусдад ашиглуулж болно.
- 3.6. Газрын тухай хууль тогтоомж, газар эзэмших гэрээнд заасан үүргээ зохих ёсоор биелүүлж ирсэн бол эрхийн гэрчилгээний хугацаа дуусахад уг газрыг үргэлжлүүлэн эзэмшихээр эрхийн гэрчилгээний хугацааг сунгуулах /Эрхийн гэрчилгээний хүчин төгөлдөр байх хугацаа дуусахаас 30-аас доошгүй хоногийн өмнө эзэмшигч нь хугацаа сунгуулах тухай хүсэлтээ тухайн шатны Засаг даргад гаргах/;
- 3.7. Газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ хүчингүй болсон тохиолдолд эрхийн гэрчилгээг хүчингүй болгосон Засаг даргын шийдвэрийг эрхийн гэрчилгээ эзэмшигч болон барьцаанд авсан этгээд нь хууль бус гэж үзвэл тухайн шийдвэр гарсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдрийн дотор шүүхэд гомдол гаргах эрхтэй.

Дөрөв. Газар эзэмшигчийн үүрэг

- 4.1. Газар эзэмших гэрээнд заасан нөхцөл, болзлыг биелүүлэх;
- 4.2. Газрыг үр ашигтай, зохистой ашиглах, хамгаалах, байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль тогтоомж болон төрийн эрх бүхий байгууллагаас газар ашиглалттай холбогдуулан тавьсан нийтлэг шаардлагыг биелүүлэх;
- 4.3. Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааг тогтоосон журмын дагуу хийлгэж байх/ 5 жилд нэг удаа хийлгэнэ./;
- 4.4. Бусдын газар эзэмшихтэй холбогдсон эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг зөрчихгүй байх;
- 4.5. Газрын төлбөрийг газрын ашигт шинж чанарыг ашигласан эсэхээс үл хамааран хуульд заасан хугацаанд нь төлөх;
- 4.6. Төлбөр төлөх үүргээ хугацаандаа гүйцэтгээгүй тохиолдолд гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн 0.5 хувиар хэтэрсэн хоног тутамд алданги төлөх;
- 4.7. Эзэмшлийн газраа бүхэлд нь буюу зарим хэсгийг бусдад ашиглуулах бол эрх бүхий Засаг даргаас зөвшөөрөл авч, энэ тухай улсын бүртгэлд бүртгүүлэх;
- 4.8. Газар эзэмшүүлэгчээс газрын эзэмшил ашиглалттай холбогдуулан тавьсан шаардлагыг цаг тухайд нь биелүүлэх;
- 4.9. Кадастрын зураглал гүйцэтгэх эрх бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнийг өөрийн эдлэн газартаа саадгүй нэвтрүүлж, ажиллах, мэдээлэл авах боломжоор хангах
- 4.10. Өөрийн эдлэн газрын хилийн эргэлтийн цэгүүдийг газар дээр нь тэмдэглэсэн тэмдэгтийг хамгаалалтандаа авч, бүрэн бүтэн байдлыг хариуцах
- 4.11. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээгээр тавигдсан шаардлагыг биелүүлэх
- 4.12. Эдлэн газрын эргэлтийн цэгүүдийг хөдөлгөсөн, нүүлгэн шилжүүлсэн, устгахгүй байх
- 4.13. Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгт байрлаж байгаа газарт барилга байгууламж барих, газар шорооны ажил хийхдээ сум, дүүргийн Засаг дарга буюу хил хамгаалах ерөнхий газраар уламжлан геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас зөвшөөрөл авна.
- 4.14. Газар эзэмшүүлэх гэрээг дүгнүүлэх
- 4.15. Барилга байгууламжийн төлөвлөлтийн эскиз зургийг сум болон аймгийн ерөнхий архитектороор батлуулах

- 4.16. Барилга байгууламжийн зураг төсөл нь хот, тосгоны батлагдсан ерөнхий төлөвлөгөө, хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөний шийдлүүд, олгогдсон газрын хэмжээ, зориулалттай уялдсан байх бөгөөд барилгажих талбай нь тухайн газрын 70 хувиас илүүгүй байна.
- 4.17. Барилгын улаан шугам тавихад Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газрын геодези зураг зүйн асуудал хариуцсан мэргэжилтэнг оролцуулан баталгаажуулах
- 4.18. Гэрээний биелэлт тооцсон дүгнэлтээр илэрсэн зөрчлүүдийг заасан хугацаанд арилгах арга хэмжээ авах
- 4.19. Эзэмшил, ашиглалтанд байгаа болон орчны 50м хүртэлх нийтийн эзэмшлийн зам талбай, ногоон байгууламжид тохижилт, арилчилгаа хийх
- 4.20. Холбогдох хууль тогтоомжоор тогтоосон бусад эрх, үүрэг, хариуцлага хүлээх;

Тав. Газар эзэмшүүлэгчийн үүрэг

- 5.1. Газрыг гэрээнд заасан зориулалтын дагуу эзэмшиж байгаа эсэхийг хянах;
- 5.2. Уг газрыг эзэмшүүлэхийн зэрэгцээ дараахь шаардлагыг газар эзэмшигчид тавих эрхтэй.
Үүнд:
- а. Газрыг үр ашигтай, зохистой ашиглах, хамгаалах, байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль тогтоомж болон төрийн эрх бүхий байгууллагаас газар ашиглалттай холбогдуулан тавьсан нийтлэг шаардлагыг биелүүлэх
  - б. Эзэмшүүлэхээр олгосон газарт зориулалтын бус барилга байгууламж барих, хүн амын амьдрах орчны чанарт сөрөг нөлөө бүхий үйл ажиллагаа явуулахгүй байх
  - в. Газрыг зориулалтын дагуу эрүүл ахуйн шаардлага хангаж ажиллах
  - г. Хот тосгоны өнгө үзэмж, эрүүл ахуйн нөхцлийг сайжруулах, газрыг хамгаалах, нөхөн сэргээх шаардлагын дагуу эзэмшилд авсан газрын 10-аас доошгүй хувийг ногоон байгууламжтай байлгана.
  - д. Барилгын зургийг эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаар хийж гүйцэтгүүлэх ба барилгыг мэргэжлийн байцаагчаар хянуулах
  - е. Хот байгуулалтын ерөнхий болон хэсэгчилсэн төлөвлөгөөнд өөрчлөлт орсон тохиолдолд газар эзэмших гэрээг цуцлах хүртэл арга хэмжээ авах
- 5.3. Газрыг гэрээний нөхцөлийн дагуу эзэмшээгүй, энэ талаар тавьсан шаардлагыг биелүүлээгүй буюу Газрын тухай хуулийн 40.1.1-40.1.6 дугаар зүйлд заасан нөхцөл бий болсон тухайлбал:
- а. Эрхийн гэрчилгээ эзэмшигч газрын тухай хууль тогтоомж, газар эзэмших гэрээний нөхцөл, болзлыг удаа дараа буюу ноцтой зөрчсөн;
  - б. Газрыг хүн амын эрүүл мэнд, байгаль хамгаалал, үндэсний аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшаар ашигласан нь эрх бүхий байгууллагын дүгнэлтээр тогтоогдсон;
  - в. Шилжүүлж авсан эрхийн гэрчилгээгээ улсын бүртгэлд бүртгүүлж, шинээр гэрээ байгуулаагүй;
  - г. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээгээр тавигдсан шаардлагыг биелүүлээгүй;
  - д. Эрхийн гэрчилгээ эзэмшигч газрын төлбөрөө хугацаанд нь бүрэн төлөөгүй;
  - е. Хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр* гэрээнд заасан зориулалтын дагуу тухайн газраа 2 жил дараалан ашиглаагүй* зэрэг тохиолдолд гэрээг хүчингүй болгож, мөн хуулийн 62 дугаар зүйлд зааснаар хохирлыг нөхөн төлөхийг шаардах;
- 5.4. Газар эзэмшүүлэх гэрээг жил бүр дүгнэх;
- 5.5. Холбогдох хууль тогтоомжоор олгогдсон бусад эрх, үүрэг, хариуцлага хүлээх;

Зургаа. Газрын талаарх эд хөрөнгийн эрхийн зарим зохицуулалт

6.1. Газар эзэмшигчийн эзэмшилд байгаа тухайн газар дээрх үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрх өөр этгээдэд шилжвэл **газар эзэмших эрх мөн адил шилжих болно** гэж шийдвэрлэнэ.

6.2. Энэхүү гэрээгээр эзэмших газрыг хязгаартай эзэмших эрх бүхий газар ашиглагч байгаа болон ийнхүү ашиглахаар шаардсан бол түүний газар ашиглах нөхцөл, журам нь **газрын тухай хуулийн 48-р зүйлд** заасан нөхцөлийг дагаж мөрдөх болно. Шаардлагатай гэж үзвэл энэхүү гэрээнд хавсаргаж болно.

6.3. Газар эзэмшигчийн газрыг бүхэлд нь буюу зарим хэсгийг гэрээний хугацаа дуусахаас өмнө эрх бүхий байгууллага улсын тусгай хэрэгцээнд нөхөн олговортойгоор солих буюу эргүүлэн авах тухай шийдвэр гаргавал уг шийдвэрийн үндэслэл болсон талуудын урьдчилсан тохиролцоо болон бусад эрхийн актаар зохицуулна.

6.4. Гэрээний талуудын шаардлагатай гэж үзсэн бусад нөхцөл: **Эзэмших эрх бүхий газраа зориулалтын дагуу эзэмшээгүй болон газрын төлбөрөө хугацаанд нь төлж барагдуулаагүй тохиолдолд газар эзэмших эрхийг нь хүчингүй болгох хүртэл арга хэмжээ авч газар дээрх эд хөрөнгийн эрхийн асуудлыг шүүхийн журмаар шийдвэрлэнэ. Мөн зохих зөвшөөрөлгүйгээр газрын хэмжээнд өөрчлөлт оруулсан нөхцөлд газар эзэмших эрхийг цуцлах хүртэл арга хэмжээ авна.**

Жич: “хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр ...” гэдгийг гэнэтийн давагдашгүй хүчний эсхүл байгалийн тогтолцооны өөрчлөлтөөс тухайн газарт нь эвдрэл, элэгдэл, цөлжилт бий болсон, бусдын хууль бус үйлдэл зэрэг газар эзэмшигчээс хамаарах шалтгаан байхгүй байсныг ойлгоно.

“... зориулалтын дагуу газраа 2 жил дараалан ашиглаагүй” гэдгийг газар эзэмшүүлэх тухай гэрээ хийгдсэнээс хойш хуанлийн бүтэн 2 жилийн дотор газар эзэмшигч нь тухайн газар дээрээ гэрээнд заасан нөхцөл, болзол, зориулалтын дагуу тодорхой үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлээгүй /барилга, байгууламж, зам талбай бариагүй, тариалан эрхлээгүй г. м/ байхыг ойлгоно.

Долоо. Бусад зүйл

7.1. Гэрээ нь газар эзэмшигчид газрыг актаар хүлээлгэн өгч, эрх бүхий Засаг дарга газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ олгосон өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болж мөрдөгдөнө.

7.2. Газар эзэмшүүлэх гэрээг талууд жил бүр дүгнэх ба газар эзэмшигч гэрээний биелэлтийг жил бүрийн 06-р сарын 25-ны дотор багтаан тайлагнаж, газар эзэмшүүлэгч 07-р сарын 01-ний дотор багтаан дүгнэнэ.

7.3. Газар эзэмшүүлэх гэрээг дүгнүүлээгүй, өмнөх гэрээний биелэлт тооцсон дүгнэлтээр илэрсэн зөрчлүүдийг арилгах арга хэмжээ аваагүй, дахин давтагдсан тохиолдолд Газрын тухай хууль тогтоомжийн дагуу газар эзэмших, эрхийн гэрчилгээг хүчингүй болгох саналыг холбогдох албан тушаалтанд уламжлан шийдвэрлүүлнэ.

7.4. Энэхүү гэрээтэй холбоотой бусад асуудлыг Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ.

7.5. Газар олгох техникийн нөхцөл болон холбогдох мэргэжлийн байгууллагуудын дүгнэлтийн дагуу тухайн газар дээр байрлаж буй инженерийн шугам сүлжээг холбогдох байгууллагаас зөвшөөрөл авсаны үндсэн дээр нүүлгэн шилжүүлэх ба түүнтэй холбогдон гарах зардлыг газар эзэмших эрх авсан байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэн хариуцна.

Гэрээний талуудын албан ёсны хаяг, харилцах утас:

Газар эзэмшүүлэгч:

Утас:

Газар эзэмшигч: **Хаан булаг интернэйшнл ХХК**

Газрын байршил: **Төв Заамар 3-р баг, Хайлааст Ар наймганы дунд хэсэг**

Газар эзэмшигчийн хаяг: **Улаанбаатар Хан-Уул 1-р хороо**

Регистр / улсын бүртгэл /-ийн дугаар: **/6195598/**

Банк, дансны дугаар: ,

Харилцах утас: **88113110**

Газар эзэмшигч **Хаан булаг интернэйшнл ХХК** нь гэрээний нөцөлийг Газрын нэгдмэл сангийн удирлагын цахим систем /www.egazar.gov.mn/-д **2024-09-04 15:32:55** цагт зөвшөөрч, баталгаажуулав.

Энэхүү гэрээний нэг хувийг **4127042110** дугаар бүхий нэгж талбарын хувийн хэрэгт хадгалав.

Нэгж талбарын дугаар: 4127042110

Улсын бүртгэлийн дугаар: Э-1415000197

Гэрчилгээний дугаар: 0000097194

ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭД ГАЗАР ЭЗЭМШҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

2024 оны 10 сарын 29
өдөр

04152-2022/00077 Төв аймаг/хот Заамар сум/дүүрэг

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

Монгол Улсын Газрын тухай хууль, Төв аймаг /нийслэл/-ийн Заамар дүүрэг /сум/-ын Засаг даргын 2017 оны 10 сарын 25 -ны өдрийн 04152-А/244/2017 тоот шийдвэрийг үндэслэн газар эзэмшүүлэгчийг төлөөлж, Төв аймаг/хотын Заамар сум/дүүргийн Газрын алба, газар эзэмшигчийг төлөөлж Хаан булаг интернэйшнл ХХК-ны Энхтөр овогтой Эрдэнэжаргал нар энэхүү гэрээг байгуулав.

Хоёр. Гэрээний нөхцөл

2.1. Газар эзэмшигчид олгосон газрын нийт хэмжээ 12522460_м2

Үүнээс:

№	Нэгж талбарын тодорхой хэсгийг эзэмших зориулалт	Тухайн зориулалтаар эзэмших газрын хэмжээ	Газар эзэмших хугацаа
1	Уурхайн газар	12522460 м2	15 жил

2.2. Газар эзэмших эрхийг улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн буюу Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 9.11-д заасан дундын мэдээллийн санд улсын бүртгэлийн дугаарыг оруулсан өдрөөс эхлэн хуульд заасны дагуу газрын төлбөрийг тооцож ногдуулна.

2.3. Газрын төлбөрийг нэхэмжлэхийн дагуу Татварын албанд тушаана. Газрын төлбөр төлөгч жилийн төлбөрийг тэнцүү хэмжээгээр хуваан улиралд ногдох төлбөрийг дараа сарын 20-ны өдрийн дотор төлөх бөгөөд дараа улирлуудын төлбөрийг урьдчилан төлж болно.

2.4. Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр газрын суурь үнэлгээ, газрын үнэлгээний тойрог, зэрэглэл, бүс, газар эзэмших, ашиглах зориулалтын итгэлцүүр, төлбөрийн хувь, хэмжээ өөрчлөгдсөн тухай бүр уг өөрчлөлттэй холбогдуулан газрын төлбөрийг 30 хоногийн дотор шинэчлэн ногдуулна.

Гурав. Газар эзэмшигчийн эрх

3.1. Гэрээнд заасан зориулалтын дагуу уг газрыг эзэмших, ашиглах;

- 3.2. Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааг газар өмчлөгчөөс гаргуулж авах;
- 3.3. Газарт учирсан хохирлыг гэм буруутай этгээдээр тогтоосон журмын дагуу нөхөн төлүүлэх;
- 3.4. Газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргасан этгээдийн зөвшөөрөлтэйгээр эрхийн гэрчилгээгээ бусдад шилжүүлэх, барьцаалах;
- 3.5. Газар эзэмшигч нь газар эзэмшүүлэх тухай шийдвэр гаргасан этгээдийн зөвшөөрөлтэйгээр тухайн газраа бүгдийг нь буюу зарим хэсгийг бусдад ашиглуулж болно.
- 3.6. Газрын тухай хууль тогтоомж, газар эзэмших гэрээнд заасан үүргээ зохих ёсоор биелүүлж ирсэн бол эрхийн гэрчилгээний хугацаа дуусахад уг газрыг үргэлжлүүлэн эзэмшихээр эрхийн гэрчилгээний хугацааг сунгуулах /Эрхийн гэрчилгээний хүчин төгөлдөр байх хугацаа дуусахаас 30-аас доошгүй хоногийн өмнө эзэмшигч нь хугацаа сунгуулах тухай хүсэлтээ тухайн шатны Засаг даргад гаргах/;
- 3.7. Газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ хүчингүй болсон тохиолдолд эрхийн гэрчилгээг хүчингүй болгосон Засаг даргын шийдвэрийг эрхийн гэрчилгээ эзэмшигч болон барьцаанд авсан этгээд нь хууль бус гэж үзвэл тухайн шийдвэр гарсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдрийн дотор шүүхэд гомдол гаргах эрхтэй.

Дөрөв. Газар эзэмшигчийн үүрэг

- 4.1. Газар эзэмших гэрээнд заасан нөхцөл, болзлыг биелүүлэх;
- 4.2. Газрыг үр ашигтай, зохистой ашиглах, хамгаалах, байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль тогтоомж болон төрийн эрх бүхий байгууллагаас газар ашиглалттай холбогдуулан тавьсан нийтлэг шаардлагыг биелүүлэх;
- 4.3. Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааг тогтоосон журмын дагуу хийлгэж байх/ 5 жилд нэг удаа хийлгэнэ./;
- 4.4. Бусдын газар эзэмшихтэй холбогдсон эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг зөрчихгүй байх;
- 4.5. Газрын төлбөрийг газрын ашигт шинж чанарыг ашигласан эсэхээс үл хамааран хуульд заасан хугацаанд нь төлөх;
- 4.6. Төлбөр төлөх үүргээ хугацаандаа гүйцэтгээгүй тохиолдолд гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн 0.5 хувиар хэтэрсэн хоног тутамд алданги төлөх;
- 4.7. Эзэмшлийн газраа бүхэлд нь буюу зарим хэсгийг бусдад ашиглуулах бол эрх бүхий Засаг даргаас зөвшөөрөл авч, энэ тухай улсын бүртгэлд бүртгүүлэх;
- 4.8. Газар эзэмшүүлэгчээс газрын эзэмшил ашиглалттай холбогдуулан тавьсан шаардлагыг цаг тухайд нь биелүүлэх;
- 4.9. Кадастрын зураглал гүйцэтгэх эрх бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнийг өөрийн эдлэн газартаа саадгүй нэвтрүүлж, ажиллах, мэдээлэл авах боломжоор хангах
- 4.10. Өөрийн эдлэн газрын хилийн эргэлтийн цэгүүдийг газар дээр нь тэмдэглэсэн тэмдэгтийг хамгаалалтандаа авч, бүрэн бүтэн байдлыг хариуцах
- 4.11. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээгээр тавигдсан шаардлагыг биелүүлэх
- 4.12. Эдлэн газрын эргэлтийн цэгүүдийг хөдөлгөсөн, нүүлгэн шилжүүлсэн, устгахгүй байх
- 4.13. Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгт байрлаж байгаа газарт барилга байгууламж барих, газар шорооны ажил хийхдээ сум, дүүргийн Засаг дарга буюу хил хамгаалах ерөнхий газраар уламжлан геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас зөвшөөрөл авна.
- 4.14. Газар эзэмшүүлэх гэрээг дүгнүүлэх
- 4.15. Барилга байгууламжийн төлөвлөлтийн эскиз зургийг сум болон аймгийн ерөнхий архитектороор батлуулах

- 4.16. Барилга байгууламжийн зураг төсөл нь хот, тосгоны батлагдсан ерөнхий төлөвлөгөө, хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөний шийдлүүд, олгогдсон газрын хэмжээ, зориулалттай уялдсан байх бөгөөд барилгажих талбай нь тухайн газрын 70 хувиас илүүгүй байна.
- 4.17. Барилгын улаан шугам тавихад Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газрын геодези зураг зүйн асуудал хариуцсан мэргэжилтэнг оролцуулан баталгаажуулах
- 4.18. Гэрээний биелэлт тооцсон дүгнэлтээр илэрсэн зөрчлүүдийг заасан хугацаанд арилгах арга хэмжээ авах
- 4.19. Эзэмшил, ашиглалтанд байгаа болон орчны 50м хүртэлх нийтийн эзэмшлийн зам талбай, ногоон байгууламжид тохижилт, арилчилгаа хийх
- 4.20. Холбогдох хууль тогтоомжоор тогтоосон бусад эрх, үүрэг, хариуцлага хүлээх;

Тав. Газар эзэмшүүлэгчийн үүрэг

- 5.1. Газрыг гэрээнд заасан зориулалтын дагуу эзэмшиж байгаа эсэхийг хянах;
- 5.2. Уг газрыг эзэмшүүлэхийн зэрэгцээ дараахь шаардлагыг газар эзэмшигчид тавих эрхтэй.
Үүнд:
- а. Газрыг үр ашигтай, зохистой ашиглах, хамгаалах, байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль тогтоомж болон төрийн эрх бүхий байгууллагаас газар ашиглалттай холбогдуулан тавьсан нийтлэг шаардлагыг биелүүлэх
  - б. Эзэмшүүлэхээр олгосон газарт зориулалтын бус барилга байгууламж барих, хүн амын амьдрах орчны чанарт сөрөг нөлөө бүхий үйл ажиллагаа явуулахгүй байх
  - в. Газрыг зориулалтын дагуу эрүүл ахуйн шаардлага хангаж ажиллах
  - г. Хот тосгоны өнгө үзэмж, эрүүл ахуйн нөхцлийг сайжруулах, газрыг хамгаалах, нөхөн сэргээх шаардлагын дагуу эзэмшилд авсан газрын 10-аас доошгүй хувийг ногоон байгууламжтай байлгана.
  - д. Барилгын зургийг эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаар хийж гүйцэтгүүлэх ба барилгыг мэргэжлийн байцаагчаар хянуулах
  - е. Хот байгуулалтын ерөнхий болон хэсэгчилсэн төлөвлөгөөнд өөрчлөлт орсон тохиолдолд газар эзэмших гэрээг цуцлах хүртэл арга хэмжээ авах
- 5.3. Газрыг гэрээний нөхцөлийн дагуу эзэмшээгүй, энэ талаар тавьсан шаардлагыг биелүүлээгүй буюу Газрын тухай хуулийн 40.1.1-40.1.6 дугаар зүйлд заасан нөхцөл бий болсон тухайлбал:
- а. Эрхийн гэрчилгээ эзэмшигч газрын тухай хууль тогтоомж, газар эзэмших гэрээний нөхцөл, болзлыг удаа дараа буюу ноцтой зөрчсөн;
  - б. Газрыг хүн амын эрүүл мэнд, байгаль хамгаалал, үндэсний аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшаар ашигласан нь эрх бүхий байгууллагын дүгнэлтээр тогтоогдсон;
  - в. Шилжүүлж авсан эрхийн гэрчилгээгээ улсын бүртгэлд бүртгүүлж, шинээр гэрээ байгуулаагүй;
  - г. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээгээр тавигдсан шаардлагыг биелүүлээгүй;
  - д. Эрхийн гэрчилгээ эзэмшигч газрын төлбөрөө хугацаанд нь бүрэн төлөөгүй;
  - е. Хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр* гэрээнд заасан зориулалтын дагуу тухайн газраа 2 жил дараалан ашиглаагүй* зэрэг тохиолдолд гэрээг хүчингүй болгож, мөн хуулийн 62 дугаар зүйлд зааснаар хохирлыг нөхөн төлөхийг шаардах;
- 5.4. Газар эзэмшүүлэх гэрээг жил бүр дүгнэх;
- 5.5. Холбогдох хууль тогтоомжоор олгогдсон бусад эрх, үүрэг, хариуцлага хүлээх;

Зургаа. Газрын талаарх эд хөрөнгийн эрхийн зарим зохицуулалт

6.1. Газар эзэмшигчийн эзэмшилд байгаа тухайн газар дээрх үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрх өөр этгээдэд шилжвэл **газар эзэмших эрх мөн адил шилжих болно** гэж шийдвэрлэнэ.

6.2. Энэхүү гэрээгээр эзэмших газрыг хязгаартай эзэмших эрх бүхий газар ашиглагч байгаа болон ийнхүү ашиглахаар шаардсан бол түүний газар ашиглах нөхцөл, журам нь **газрын тухай хуулийн 48-р зүйлд** заасан нөхцөлийг дагаж мөрдөх болно. Шаардлагатай гэж үзвэл энэхүү гэрээнд хавсаргаж болно.

6.3. Газар эзэмшигчийн газрыг бүхэлд нь буюу зарим хэсгийг гэрээний хугацаа дуусахаас өмнө эрх бүхий байгууллага улсын тусгай хэрэгцээнд нөхөн олговортойгоор солих буюу эргүүлэн авах тухай шийдвэр гаргавал уг шийдвэрийн үндэслэл болсон талуудын урьдчилсан тохиролцоо болон бусад эрхийн актаар зохицуулна.

6.4. Гэрээний талуудын шаардлагатай гэж үзсэн бусад нөхцөл: **Эзэмших эрх бүхий газраа зориулалтын дагуу эзэмшээгүй болон газрын төлбөрөө хугацаанд нь төлж барагдуулаагүй тохиолдолд газар эзэмших эрхийг нь хүчингүй болгох хүртэл арга хэмжээ авч газар дээрх эд хөрөнгийн эрхийн асуудлыг шүүхийн журмаар шийдвэрлэнэ. Мөн зохих зөвшөөрөлгүйгээр газрын хэмжээнд өөрчлөлт оруулсан нөхцөлд газар эзэмших эрхийг цуцлах хүртэл арга хэмжээ авна.**

Жич: “хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр ...” гэдгийг гэнэтийн давагдашгүй хүчний эсхүл байгалийн тогтолцооны өөрчлөлтөөс тухайн газарт нь эвдрэл, элэгдэл, цөлжилт бий болсон, бусдын хууль бус үйлдэл зэрэг газар эзэмшигчээс хамаарах шалтгаан байхгүй байсныг ойлгоно.

“... зориулалтын дагуу газраа 2 жил дараалан ашиглаагүй” гэдгийг газар эзэмшүүлэх тухай гэрээ хийгдсэнээс хойш хуанлийн бүтэн 2 жилийн дотор газар эзэмшигч нь тухайн газар дээрээ гэрээнд заасан нөхцөл, болзол, зориулалтын дагуу тодорхой үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлээгүй /барилга, байгууламж, зам талбай бариагүй, тариалан эрхлээгүй г. м/ байхыг ойлгоно.

Долоо. Бусад зүйл

7.1. Гэрээ нь газар эзэмшигчид газрыг актаар хүлээлгэн өгч, эрх бүхий Засаг дарга газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ олгосон өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болж мөрдөгдөнө.

7.2. Газар эзэмшүүлэх гэрээг талууд жил бүр дүгнэх ба газар эзэмшигч гэрээний биелэлтийг жил бүрийн 06-р сарын 25-ны дотор багтаан тайлагнаж, газар эзэмшүүлэгч 07-р сарын 01-ний дотор багтаан дүгнэнэ.

7.3. Газар эзэмшүүлэх гэрээг дүгнүүлээгүй, өмнөх гэрээний биелэлт тооцсон дүгнэлтээр илэрсэн зөрчлүүдийг арилгах арга хэмжээ аваагүй, дахин давтагдсан тохиолдолд Газрын тухай хууль тогтоомжийн дагуу газар эзэмших, эрхийн гэрчилгээг хүчингүй болгох саналыг холбогдох албан тушаалтанд уламжлан шийдвэрлүүлнэ.

7.4. Энэхүү гэрээтэй холбоотой бусад асуудлыг Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ.

7.5. Газар олгох техникийн нөхцөл болон холбогдох мэргэжлийн байгууллагуудын дүгнэлтийн дагуу тухайн газар дээр байрлаж буй инженерийн шугам сүлжээг холбогдох байгууллагаас зөвшөөрөл авсаны үндсэн дээр нүүлгэн шилжүүлэх ба түүнтэй холбогдон гарах зардлыг газар эзэмших эрх авсан байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэн хариуцна.

Гэрээний талуудын албан ёсны хаяг, харилцах утас:

Газар эзэмшүүлэгч:

Утас:

Газар эзэмшигч: **Хаан булаг интернэйшнл ХХК**

Газрын байршил: **Төв Заамар 3-р баг, Хайлааст Ар наймганы дунд хэсэг**

Газар эзэмшигчийн хаяг: **Улаанбаатар Хан-Уул 1-р хороо**

Регистр / улсын бүртгэл /-ийн дугаар: **/6195598/**

Банк, дансны дугаар: ,

Харилцах утас: **88113110**

Газар эзэмшигч **Хаан булаг интернэйшнл ХХК** нь гэрээний нөцөлийг Газрын нэгдмэл сангийн удирлагын цахим систем /www.egazar.gov.mn/-д **2024-09-04 15:32:55** цагт зөвшөөрч, баталгаажуулав.

Энэхүү гэрээний нэг хувийг **4127042110** дугаар бүхий нэгж талбарын хувийн хэрэгт хадгалав.

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ № - 1240501975313

ТТД / Регистр:	38100921602 / 6195598
Татвар төлөгчийн нэр:	Хаан булаг интернэйшнл
Татварын төрөл:	01030731 - Газрын төлбөр-Дэд алба
Харьяалах татварын алба:	Төв / Заамар
Төлсөн дүн:	5,896,196.00 ₮
Гүйлгээний огноо:	2025-03-31 11:35:29.0
Гүйлгээний утга:	1240501975313;;6195598;;99112297;3205102377;ХААН БУЛАГ;Golomtbank-Online;99112297
Татварын данс:	Тө.За Газрын төлбөр - 100141300943
Төлөлтийн хэлбэр:	Голомт банк

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ № - 1240501976154

ТТД / Регистр:	38100921602 / 6195598
Татвар төлөгчийн нэр:	Хаан булаг интернэйшнл
Татварын төрөл:	01030731 - Газрын төлбөр-Дэд алба
Харьяалах татварын алба:	Төв / Заамар
Төлсөн дүн:	5,896,196.00 ₮
Гүйлгээний огноо:	2025-03-31 11:37:40.0
Гүйлгээний утга:	1240501976154;;6195598;;99112297;3205102377;ХААН БУЛАГ;Golomtbank-Online;99112297
Татварын данс:	Тө.За Газрын төлбөр - 100141300943
Төлөлтийн хэлбэр:	Голомт банк

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ № - 1240501976931

ТТД / Регистр:	38100921602 / 6195598
Татвар төлөгчийн нэр:	Хаан булаг интернэйшнл
Татварын төрөл:	01030731 - Газрын төлбөр-Дэд алба
Харьяалах татварын алба:	Төв / Заамар
Төлсөн дүн:	5,896,196.00 ₮
Гүйлгээний огноо:	2025-03-31 11:39:54.0
Гүйлгээний утга:	1240501976931;;6195598;;99112297;3205102377;ХААН БУЛАГ;Golomtbank-Online;99112297
Татварын данс:	Тө.За Газрын төлбөр - 100141300943
Төлөлтийн хэлбэр:	Голомт банк

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ № - 1240501977889

ТТД / Регистр:	38100921602 / 6195598
Татвар төлөгчийн нэр:	Хаан булаг интернэйшнл
Татварын төрөл:	01030731 - Газрын төлбөр-Дэд алба
Харьяалах татварын алба:	Төв / Заамар
Төлсөн дүн:	5,896,196.00 ₮
Гүйлгээний огноо:	2025-03-31 11:41:52.0
Гүйлгээний утга:	1240501977889;;6195598;;99112297;3205102377;ХААН БУЛАГ;Golomtbank-Online;99112297
Татварын данс:	Тө.За Газрын төлбөр - 100141300943
Төлөлтийн хэлбэр:	Голомт банк

МОНГОЛ БАНК

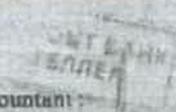
ТӨЛБӨРИЙН БАРИМТ

I. Банкны хувь

APPLICATION FOR REMITTANCE

Дүн / Amount <i>7,000,000</i>	Үсгээр / In words <i>Seven million</i>
Монголын и.в.ж. / Currency <i>T</i>	
Дансны нэр / Account name <i>Хүтээгчдийн хөрөнгийн дан</i>	Төлбөрийн зориулалт / Details of payment <i>Хүтээгчдийн хөрөнгийн дан</i>
Дансны дугаар / Account No <i>1234567890</i>	Гарын үсэг / Signature 1st <i>[Signature]</i> 2nd _____
Банкны нэр / Bank name <i>МОНГОЛ БАНК</i>	Тамга / Stamp
Дансны нэр / Account name <i>Хүтээгчдийн хөрөнгийн дан</i>	
Дансны дугаар / Account No <i>1234567890</i>	

Зөвхөн банкны хэрэглээнд / For bank use only

 Мөнгө бодогч / Accountant <i>[Signature]</i>	 Мөнгө бодогч / Accountant Гүйцэтгэх хийгсэн _____ он _____ сар _____ өдөр
--	--

Verified by

Шилжүүлгийн мэдээлэл
Журналын № : 57585083

Системийн огноо: 2022.04.13 01:19:08

Нэр : ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ ХХК

Илгээгч	Дансны дугаар: 474022600	Нэр ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ ХХК	Дүн 25,405,000.00	MNT	Ханш 1
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 90 Дансны дугаар: 100900013406	Банкны нэр Төрийн сан Нэр БО нөхөн сэргээх баталгаа	25,405,000.00	MNT	1
Гүйлгээний утга: ЕВ -Хаан Булаг Интернэйшнл ХХК-с MV005028 нөхөн сэргээлтийн барьцаа төлбөр					

Танд баярлалаа

Дансны тодорхойлолтыг QR код болон дараах холбоосоор хандаж баталгаажуулна уу.
<https://www.etdbm.mn/verify.php>
Баталгаажуулах код: 7214178A6B5AABAE

Хүсэлтийн лавлах дугаар: 240938620

Татсан огноо: 2024-02-26 14:32

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
3205102377 MN720015003205102377	100900013406	17,100,000.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ	Хүлээн авагчийн нэр БО НӨХӨН СЭРГЭЭХ БАТАЛГАА	Гүйлгээний утга MV005028 нөхөн сэргээлт барьцаа төлбөр 50%	
	Хүлээн авагчийн банк Төрийн сан	Гүйлгээний огноо 2024-02-26	

Гүйлгээг шивсэн хэрэглэгч	Гүйлгээг хянасан хэрэглэгч	Гүйлгээг баталсан хэрэглэгч
Ц. Баярцэцэг		

Хүсэлтийн лавлах дугаар: 254032756

Татсан огноо: 2024-04-26 17:10

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
3205102377 MN720015003205102377	100900013406	11,110,000.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ	Хүлээн авагчийн нэр БО НӨХӨН СЭРГЭЭХ БАТАЛГАА	Гүйлгээний утга MV005028 нөхөн сэргээлт барьца Хаан булаг интернэйшил-с төлбөр РД:6195598	
	Хүлээн авагчийн банк Төрийн сан	Гүйлгээний огноо 2024-04-26	

Гүйлгээг шилсэн хэрэглэгч	Гүйлгээг хиласан хэрэглэгч	Гүйлгээг баталсан хэрэглэгч
Ц. Баярцэцэг		

Хүсэлтийн лавлах дугаар: 165447524

Татсан огноо: 2023-02-07 12:29

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
3205102377 IBAN: MN72 0015 0032 0510 2377	100900013406	18,975,000.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ ХХК	Хүлээн авагчийн нэр БО НӨХӨН СЭРГЭЭХ БАТАЛГАА	Гүйлгээний утга MV005028 нөхөн сэргээлт барьцаа төлбөр 50%	
	Хүлээн авагчийн банк Төрийн сан	Гүйлгээний огноо 2023-02-07	

Хүсэлтийн лавлах дугаар: 240938620

Татсан огноо: 2024-02-26 14:32

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
3205102377 MN720015003205102377	100900013406	17,100,000.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ	Хүлээн авагчийн нэр БО НӨХӨН СЭРГЭЭХ БАТАЛГАА	Гүйлгээний утга MV005028 нөхөн сэргээлт барьцаа төлбөр 50%	
	Хүлээн авагчийн банк Төрийн сан	Гүйлгээний огноо 2024-02-26	

Гүйлгээг шивсэн хэрэглэгч	Гүйлгээг хянасан хэрэглэгч	Гүйлгээг баталсан хэрэглэгч
Ц. Баярцэцэг		

Хүсэлтийн лавлах дугаар: 254032756

Татсан огноо: 2024-04-26 17:10

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
3205102377 MN720015003205102377	100900013406	11,110,000.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ	Хүлээн авагчийн нэр БО НӨХӨН СЭРГЭЭХ БАТАЛГАА	Гүйлгээний утга MV005028 нөхөн сэргээлт барьца Хаан булаг интернэйшил-с төлбөр РД:6195598	
	Хүлээн авагчийн банк Төрийн сан	Гүйлгээний огноо 2024-04-26	

Гүйлгээг шилсэн хэрэглэгч	Гүйлгээг хиласан хэрэглэгч	Гүйлгээг баталсан хэрэглэгч
Ц. Баярцэцэг		

Батлав.

“Хаан булаг интернэйшнл”

ХХК-ийн Гүйцэтгэх захирал

С.Идэр

УУРХАЙН ХУУЛСАН ШИМТ ХӨРСТЭЙ АЖИЛЛАХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1 "Хаан булаг интернэйшнл" хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани буюу / цаашид "Хаан булаг интернэйшнл" ХХК" гэх/-ийн уурхайн шимт хөрстэй ажиллах харилцааг зохицуулахад энэ журмын зорилго оршино.

1.2. Энэхүү журам нь " Хаан булаг интернэйшнл" ХХК-ийн уурхайн бүсэд үйл ажиллагаа явуулж бүх хэсэг нэгж болон гэрээт компани, тэдгээрийн ажилтанд хамааран үйлчилнэ.

1.3. Энэхүү журамд тусгагдаагүй асуудлыг холбогдох дүрэм, журам, ажлын горим, зааврын дагуу шийдвэрлэнэ.

1.4. Шимт хөрсийг хуулах үйл ажиллагаанд MNS 5914:2008 Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт, нэр томъёо, тодорхойлолт

MNS 5915:2008 Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын ангилал

MNS 5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрсний хуулалт, хадгалалт

MNS 5917:2008 Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт, техникийн ерөнхий шаардлага

MNS 5918:2008 Эвдэрсэн газрын ургамалжуулах, техникийн ерөнхий шаардлага, Шимт хөрс хуулах зөвшөөрлийн хуудас зэрэг холбогдох стандарт, хууль, тогтоомж, дүрэм, журмыг мөрдлөг болгоно.

Хоёр. Шимт хөрс, түүнтэй ажиллах

2.1. Уурхайлалт гэдэгт баяжмал олборлох, хөрс хуулах, тээвэрлэх, барилга байгууламж, үйлдвэр, уурхайн дэд бүтцийг байгуулах бүх үйл ажиллагааг хамруулан ойлгох бөгөөд шимт хөрсийг байгаль орчныг нөхөн сэргээх зориулалтаар дахин ашиглана.

2.2. Шимт хөрс гэдэг нь ургамал ургахад шаардагдах үржил шим, агрохими, механик бүрдэл бүхий нөхцөлийг хангасан буюу энгийн сайжруулалт хийх боломжтой хөрсний өнгөн хэсэг бөгөөд энэ хэсгийг дахин боловсруулна.

2.3. Шимэрхэг хөрс гэдэг нь ургамлын ургалт, төлжилтөнд хязгаарлагдмал хүрээнд таатай нөлөө узуулэхүйц физик, хими шинж чанар бүхий уулын чулуулаг болно,

4.3. Хөрс хуулах явцад шимт хөрсний гунд чанар муутай хөрсний материал орохоос ямагт сэргийлэх хэрэгтэй.

4.4. Хөрс хуулалтад өөрчлөлт гарах болсон тохиолдолд ” Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-ийн Байгаль орчны мэргэжилтэн болон төлөвлөлтийн ерөнхий инженерт мэдэгдэн тухайн албан тушаалтнуудын шийдвэрээр хуулах гүнийг өөрчилж болно.

4.5. Шимт хөрсийг хуулалт байрзүйн хувьд өндрөөс нам руу чиглэн явагдана.

4.6. Шимт хөрс хуулсан хэсэгт маркшейдерийн хэмжилт хийлгэж, хөндөгдсөн талбайн болон эзэлхүүний хэмжээг долоо хоногийн тайланд, хадгалах талбайд буусан шимт хөрсний хэмжээг сарын тайланд тус тус тусгана.

4.7. Хэрэв маркшейдерийн хэмжилтээр шимт хөрс хуулах гүнд хурээгүй эсвэл хуулсан хөрсний эзэлхүүн дугуу байгаа тохиолдолд шимт хөрсийг дахин хуулуулж заасан хэмжээнд хүргэнэ.

4.8. Салхины хурд ихтэй, хэт их хуурайшилт ихтэй уед шимт хөрсийг аль болох хуулахгүй, тээвэрлэхгүй байхыг эрмэлзэх бөгөөд зайлшгүй хуулах, зөөх тохиолдолд шимт хөрсийг салхинд зөөгдөхөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

4.9. Шимт хөрсийг өдрийн цагаар хуулна. Зайлшгүй шөнийн цагаар хуулах шаардлагатай нөхцөлийг уурхайн төлөвлөлтийн инженер баталсан тохиолдолд шимт хөрс хуулах ажил бүрт байгаль орчны мэргэжилтэн шөнө шимт хөрс хуулах зөвшөөрлийг олгоно.

4.10. Түр хугацаагаар байгуулах зам, усны хоолой зэрэгт шимт хөрсийг заавал овоолгод байршуулахгүйгээр салхины хаалт маягаар овоолж эргуулэн ашиглаж болно.

4.11. Уурхайн ахилт болон тэлэлт хийхдээ шимт хөрсийг хугацаанаас нь эрт хуулахгүй байх. Хуулсан даруйд нөхөн сэргээлтэнд ашиглахыг чухалчилна.

Тав. Шимт хөрсийг хадгалах

5.1. Шимт хөрсийг зөвхөн нөхөн сэргээлтийн зориулалтаар ашиглана.

5.2. Шимт хөрсний овоолгын зөвшөөрөгдөх хамгийн дээд эндөр нь 5 метр байна.

5.3. Овоолгыг хэлбэршүүлэхдээ хотгор гадаргуугийн талбайг багасгахын тулд шимт хөрсний овоолгын хажуугийн налууг 15 градус, дээд гадаргын налууг 5 градусаас ихгүйгээр тэгшилнэ.

5.4. Гурван жилээс дээш хугацаанд хадгалах шимт хөрсний овоолгын дээд гадаргуу, хажууг хэлбэржүүлж олон наст өвслөг ургамал тарина.

5.5. Шимт хөрсний хадгалалт, тордлотын бүртгэлийн тайланг жилд 2-оос доошгүй удаа хийнэ.

5.6. Шимт хөрсийг хуулсан даруйд төлөвлөгдсөн талбайруу зөөж хадгална.

5.7. Шимт хөрсийг овоолсон цагаас эхлүүлээд нөхөн сэргээлтэнд ашиглах хүртэл жил бүр чанарын болоод бохирдлын шинжилгээнд, хамруулж, шимт хөрсний овоолгыг тэмдэгжүүлэх ба газрын зураг дээр байршлийг нь тэмдэглэж мэдээллийн санд хадгална.

2021 оны 6 сарын 8

Батлав:

“Хаан булаг интернэйшнл”

ХХК-ийн Гүйцэтгэх захирал

ИНТЕРНЭЙШНЛ

9021070502

УЛААНБААТАР ХОТ

/ С.Идэр /

Уурхайн шимт хөрстэй ажиллах журамтай танилцсан, журмын хэрэгжилтэнд хяналт тавих мөн хариуцсан албан тушаалтан уг журмын 6-р бүлэгт заасан үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Гарын үсэг : Ерөнхий инженер..... Г.Батболд

Уулын мастер ..... Г.Гантулга

Уулын мастер ..... Я.Баярням

Уулын мастер..... Н.Энхбаяр

Уулын мастер..... Х.Цогтжаргал

Байгал орчны мэргэжилтэн..... Э.Намсрай

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ
“ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ” ХХК-ИЙН
МУ-005028 ДУГААР БҮХИЙ АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН
2023 ОНЫ УРГАМЛЫН МОНИТОРИНГ СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН**

БОЛОВСРУУЛСАН : “И ЭЙЧ ЭС ЭМ” ХХК

ЗАХИРАЛ : С.ХАНДСҮРЭН

**УЛААНБААТАР ХОТ
2023 ОН**

**ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
ХӨРСНИЙ ЛАБОРАТОРИ**

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг,
7-р хороо, Эрхүүгийн гудамж, 11-р хороолол
Утас: +976 99141955
E-mail: soillab.IGG@gmail.com

Хөрсний задлан шинжилгээний дүн

Дээж авсан газрын нэр: Төв аймаг, Заамар сум, Ар наймган,
МУ-005028, 2018 оны нөхөн тарилт
Дээж шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Хаан булаг интернэйшнл" ХХК
Шинжилгээ хийсэн огноо: 2023 он 08 сар 21

Хөрсний химийн үндсэн шинж

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	pH _{H₂O} (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	EC _{2.5} dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
								P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Дээж-1	өнгөн	48 30 8.2 104 30 8.2	8.74	2.73	1.575	0.099	1.26	16.8

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
				Элс (2-0.05мм)	Тоос (0.05-0.002мм)	Шавар (< 0.002мм)
1	Дээж-1	өнгөн	48 30 8.2 104 30 8.2	49.7	39.7	10.6

Товч дүгнэлт:

Хөрс нь шүлтлэг урвалын орчинтой, дунд зэрэг карбонатлаг, ялзмагийн агууламжаар бага зэрэг, цахилгаан дамжуулах чанар бага буюу давжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфор болон хөдөлгөөнт калийн хангамжаар бага зэрэг, механик бүрэлдэхүүн хөнгөн шавранцар. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин бага.

Шинжилгээний арга

pH, EC-MNS ISO 10390:2001- Ионметр, кондуктометр
CaCO₃-Кальциметр (10% HCl)
Ялзмаг-Тюрин (Walkley & Black)
Хөдөлгөөнт фосфор, кали-Спектрофотометр, Дөлөн фотометр-Мачигин (1% (NH₄)₂CO₃)
Хөрсний механик бүрэлдэхүүн-Гидрометрийн арга

Хөрсний лабораторийн эрхлэгч, доктор (Ph.D.) Х.Золжаргал

**ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
ХӨРСНИЙ ЛАБОРАТОРИ**

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг,
7-р хороо, Эрхүүгийн гудамж, 11-р хороолол
Утас: +976 99141955
E-mail: soillab.lgg@gmail.com

Хөрсний задлан шинжилгээний дүн

Дээж авсан газрын нэр: Төв аймаг, Заамар сум, Ар наймган,
МУ-005028, 2021, 2022 оны нөхөн
сэргээсэн талбайтай ойр эрүүл талбай
Дээж шинжлүүлсэн байгуулага, хувь хүн: "Хаан булаг интернэйшнл" ХХК
Шинжилгээ хийсэн огноо: 2023 он 08 сар 21

Хөрсний химийн үндсэн шинж

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	pH _{H₂O} (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	EC _{2.5} dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
								P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Дээж-1	өнгөн	48 16 27.5 101 30 47.3	8.63	1.27	5.746	0.083	2.85	27.4

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
				Элс (2-0.05мм)	Тоос (0.05-0.002мм)	Шавар (< 0.002мм)
1	Дээж-1	өнгөн	48 16 27.5 101 30 47.3	54.1	34.7	11.2

Товч дүгнэлт:

Хөрс нь шүлтлэг урвалын орчинтой, бага зэрэг карбонаттай, ялзмагийн агууламжаар их, цахилгаан дамжуулах чанар бага буюу давсжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфор болон хөдөлгөөнт калийн хангамжаар дунд зэрэг, механик бүрэлдэхүүн элсэнцэр. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин сайн.

Шинжилгээний арга

pH, EC-MNS ISO 10390:2001- Ионметр, кондуктометр

CaCO₃-Кальциметр (10% HCl)

Ялзмаг-Тюрин (Walkley & Black)

Хөдөлгөөнт фосфор, кали-Спектрофотометр, Дөлөн фотометр-Мачигин (1% (NH₄)₂CO₃)

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн-Гидрометрийн арга

Хөрсний лабораторийн эрхлэгч, доктор (Ph.D)

X. Zoljarгал

Х.Золжаргал

**ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
ХӨРСНИЙ ЛАБОРАТОРИ**

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг,
7-р хороо, Эрхүүгийн гудамж, 11-р хороолол

Утас: +976 99141955

E-mail: soillab.IGG@gmail.com

Хөрсний задлан шинжилгээний дүн

Дээж авсан газрын нэр:

Төв аймаг, Заамар сум, Ар наймган,
МУ-005028, 2019 оны нөхөн сэргээлт

Дээж шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн:

"Хаан булаг интернэйшнл" ХХК

Шинжилгээ хийсэн огноо:

2023 он 08 сар 21

Хөрсний химийн үндсэн шинж

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	pH _{H₂O} (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	EC _{2.5} dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
								P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Дээж-1	өнгөн	48 17 16.2 104 29 52.3	8.90	0.00	2.486	0.107	1.85	20.8

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
				Элс (2-0.05мм)	Тоос (0.05-0.002мм)	Шавар (< 0.002мм)
1	Дээж-1	өнгөн	48 17 16.2 104 29 52.3	64.3	22.7	13.0

Товч дүгнэлт:

Хөрс нь шүлтлэг урвалын орчинтой, карбонатгүй, ялзмагийн агууламжаар дунд зэрэг, цахилгаан дамжуулах чанар бага буюу давсжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфор болон хөдөлгөөнт калийн хангамжаар дунд зэрэг, механик бүрэлдэхүүн элсэнцэр. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин дундаж.

Шинжилгээний арга

pH, EC-MNS ISO 10390:2001- Ионометр, кондуктометр

CaCO₃-Кальциметр (10% HCl)

Ялзмаг-Тюрин (Walkley & Black)

Хөдөлгөөнт фосфор, кали-Спектрофотометр, Дөлөн фотометр-Мачигин (1% (NH₄)₂CO₃)

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн-Гидрометрийн арга

Хөрсний лабораторийн эрхлэгч, доктор (Ph.D) Х.Золжаргал

**ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
ХӨРСНИЙ ЛАБОРАТОРИ**

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг,
7-р хороо, Эрхүүгийн гудамж, 11-р хороолол

Утас: +976 99141955

E-mail: soillab.lGG@gmail.com

Хөрсний задлан шинжилгээний дүн

Дээж авсан газрын нэр:

Төв аймаг, Заамар сум, Ар наймган,
МУ-005028, 2022 оны нөхөн сэргээлт

Дээж шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн:

"Хаан булаг интернэйшнл" ХХК

Шинжилгээ хийсэн огноо:

2023 он 08 сар 21

Хөрсний химийн үндсэн шинж

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	pH _{H₂O} (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	EC _{2.5} dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
								P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Дээж-1	өнгөн	48 16 29.2 104 30 51.3	8.75	0.00	3.171	0.096	2.14	20.9

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
				Элс (2-0.05мм)	Тоос (0.05-0.002мм)	Шавар (< 0.002мм)
1	Дээж-1	өнгөн	48 16 29.2 104 30 51.3	67.3	20.3	12.4

Товч дүгнэлт:

Хөрс нь шүлтлэг урвалын орчинтой, карбонатгүй, ялзмагийн агууламжаар дунд зэрэг, цахилгаан дамжуулах чанар бага буюу давсжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфор болон хөдөлгөөнт калийн хангамжаар дунд зэрэг, механик бүрэлдэхүүн элсэнцэр. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин дундаж.

Шинжилгээний арга

pH, EC-MNS ISO 10390:2001- Ионометр, кондуктометр

CaCO₃-Кальциметр (10% HCl)

Ялзмаг-Тюрин (Walkley & Black)

Хөдөлгөөнт фосфор, кали-Спектрофотометр, Дөлөн фотометр-Мачигин (1% (NH₄)₂CO₃)

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн-Гидрометрийн арга

Хөрсний лабораторийн эрхлэгч, доктор (Ph.D)

X. Zoljargal

Х.Золжаргал

**ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
ХӨРСНИЙ ЛАБОРАТОРИ**

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг,
7-р хороо, Эрхүүгийн гудамж, 11-р хороолол

Утас: +976 99141955

E-mail: soillab.IGG@gmail.com

Хөрсний задлан шинжилгээний дүн

Дээж авсан газрын нэр:

Төв аймаг, Заамар сум, Ар наймган,
МУ-005028, 2017 нөхөн тарилт

Дээж шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн:

"Хаан булаг интернэйшнл" ХХК

Шинжилгээ хийсэн огноо:

2023 он 08 сар 21

Хөрсний химийн үндсэн шинж

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	pH _{H2O} (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	EC _{2.5} dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
								P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Дээж-1	өнгөн	48 16 59.9 104 30 5.1	8.70	0.00	3.159	0.102	2.23	21.8

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
				Элс (2-0.05мм)	Тоос (0.05-0.002мм)	Шавар (< 0.002мм)
1	Дээж-1	өнгөн	48 16 59.9 104 30 5.1	58.5	30.0	11.5

Товч дүгнэлт:

Хөрс нь шүлтлэг урвалын орчинтой, карбонатгүй, ялзмагийн агууламжаар дунд зэрэг, цахилгаан дамжуулах чанар бага буюу давсжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфор болон хөдөлгөөнт калийн хангамжаар дунд зэрэг, механик бүрэлдэхүүн элсэнцэр. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин дундаж.

Шинжилгээний арга

pH, EC-MNS ISO 10390:2001- Ионометр, кондуктометр

CaCO₃-Кальциметр (10% HCl)

Ялзмаг-Тюрин (Walkley & Black)

Хөдөлгөөнт фосфор, кали-Спектрофотометр, Дөлөн фотометр-Мачигин (1% (NH₄)₂CO₃)

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн-Гидрометрийн арга

Хөрсний лабораторийн эрхлэгч, доктор (Ph.D.) Х.Золжаргал

**ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
ХӨРСНИЙ ЛАБОРАТОРИ**

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг,
7-р хороо, Эрхүүгийн гудамж, 11-р хороолол

Утас: +976 99141955

E-mail: soillab.IGG@gmail.com

Хөрсний задлан шинжилгээний дүн

Дээж авсан газрын нэр: Төв аймаг, Заамар сум, Ар наймган,
МУ-005028, бохир нуурын ус
Дээж шинжлүүлсэн байгуулага, хувь хүн: "Хаан булаг интернэйшнл" ХХК
Шинжилгээ хийсэн огноо: 2023 он 08 сар 21

Хөрсний химийн үндсэн шинж

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	pH _{H₂O} (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	EC ₅ dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
							P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Дээж-1	өнгөн	8.90	2.54	2.403	0.090	1.67	20.8

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
			Элс (2-0.05мм)	Тоос (0.05-0.002мм)	Шавар (< 0.002мм)
1	Дээж-1	өнгөн	61.4	27.8	10.8

Товч дүгнэлт:

Хөрс нь шүлтлэг урвалын орчинтой, дунд зэрэг карбонатлаг, ялзмагийн агууламжаар дунд зэрэг, цахилгаан дамжуулах чанараар бага буюу давжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфорын болон калийн хангамжаар дунд зэрэг, механик бүрэлдэхүүн элсэнцэр. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин дундаж.

Шинжилгээний арга

pH, EC-MNS ISO 10390:2001- Ионометр, кондуктометр

CaCO₃-Кальциметр (10% HCl)

Ялзмаг-Тюрин (Walkley & Black)

Хөдөлгөөнт фосфор, кали-Спектрофотометр, Дөлөн фотометр-Мачигин (1% (NH₄)₂CO₃)

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн-Гидрометрийн арга

Хөрсний лабораторийн эрхлэгч, доктор (Ph.D) Х.Золжаргал

**ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
ХӨРСНИЙ ЛАБОРАТОРИ**

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг,
7-р хороо, Эрхүүгийн гудамж, 11-р хороолол
Утас: +976 99141955

E-mail: soillab.IGG@gmail.com

Хөрсний задлан шинжилгээний дүн

Дээж авсан газрын нэр:

Төв аймаг, Заамар сум, Ар наймган,
МУ-005028, 2020 оны нөхөн сэргээлт,
эрүүл талбай

Дээж шинжлүүлсэн байгуулага, хувь хүн:

"Хаан булаг интернэйшнл" ХХК

Шинжилгээ хийсэн огноо:

2023 он 08 сар 21

Хөрсний химийн үндсэн шинж

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	pH _{H2O} (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	EC _{2.5} dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
								P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Дээж-1	өнгөн	48 17 17.7 104 29 22.4	8.54	0.00	8.581	0.082	3.57	30.2

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
				Элс (2-0.05мм)	Тоос (0.05-0.002мм)	Шавар (< 0.002мм)
1	Дээж-1	өнгөн	48 17 17.7 104 29 22.4	55.6	32.2	12.2

Товч дүгнэлт:

Хөрс нь шүлтлэг урвалын орчинтой, карбонатгүй, ялзмагийн агууламжаар их, цахилгаан дамжуулах чанар бага буюу давсжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфорын хангамжаар хангалттай, хөдөлгөөнт калийн хангамжаар дунд зэрэг, механик бүрэлдэхүүн хөнгөн шавранцар. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин сайн.

Шинжилгээний арга

pH, EC-MNS ISO 10390:2001- Ионометр, кондуктометр

CaCO₃-Кальциметр (10% HCl)

Ялзмаг-Тюрин (Walkley & Black)

Хөдөлгөөнт фосфор, кали-Спектрофотометр, Дөлөн фотометр-Мачигин (1% (NH₄)₂CO₃)

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн-Гидрометрийн арга

Хөрсний лабораторийн эрхлэгч, доктор (Ph.D.)

Х.Золжаргал

**ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
ХӨРСНИЙ ЛАБОРАТОРИ**

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг,
7-р хороо, Эрхүүгийн гудамж, 11-р хороолол

Утас: +976 99141955

E-mail: soillab.IGG@gmail.com

Хөрсний задлан шинжилгээний дүн

Дээж авсан газрын нэр:

Төв аймаг, Заамар сум, Ар
наймган, МУ-005028, 2020 оны нөхөн
сэргээлт

Дээж шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн:

"Хаан булаг интернэйшнл" ХХК

Шинжилгээ хийсэн огноо:

2023 он 08 сар 21

Хөрсний химийн үндсэн шинж

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	pH _{H₂O} (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	EC _{2.5} dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
								P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Дээж-1	өнгөн	48 17 25.9 104 29 21.9	9.20	5.09	1.015	0.110	0.89	12.4

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
				Элс (2-0.05мм)	Тоос (0.05-0.002мм)	Шавар (< 0.002мм)
1	Дээж-1	өнгөн	48 17 25.9 104 29 21.9	65.8	23.0	11.2

Товч дүгнэлт:

Хөрс нь хүчтэй шүлтлэг урвалын орчинтой, дунд зэрэг карбонатлаг, ялзмагийн агууламжаар бага зэрэг, цахилгаан дамжуулах чанар бага буюу давсжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфорын болон хөдөлгөөнт калийн хангамжаар бага зэрэг, механик бүрэлдэхүүн элсэнцэр. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин бага.

Шинжилгээний арга

pH, EC-MNS ISO 10390:2001- Ионометр, кондуктометр

CaCO₃-Кальциметр (10% HCl)

Ялзмаг-Тюрин (Walkley & Black)

Хөдөлгөөнт фосфор, кали-Спектрофотометр, Дөлөн фотометр-Мачигин (1% (NH₄)₂CO₃)

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн-Гидрометрийн арга

Хөрсний лабораторийн эрхлэгч, доктор (Ph.D)

X. Zoljargal

X.Золжаргал

**ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
ХӨРСНИЙ ЛАБОРАТОРИ**

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг,
7-р хороо, Эрхүүгийн гудамж, 11-р хороолол

Утас: +976 99141955

E-mail: soillab.IGG@gmail.com

Хөрсний задлан шинжилгээний дүн

Дээж авсан газрын нэр:

Төв аймаг, Заамар сум, Ар наймган,
МУ-005028, 2017, 2018, 2019 оны нөхөн
сэргээлтйн талбайтай ойр эрүүл газар

Дээж шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн:

"Хаан булаг интернэйшнл" ХХК

Шинжилгээ хийсэн огноо:

2023 он 08 сар 21

Хөрсний химийн үндсэн шинж

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	pH _{H₂O} (1:5)	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	EC _{2.5} dS/m	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
								P ₂ O ₅	K ₂ O
1	Дээж-1	өнгөн	48 17 19.6 104 30 5.7	8.74	0.00	5.612	0.079	3.35	25.8

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

№	Дээжний дугаар	Гүн, см	Дээж авсан Солбицол	Ширхэгийн хэмжээ, % (мм-ээр)		
				Элс (2-0.05мм)	Тоос (0.05-0.002мм)	Шавар (< 0.002мм)
1	Дээж-1	өнгөн	48 17 19.6 104 30 5.7	52.6	35.1	12.2

Товч дүгнэлт:

Хөрс нь шүлтлэг урвалын орчинтой, карбонатгүй, ялзмагийн агууламжаар их, цахилгаан дамжуулах чанар бага буюу давсжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфорын хангамжаар хангалттай, хөдөлгөөнт калийн хангамжаар дунд зэрэг, механик бүрэлдэхүүн хөнгөн шавранцар. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин сайн.

Шинжилгээний арга

pH, EC-MNS ISO 10390:2001- Ионометр, кондуктометр

CaCO₃-Кальциметр (10% HCl)

Ялзмаг-Тюрин (Walkley & Black)

Хөдөлгөөнт фосфор, кали-Спектрофотометр, Дөлөн фотометр-Мачигин (1% (NH₄)₂CO₃)

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн-Гидрометрийн арга

Хөрсний лабораторийн эрхлэгч, доктор (Ph.D) Х.Золжаргал

ШИНЖЛЭХ УХААН ТЕХНОЛОГИЙН ИХ СУРГУУЛЬ,

**Бизнесийн удирдлага, Хүмүүнлэгийн Сургууль
Хүмүүнлэгийн салбар**

**ШУТИС-ИЙН БУХСУРГУУЛЬ, МОНГОЛ МАЙНИНГ ЭНД
ЭКСПЛОРЭЙШН ХХК-ийн ХАМТЫН ГЭРЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД ТӨВ
АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ MV-005028 ТООТ
ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛТЭЙ АР НАЙМГАНЫ ДУНД ХЭСЭГТ
ХИЙГДСЭН АРХЕОЛОГИЙН АВРАН ХАМГААЛАХ МАЛТЛАГА
СУДАЛГААНЫ 2019 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН**

УЛААНБААТАР-2019 он

**ШИНЖЛЭХ УХААН ТЕХНОЛОГИЙН ИХ СУРГУУЛЬ
БИЗНЕСИЙН УДИРДАГА ХҮМҮҮНЛЭГИЙН СУРГУУЛЬ
ХҮМҮҮНЛЭГИЙН УХААНЫ САЛБАР**

Албан хэрэгцээнд

АРХЕОЛОГИЙН ХЭЭРИЙН СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

/АВРАН ХАМГААЛАХ ХАЙГУУЛ СУДАЛГАА/

ХАЙГУУЛ ХИЙСЭН ГАЗАР: ТӨВ ЗААМАР СУМ

ХАЙГУУЛЫН ТАЛБАЙН НЭР: АР НАЙМГАНЫ ДУНД ХЭСЭГ /MV-005028/

**ЗАХИАЛАГЧ БАЙГУУЛЛАГА: МОНГОЛ МАЙНИНГ ЭНД ЭКСПЛОРЭЙШН
ХХК**

ГҮЙЦЭТГЭГЧ БАЙГУУЛЛАГА: ШУТИС, БУХС, ХҮМҮҮНЛЭГИЙН САЛБАР

ГҮЙЦЭТГЭГЧ БАЙГУУЛЛАГЫН АЛБАН ЁСНЫ ХАЯГ:

ШУТИС-ийн Ү БАЙР, 1-Р ДАВХАР, 2-Р ХОРОО,

БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГ, ИХ ТОЙРУУ, Ш/Х 313.

УЛААНБААТАР, МОНГОЛ УЛС

УЛААНБААТАР 2019

**МОНГОЛ МАЙНИНГ ЭНД ЭКСПЛОРЭЙШН ХХК-ИЙН ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР
СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ MV-005028 ТООТ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛТЭЙ АР
НАЙМГАНЫ ДУНД ХЭСЭГ ХЭМЭЭХ АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛТЭЙ
ТАЛБАЙД АРХЕОЛОГИЙН УРЬДЧИЛСАН ХАЙГУУЛ СУДАЛГАА ЯВУУЛСАН
ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАЙЛАН**

1. АРХЕОЛОГИЙН СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАНГИЙН БҮТЭЦ
2. СУДАЛГААНЫ АНГИЙН АЖЛЫН УДИРДАМЖ
3. АРХЕОЛОГИЙН АВРАН ХАМГААЛАХ ХАЙГУУЛ СУДАЛГААНЫ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ХУУЛБАР
4. ХЭЭРИЙН СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАЙЛАН
5. ХЭЭРИЙН СУДАЛГААНЫ ЯВЦАД ОЛДСОН ДУРСГАЛЫН ГЭРЭЛ ЗУРАГ ТАЙЛБАР.
6. СУДАЛГААНЫ АНГИЙН АЛБАН ЁСНЫ ДҮГНЭЛТ
7. ХАВСРАЛТ

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН ХҮЛЭЭЛГЭН ӨГСӨН:

ДОКТОР ..... Л.ЭРДЭНЭБОЛД

ДОКТОРАНТ ..... Д.ОЧИРПҮРЭВ

АРХЕОЛОГИЙН СУДАЛГААНЫ АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭСЭН БАЙГУУЛЛАГА:

ШИНЖЛЭХ УХААН ТЕХНОЛОГИЙН ИХ СУРГУУЛЬ
БИЗНЕСИЙН УДИРДЛАГА, ХҮМҮҮНЛЭГИЙН СУРГУУЛЬ
ХҮМҮҮНЛЭГИЙН УХААНЫ САЛБАР
ШУТИС-ийн Ү БАЙР, 1-Р ДАВХАР, 2-Р ХОРОО,
БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГ, ИХ ТОЙРУУ, Ш/Х 313.
УЛААНБААТАР, МОНГОЛ УЛС
ХОЛБОО БАРИХ УТАС

976-99057229, 976-89137229

УЛААНБААТАР ХОТ 2019

ШИНЖЛЭХ УХААН ТЕХНОЛОГИЙН ИХ СУРГУУЛЬ
БИЗНЕСИЙН УДИРДАГА ХҮМҮҮНЛЭГИЙН СУРГУУЛЬ
ХҮМҮҮНЛЭГИЙН УХААНЫ САЛБАР

Албан хэрэгцээнд

АРХЕОЛОГИЙН ХЭЭРИЙН СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

/АВРАН ХАМГААЛАХ ХАЙГУУЛ СУДАЛГАА/

ХАЙГУУЛ ХИЙСЭН ГАЗАР: ТӨВ АЙМАГ, ЗААМАР

ХАЙГУУЛЫН ТАЛБАЙН НЭР: БУМБАТ-4 XV-017150

ЗАХИАЛАГЧ БАЙГУУЛЛАГА: ЭМЕРАЛД ИНЖЕНЕРИНГ ХХК

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ЭЗЭМШИГЧ: БУМБАТ ХХК

ГҮЙЦЭТГЭГЧ БАЙГУУЛЛАГА: ШУТИС, БуХС, ХҮМҮҮНЛЭГИЙН САЛБАР

ГҮЙЦЭТГЭГЧ БАЙГУУЛЛАГЫН АЛБАН ЁСНЫ ХАЯГ:

ШУТИС-ийн Ү БАЙР, 1-Р ДАВХАР, 2-Р ХОРОО,

БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГ, ИХ ТОЙРУУ, Ш/Х 313.

УЛААНБААТАР, МОНГОЛ УЛС

ШИНЖЛЭХ УХААН ТЕХНОЛОГИЙН ИХ СУРГУУЛЬ,

**Бизнесийн удирдлага, Хүмүүнлэгийн Сургууль
Хүмүүнлэгийн салбар**

**ШУТИС-ИЙН БУХСУРГУУЛЬ, МОНГОЛ МАЙНИНГ ЭНД
ЭКСПЛОРАЙШН ХХК-ийн ХАМТЫН ГЭРЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД ТӨВ
НИЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ MV-005028 ТООТ
ТУСТАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛТЭЙ АР НАЙМГАНЫ ДУНД ХЭСЭГТ
ХИЙГДСЭН АРХЕОЛОГИЙН АВРАН ХАМГААЛАХ МАЛТЛАГА
СУДАЛГААНЫ 2019 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН**

Тайлан бичсэн ..... /Д.Хатанбаатар/

..... /С.Болормаа/

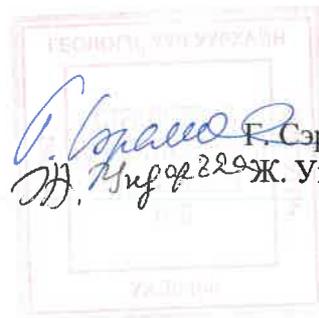
..... /Д.Очирпүрэв/

УЛААНБААТАР-2019 он

**“МОНГОЛ МАЙНИНГ ЭНД ЭКСПЛОРЭЙШН” ХХК-НЫ ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР
СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “АР НАЙМГАНЫ ДУНД ХЭСЭГ” НЭРТЭЙ MV-005028
ТООТ (1252,6 ГА) АШИГТ МАЛТМАЛЫН АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ
ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТАЛБАЙД ЯВУУЛСАН ПАЛЕОНТОЛОГИЙН СУДАЛГААНЫ
ТАЙЛАН ДҮГНЭЛТ**

Тайлан бичсэн :

Г. Сэрсмаа / Ph. D /

Ж. Ундарьяа / Ph. D /

Улаанбаатар хот 2020 он

**СТРАТИГРАФИ-ПАЛЕОНТОЛОГИЙН СУДАЛГААНЫ
ТӨВ
RESEARCH CENTER for STRATIGRAPHY &
PALEONTOLOGY**

ШУТИС-ийн төв байр, 8-р хороо,
Бага тойруу, Сүхбаатар дүүрэг
Улаанбаатар, Монгол улс
Шуудангийн хайрцаг 46/520

Палеонтологийн хайгуул, судалгааны ажлын дүгнэлт

“Монгол улсын Иргэний хуулийн 343-358 дүгээр зүйлүүд, “Соёлын өвийг хамгаалах тухай” Монгол улсын хуулийн 2014 оны 5 сарын 15 ний өдрийн шинэчлэсэн найруулгын 38.1.2-д заасны дагуу Уул уурхайн салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг “Монгол майнинг энд эксплорэйшн” -тай ШУТИС, ГУУС-ийн Стратиграфи-Палеонтологийн судалгааны төв 2020 оны 10 сарын 8-ны өдөр “Ажил гүйцэтгэх гэрээ” байгуулсны үндсэн дээр Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Ар Наймганы дунд хэсэг” нэртэй MV-005028 тоот (1252,6 га) ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайд палеонтологийн хайгуул тандан судалгааны ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

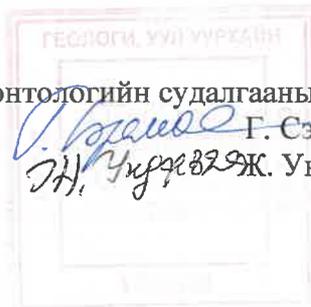
“Ар Наймганы дунд хэсэг” нэртэй MV-005028 тоот (1252,6 га) ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайд дунд кембри-доод ордовикийн настай Хараа группын доод буюу Заамар формац ихэнхи хэсгийг эзлэн, дунд-дээд плейстоцен, голоцений настай алюви-пролювийн сэвсгэр хурдас Ар наймганы хөндий дагаж, силур-девоны Заамар бүрдлийн интрузив чулуулаг нь Заамар формацаа зүсэж бага хэмжээгээр тус тус тархсан байна.

Талбайд тархсан давхраат хурдас болох Заамар формац нь метаэлсэн чулуу, элсэн чулуу, аргиллит, алевролит, филлит, төрөл бүрийн занарууд, биотитот, биотит-эвэр хуурмагт гнейс зэрэг голчлон хувирсан чулуулгаас тогтох тул дотроо палеонтологийн үлдэгдэлгүй байв. Өмнөх геологийн судалгааны ажлуудаар Заамар формацын хурдас чулуулгаас болон Хараа группын бусад формацуудын хурдсаас амьтан ургамлын чулуужсан үлдэгдэл илэрч байгаагүй байна. Дөрөвдөгчийн хурдас нь голчлон алюви, пролювийн гаралтай хайрга, хайрганцар, элс, шавранцар, элсэнцэрээс тогтох тул дотроо палеонтологийн үлдэгдэлгүй.

Иймд “Монгол майнинг энд эксплорэйшн” ХХК-ны Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Ар Наймганы дунд хэсэг” нэртэй MV-005028 тоот (1252,6 га) ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайд геологи хайгуул, ашиглалтын үйл ажиллагааг явуулахад палеонтологийн талаас харшлах зүйлгүй гэж үзэж байна.

Танай компани үйл ажиллагаандаа Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль захирамжийг хүндлэн сахиж, мэргэжлийн байгууллагатай хамтран ажиллаж байгаад талархаж байна.

ШУТИС, ГУУС-ийн Стратиграфи-Палеонтологийн судалгааны төв
Судлаач, доктор
Судлаач, доктор

ГЭРЭЭТ АЖЛЫГ ХҮЛЭЭН АВСАН АКТ

2020-11-23

Улаанбаатар хот

Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Монгол майнинг энд эксплорэйшн” ХХК-ны Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Ар Наймганы дунд хэсэг” нэртэй MV-005028 тоот (1252,6 га) ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайд ШУТИС-ийн Геологи Уул Уурхайн Сургуулийн Стратиграфи-Палеонтологийн судалгааны төвийн судлаачид палеонтологийн хайгуул, тандан судалгаа явуулж, өмнөх геологийн судалгааны материалуудтай танилцсаны үндсэн дээр 33 хуудас, геологийн болон фото зураг 20, хүснэгт 1 бүхий тайлан бичив.

Уг тайлан нь гэрээнд заасан хугацаандаа, чанарын зохих түвшинд бичигдсэн болно.

ХҮЛЭЭН АВСАН:

“Монгол майнинг энд
эксплорэйшн” -ны захирал

Г.Батболд

ХҮЛЭЭЛГЭН ӨГСӨН:

ШУТИС, Геологи Уул Уурхайн
Сургуулийн Стратиграфи-
Палеонтологийн судалгааны төвийн
захирал Г. Сэрсмаа

The image shows a blue ink signature of G. Sersmaa over a rectangular official stamp. The stamp contains the text 'ШУТИС' and 'ГЕОЛОГИ УУЛ УУРХАЙН СУРГУУЛИЙН СТРАТИГРАФИ-ПАЛЕОНТОЛОГИЙН СУДАЛГААНЫ ТӨВИЙН'.

БАТЛАВ:
 ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ
 ХХК-НИЙ ГҮЙЦЭТГЭХ
 ЗАХИРАЛ Б.БАЯРБААТАР

20.. оны .. сарын ... өдөр

ОБЕГ-ын даргын 2016 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдрийн
 А/75 дугаар тушаалын хоёрдугаар хавсралт

ЗӨВШӨӨРСӨН
 ОБЕГ-ЫН ДЭРГЭДЭХ ХУЛ УУРХАЙН
 АВРАХ 09 ДҮГЭЭР АНГИЙН ЗАХИРАГЧ
 ХУРАНДАА Д.ГАНТУЛГА

20.. оны .. сарын ... өдөр

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ АР
 НАЙМГАНЫ ДУНД ХЭСЭГ АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025
 ОНЫ АЮУЛЫН ҮЕД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

(ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР MV-005028)

ХЯНАСАН:
 УУАА-ИЙН 09 ДҮГЭЭР АНГИЙН ТЕХНИК АЛБАНЫ ДАРГА,
 АВРАХ АЖИЛЛАГААНЫ УДИРДАГЧ,
 АХЛАХ ДЭСЛЭГЧ / У.ТЭМҮҮЖИН /

ХЯНАСАН:
 “ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ” ХХК-НИЙ
 ЕРӨНХИЙ ИНЖЕНЕР
 / Г.БАТБОЛД /

БОЛОВСРУУЛСАН:
 “ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ” ХХК-НИЙ
 ХАБЭА-Н МЭРГЭЖИЛТЭН
 /Н.ЭНХБАЯР/

**ТӨВ АЙМГИЙН (41) ЗААМАР СУМЫН (52) ХАЙЛААСТ (57) БАГИЙН
НУТАГ ДЭВСГЭРТ БАЙРЛАХ "ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ" ХХК-
ИЙН УУРХАЙН ГАЗРЫН ЗОРИУЛАЛТТАЙ
ЭЗЭМШЛИЙН ГАЗРЫН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ, ЧАНАРЫН ЗАХИАЛГАТ
ХЯНАН БАТАЛГААНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН**

Байршил: Төв аймаг, Заамар сум, Хайлааст баг, Ар наймганы
дунд хэсэг

Захиалагч: "Хаан булаг интернэйшнл" ХХК

Гүйцэтгэгч: "Вектор мэп" ХХК

Гүйцэтгэх захирал: *М. Басцагаан* М.Басцагаан

Мэргэжилтнүүд:

Газар зохион байгуулагч: *Р. Жамьянмядаг* Р.Жамьянмядаг

Газрын кадастр инженер: *Б. Ганзориг* Б.Ганзориг

Хөрс судлаач: *Я. Баасандорж* Я.Баасандорж Ph.D

Ургамал судлаач: *Г. Батсугар* Г.Батсугар

Газрын үнэлгээ, мониторингийн

мэргэжилтэн: *Н. Хишигбуян* Н.Хишигбуян

Хаяг: Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 05-р хороо, 6-р хороолол, 34-р байр 1 давхар, А2 хэсэг
ТООТ.

Имэйл: info@vectormap.mn

Утас: 77550307, 99039907

ЗАСАГ ДАРГА

БАТЛАВ

Б.САМБУУ

Хог хаягдлын гэрээ

2025 оны 05-р сарын 21-ны өдөр

Дугаар 22

Гэрээний зорилго :

Монгол улсын Хог хаягдлын тухай хуулийг хэрэгжүүлж хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх хортой нөлөөлөлийг арилгах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хог хаягдлыг бууруулах ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, хадгалах, дахин боловсруулах эргүүлэн ашиглах, устгах зорилготой.

Гэрээний эрх зүйн үндэслэл :

- Монгол Улсын хог хаягдлын тухай хууль
- Монгол Улсын Ариун цэврийн тухай хууль

Гэрээ байгуулагч талууд :

Нэг талаас Төв аймгийн Заамар сумын ЗДТГ-ыг төлөөлж Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч Г.Ган-Очир, нөгөө талаас “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-ийн Байгаль орчны мэргэжилтэн Э.Намсрай нар 2025 оны 5 дугаар сарын 21-с 2025 оны 12-р сарын 31-ийг хүртэлх хугацаатайгаар энэхүү гэрээг байгуулав.

НЭГ. ААН байгууллагын эрх үүрэг

1. Монгол Улсын “Хог хаягдлын тухай хуулийн 19, 20-р зүйлийн заалт, Заамар сумын ИТХ-ын 2021 оны 11-р сарын 19-ны өдрийн 01 дугаартай тогтоолыг үндэслэн хог хаягдал гаргасаны төлбөрт жилд 1.000.000 /нэг сая төгрөг/ төгрөгийг хог хаягдлын үйлчилгээний санд буюу /Төрийн сан банк/-ны MN830090100141300947 тоот дансанд шилжүүлж байна.
2. ААН, байгууллага, нөхөрлөл өөрийн ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хогийг тогтсон хугацаанд цэвэрлэх, тээвэрлэх, хог хаягдлын талаархи дүрэм, журам, стандартын шаардлагыг хангаж зориулалтын цэгт хаяж байх.
3. Аюултай хог хаягдлыг аюултай хог хаягдлын төвлөрсөн байгууламж, эсхүл тогтоосон цэгт зөөн тээвэрлэх буюу булшлах.
4. ААН, байгууллага, нөхөрлөл, үйлдвэр, үйлчилгээний явцад үүсдэг хог хаягдлын хэмжээ түүний тухай мэдээллийг сумын ЗДТГ-т үнэн зөв мэдээлж байх.
5. Хог хаягдлын ангилан хаях талаар зохих мэдээллийг ажилтандаа эзэмшүүлж аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг ханган ажиллах.

ХОЁР.Сумын ЗДТГ-н эрх үүрэг

1. Монгол Улсын хог хаягдалын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийг үндэслэн ААН, нөхөрлөл, байгууллагаас хог хаягдал гаргасан төлбөр нэхэмжилж авна.

2. Хуулиар олгосон эрхийн дагуу ААН, байгууллага өөрийн Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдалын хэмжээ түүний талаар өгч буй мэдээлэл, орчны ариун цэврийн байдалд хяналт тавьж шаардлага тавих эрхтэй.

3. Хог хаягдалыг ил асгах, орчин тойрныг бохирдуулах, ариун цэврийн шаардлага хангаагүй нөхцөлд эрүүгийн харицлага хүлээлгэхээргүй бол “Зөрчлийн тухай” хуулийн дагуу хуулийн хариуцлага хүлээлгэнэ.

Гурав.Бусад

1. Монгол улсын хог хаягдлын тухай хуульд өөрчлөлт орсон тохиолдолд төлбөрийн хэмжээг харилцан тохиролцож гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулна.

Гэрээ байгуулсан:

Төв аймаг Заамар сумын
БОХУ-ын байцаагч

..... Г.Ган-Очир

“Хаан булаг интернэйшнл” ХХК
БО-н мэргэжилтэн

..... Э.Намсрай

“ИРМҮҮН ОЙЛ ТРЕЙДИНГ” ХХК

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Д.ЭРДЭННЭВАТ

“ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ” ХХК

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Б.БАЯРБААТАР

ТЕХНИКИЙН ХАЯГДАЛ ТОС БЭЛТГЭН НИЙЛҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

2025 оны 09-р сарын 19-ны өдөр

№ 25/08

Улаанбаатар хот

Энэхүү гэрээг нэг талаас Монгол Улсын хуулийн дагуу байгуулагдан үйл ажиллагаа явуулж байгаа 6666612 тоот регистрийн, 9011824921 тоот улсын бүртгэлийн дугаартай “Ирмүүн Ойл Трейдинг” ХХК-г төлөөлж Нягтлан бодогч ажилтай Х.Оюунгэрэл, нөгөө талаас Монгол Улсын хуулийн дагуу байгуулагдан үйл ажиллагаа явуулж байгаа 6195598 тоот регистрийн дугаартай “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-г төлөөлж Гүйцэтгэх захирал ажилтай Б. Баярбаатар нар дор дурдсан зүйлийг харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр Монгол Улсын Иргэний хууль /46-р бүлэг 369-р зүйл /, Хог хаягдлын тухай хуулийн /5-р зүйл, 5,4-т/ холбогдох зүйл заалтыг баримтлан энэхүү техникийн ажилласан тос бэлтгэн нийлүүлэх гэрээг байгуулав.

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ,

- 1.1 Энэхүү гэрээгээр “Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК болон “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-ийн гэрээнд заасан хугацаанд машин механизмын, тоног төхөөрөмжийн, хөдөлгүүрийн, гидрийн болон моторын тосыг солих үед гарах техникийн хаягдал тос буюу аюултай хог хаягдал /цаашид “АХХ” гэх/-г цуглуулах, тээвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэх болон бусад холбогдох харилцааг зохицуулахад оршино.
- 1.2 Энэхүү гэрээ нь талуудын хооронд хийгдсэн тохиролцоонуудыг агуулж байгаа бөгөөд энэхүү гэрээнд тодорхой байдлаар тусгаж оруулсан заалтуудыг оролцуулахгүйгээр үйлчилгээтэй холбоотой хэлцэл, мэдэгдэл, аман болон бичгээр хийсэн тохиролцоог энэхүү гэрээ орлож байгаа болно.
- 1.3 Энэхүү гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол түүнд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг бичгээр үйлдэж, хоёр тал гарын үсэг зураагүй бол тэдгээрийг хүчин төгөлдөр бус гэж үзнэ.

ХОЁР. ГЭРЭЭНИЙ ХУГАЦАА

- 2.1 Энэхүү гэрээ нь “Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК болон “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-ийн төлөөлөлүүд гарын үсэг зурснаар 2026 оны 09 дүгээр сарын 11-ний өдөр хүртэл нэг жилийн хугацаанд хүчин төгөлдөр мөрдөгдөнө.
- 2.2 Гэрээнд оролцогч талууд Монгол Улсын Иргэний хуульд зааснаар гэрээний үүргээ бүрэн буюу хэсэгчлэн биелүүлээгүй гэж үзсэн тохиолдолд гэрээг дуусгавар болгохыг санал болгох эрхтэй.
- 2.3 Гэрээний хугацаа дуусгавар болоход талууд гэрээг үргэлжлүүлэх эсэх талаар харилцан мэдэгдэл ирүүлж сунгана.
- 2.4 Энэхүү гэрээний нөхцөл, болзол, заалтаас татгалзан дуусгавар болгох тухай санал, шалтгааныг талууд зөвхөн албан бичгээр тайлбарлан гаргана.

ГУРАВ. ТАЛУУДЫН ЭРХ, ҮҮРЭГ

- 3.1 Талууд бие биенээсээ энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлж, хэрэгжүүлэхийг шаардах бүрэн эрхтэй.

- 3.2 Талууд аюултай хог хаягдал /цаашид АХХ гэх/-г юүлэх, зөөх, тээвэрлэх, машинд ачиж буулгах зэрэг АХХ-г хөдөлгөх тухай бүрт хариуцлагатай байж, ажлын болон агуулахын талбай, газар шороо, байгаль орчинг бохирдуулахгүй байхад шаардлагатай арга хэмжээг авч хяналт тавьж ажиллах үүрэгтэй.
- 3.3 АХХ буюу техникийн хаягдал тосыг нийлүүлэгч тал нь ямар нэг биет хог /эрэг, боолт, төмөр, чулуу, хуванцар, даавуу, гялгар уут гэх мэт/, механик хольц болон хөргөлтийн шингэн /тосол/, хурдны хайрцагны тос /АКТ/-ны хольцгүйгээр аль болох нэг төрлөөр цуглуулж хүлээлгэн өгөх үүрэгтэй.
- 3.4 “Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК нь “нийлүүлэгч тал” -ийн цуглуулан ангилж буй АХХ буюу техникийн хаягдал тосны чанарын асуудлаар бэлтгэн нийлүүлэгч талд бичгээр шаардлага хүргүүлэх эрхтэй.
- 3.5 Энэхүү гэрээний дагуу өгөх шаардлагатай эсхүл өгөхийг зөвшөөрсөн аливаа мэдэгдлийг бичгээр үйлдэх бөгөөд түүнийг биечлэн хүргүүлэх эсхүл доор заасан цахим шуудангийн хаягаар илгээсэн тохиолдолд аливаа мэдэгдлийг хүлээж авснаа талууд бичгээр хариу мэдэгдэж санхүүгийн анхан шатны баримт үйлдэн баталгаажуулах үүрэгтэй.
- 3.6 “Ирмүүн Ойл трейдинг” ХХК бэлтгэн нийлүүлэгчээс тээвэрлэгдэн ирсэн энэхүү гэрээний 3.3 заалтын дагуух АХХ-ыг тохирох эсэхийг өөрийн лабораторт судалж, шинжилсний үндсэн дээр хорогдол тооцон авах эрхтэй.
- 3.7 Энэхүү гэрээ байгуулсантай холбогдон олж авсан талуудтай холбоотой мэдээлэл, баримтын нууцлалыг гэрээ байгуулснаас хойш хоёр тал хугацаагүйгээр чанд хадгалах бөгөөд аль нэг тал нөгөө талд зөвшөөрөл олгосон эсвэл хууль тогтоомжийн дагуу шаардсанаас бусад тохиолдолд аливаа гуравдагч этгээдэд задруулахгүй, дамжуулахгүй, нийтэд ил болгохгүй байх, гэрээнд заагдаагүй зорилгоор ашиглахгүй байх үүрэгтэй.
- 3.8 Бэлтгэн нийлүүлэгчийн нийлүүлсэн техникийн хаягдал тос буюу аюултай хог хаягдлыг хүлээн авснаар бүх эрсдэл, хариуцлага хүлээн авагч талд шилжинэ. Хүлээн авсан аюултай хог хаягдлыг “Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК нь хэрхэн ашиглах, ашигласан нь нийлүүлэгч талд үл хамаарна.

ДӨРӨВ. БЭЛТГЭН НИЙЛҮҮЛЭЛТИЙН НӨХЦӨЛ

- 4.1 Бэлтгэн нийлүүлэгчийн нийлүүлж буй шаардлагыг хангасан техникийн хаягдал тос (АХХ)-ыг үнэ төлбөргүй, (1 литр тутмыг ..... төгрөгөөр) “Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК-д нийлүүлнэ. (доогуур зурах)
- 4.2 “Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК- нь өөрийн эзэмшлийн .... тн –ийн нөөцийн савыг, Бэлтгэн нийлүүлэгчийн талбайд байршуулж болох бөгөөд байршуулсан сав нь Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК-ний өмч байна.
- 4.3 Хаягдал тосыг төлбөртэй тохирсон тохиолдолд авсан өдрөөс хойш ажлын 5 хоногийн дотор төлбөрийг .....ХХК-ийн эзэмшлийн .....-ны ..... тоот дансанд шилжүүлнэ.
- 4.4 Бэлтгэн нийлүүлсэн АХХ-ын хэмжээг талуудын хүлээлгэн өгсөн болон хүлээн авсан ажилтны гарын үсгээр баталгаажсан санхүүгийн анхан шатны баримтын бичилтийг үндэслэн тогтооно.
- 4.5 Нийлүүлэгчийн бэлтгэн нийлүүлсэн техникийн хаягдал тос (АХХ)-ыг 30 000 литрээс багагүй хэмжээгээр нийлүүлсэн тохиолдолд “Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК нь Байгаль Орчины Яаманд мэдээлдэг мэдээ тайландаа тусгаж тайлагнана.

ТАВ. ДАВАГДАШГҮЙ ХҮЧИН ЗҮЙЛ

- 5.1 Ямар ч тохиолдолд аль нэг тал түүний хяналтаас гарсан аливаа шалтгаан, нөхцөл байдлын улмаас шууд эсхүл шууд бус байдлаар, бүхэлд нь эсхүл хэсэгчлэн энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлж чадаагүй, үүргийн биелэлт нь хойшлогдсон тохиолдолд нөгөө талын өмнө хариуцлага хүлээхгүй.

- 5.2 Тийм шалтгаан, нөхцөл байдалд: гал түймэр, үер, ажил хаялт, үймээн, хорлон сүтгэх ажиллагаа; дэлбэрэлт, цаг уурын сөрөг нөхцөл, зайлсхийх боломжгүй золгүй явдал, ажиллах хүч, материал, тээвэр эсхүл үйлчилгээ олдохгүй байх, давагдашгүй хүчин зүйлс эсхүл дайсагнагч улсын үйл ажиллагаа, нөгөө талын үйлдэл, шүүхийн шийдвэр, тушаал, тогтоол эсхүл Засгийн газрын эрх бүхий байгууллагын журам эсхүл зөвшөөрлийг алдах явдал бөгөөд энэ бүхэн аль ч талын үйлдэлд үндэслэгдээгүй байх ёстой.
- 5.3 Дээрхээс шалтгаалах ажил зогсоолт эсхүл энэ гэрээний дагуу үзүүлэх үйлчилгээний гүйцэтгэл тасалдсаны улмаас цаг хугацааны хувьд хойшлогдох асуудлыг аль болох яаралтай засаж залруулна.

ЗУРГАА. БУСАД ЗҮЙЛ

- 6.1 Энэхүү гэрээг хоёр хувь үйлдэж, талууд гарын үсэг зурж, тамга тэмдэг даран баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болно.
- 6.2 Энэхүү гэрээнд заасан хэлцлүүд хэрэгжсэн эсэхийг үл харгалзан гэрээнд тусгагдсан болон гэрээг бэлтгэх, хэрэгжүүлэх үед гэрээнд оролцогч талуудын зүгээс гарсан аливаа зардлыг талууд өөр өөрсдөө хариуцна.

ДОЛОО. МАРГААНЫГ ШИЙДВЭРЛЭХ

- 7.1 Талууд харилцагч талынхаа бизнесийн нэр хүндийг хүндэтгэж, тэгш эрхийн зарчимд тулгуурлан ажиллана.
- 7.2 Талууд гэрээний хугацаанд харилцан ашигтай, найрсаг байдлаар хамтран ажиллаж аливаа маргааныг зөвшилцлийн замаар шийдвэрлэх бөгөөд хэрэв тодорхой зөвшилцөлд хүрээгүй тохиолдолд Монгол Улсын хуулийн дагуу харъяалагдах шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

ГЭРЭЭГ БАЙГУУЛСАН:

ХҮЛЭЭН АВАГЧ ТАЛЫГ ТӨЛӨӨЛЖ:

“Ирмүүн Ойл трейдинг” ХХК-ийн

Гүйцэтгэх захирал

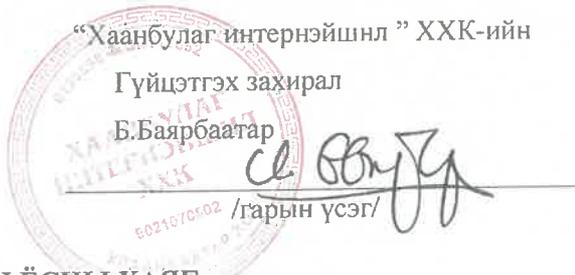

НИЙЛҮҮЛЭГЧ ТАЛЫГ ТӨЛӨӨЛЖ:

“Хаанбулаг интернэйшнл” ХХК-ийн

Гүйцэтгэх захирал

Б.Баярбаатар

ТАЛУУДЫН АЛБАН ЁСНЫ ХАЯГ:

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 11-р хороо, 2 хэсэг, тэнгэр рашаан, 79в, 25
Утас: 99119328, 99664340
Цахим шуудан:
Irmuunoil.trading@gmail.com

Монгол улс, ...
.....
.....
Утас:.....
Цахим шуудан:

Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын
2018 оны 2-р сарын 2-ны өдрийн
А/21 дугаар тушаалын 1 дүгээр хэвсрэлт

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДЛЫН ДАГАЛДАХ БИЧИГ

Дагалдах бичгийн дугаар:
(шаардлагатай тохиолдолд нэмэлт хуудас хэрэглэ)

1. Үүсгэгчийн талаарх мэдээлэл:
Бүртгэлийн дугаар: Y 8195598

2. Аюултай хог хаягдлыг хүлээлгэн өгсөн:

Овог нэр (дармал үсгээр бичих)	Гарын үсэг (тамга)	он	сар	өдөр
<u>Хоолбурог Итернэйшнл ХХК</u>				

3. Тээвэрлэгчийн талаарх мэдээлэл:

1/ Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар 0-26 9112 Тээвэрлэгчийн бүртгэлийн дугаар _____
Тээвэрлэгч аж ахуйн нэгжийн нэр: Ирмун Ойл-Трейдинг

2/ Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар _____ Тээвэрлэгчийн бүртгэлийн дугаар _____
Тээвэрлэгч аж ахуйн нэгжийн нэр: _____

4. Аюултай хог хаягдлын талаарх мэдээлэл:

№	Аюултай хог хаягдлын нэр	Аюулын ангилал	Савалгааны бүлэг	Савны төрөл		Хэмжээ	Нэгж (кг, л)	Аюултай хог хаягдлын код
				Дугаар	Төрөл			
		A	3500					1302
ИРМУН ОЙЛ ТРЕЙДИНГ ХХК УСТГАЛД ОРУУЛАВ								

5. Тээвэрлэх үед анхаарах нэмэлт зааварчилгаа, мэдээлэл:

6. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан тээвэрлэгч:

1/ Овог нэр (дармал үсгээр бичих)	Гарын үсэг (тамга)	он	сар	өдөр
<u>Н. Батболд</u>				
2/ Овог нэр (дармал үсгээр бичих)	Гарын үсэг (тамга)	он	сар	өдөр

7. Үл зохицол:

8. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчийн талаарх мэдээлэл:

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Ирмун Ойл-Трейдинг
Бүртгэлийн дугаар: 901182492
Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан: Н. Батболд
Овог нэр (дармал үсгээр бичих) 2025 Гарын үсэг (тамга) 2025 он 9 сар 24 өдөр

БАТЛАМЖ

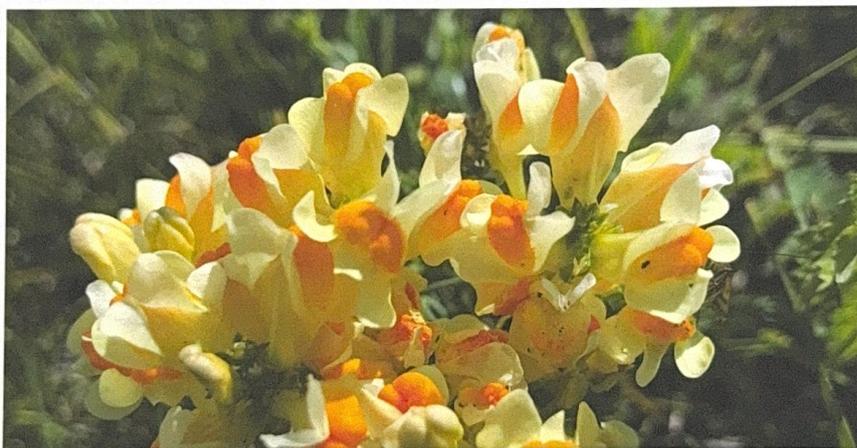
...Хаанбулаг интернэйшнл ХХК.....-Д

Уурхай, уулын үйлдвэрт ажиллагсдын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний мэдлэг, дадлага олгох сургалтад хамрагдсан тул “Батламж” олгов.

УУЛ УУРХАЙН АВРАХ 09 ДҮГЭЭР АНГИ

2025 он

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ
“ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ”ХХК-ИЙН МҮ-005028 ДУГААРТАЙ
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ 5-Р САРЫН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ТАЙЛАН**

БОЛОВСРУУЛСАН “ГАЗАР ЧАНДМАНЬ” ХХК

ГҮНЦЭГЭХ ЗАХИРАЛ: *Монс* Э.МӨНГӨНТУЯА

**УЛААНБААТАР ХОТ
2025 ОН**

ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ
“ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭЙШНЛ” ХХК-ИЙН МУ-005028 ДУГААРТАЙ
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН 2025 ОНЫ 8-Р САРЫН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ТАЙЛАН

БОЛОВСРУУЛСАН: "ГАЗАРЧАНДМАНЬ" ХХК
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ: *Сонгоо* МӨНГӨНТУЯА

УЛААНБААТАР ХОТ
2025 ОН

Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-ийн нэртэй МУ-005028 дугаар бүхий алтны шороон ордын 2025 оны 8-р сарын байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан

**“НАРТ ШУҮН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ**

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/08-25/5

Захиалагч: “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК
Дээж авсан цэг: Төв аймаг, Заамар сум, МУ-005028, алтны шороон орд
Сорьц авсан огноо: 2025 оны 08 сар 08 өдөр
Шинжилгээ хийсэн огноо: 08 сарын 25
Харилцах утас:

1. ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

№	Дээж авсан гүн, см	pH	Давс, %	ЦДЧ, ds/m	Ялзмаг, %	CaCO ₃ , %	NO ₃ , мг/100г	Солилцох сууриуд, мг-экв/100 г		Шим тэжээлийн элементүүд, мг/100г	
								Ca ⁺²	Mg ⁺²	P ₂ O ₅	K ₂ O
Шимт хөрс											
1	0-20	8.40	0.046	0.110	2.34	0.80	0.39	12	8	0.4	6

2. ХӨРСНИЙ МЕХАНИК БҮРЭЛДЭХҮҮН

№	Дээж авсан гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм							
		1-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01	
Шимт хөрс									
1	0-20	2.1	44.1	25.4	14.5	10.9	5.8	11.7	28.4

3. ХӨРСНИЙ ХҮНД МЕТАЛЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Дээж авсан газар, Газар зүйн байршил	Дээж авсан гүн, см	Cr	Pb	Cd	Zn	Cu	Ni
		мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг
ШТС	0-20	32.2	24.5	0.0	0.0	5.0	0.0
Засварын талбай	0-20	47.2	28.5	0.0	0.0	3.8	0.0
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, MNS 5850:2019							
Элсэрхэг хөрс		60	50	1	100	60	60
Шавранцар хөрс		100	70	1.5	150	80	100
Шаварлаг хөрс		150	100	3	300	100	150

*Харгалзах түвшин * Жич: Энэхүү шинжилгээний харцу нь тухайн цэгийн дээжинд хамаарна

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АРГЫН СТАНДАРТУУД : (Хөрсний агрохимийн үзүүлэлтүүд MNS3310:1991, MNS ISO10390, хөрсний механик бүрэлдэхүүн MNS6824:2020, Хүнд металлуудыг - хаан дарсанд атом шингээлтийн спектрометрээр MNS ISO 11466:2007)

ТОВЧ ДҮГНЭЛТ.

Хөрсний агрохимийн үзүүлэлтүүдийн хувьд:

Хөрсний урвалын орчин ба карбонат. Хөрсний урвалын орчин pH- шүтлэг, карбонаттай.

Ургамалд ашиглагдах тэжээлийн элементүүдийн хангамжийн хувьд:

А. Нитрат азот (NO₃) Кочергины ангилалаар 0.39 мг/100г хөрсөнд байгаа нь багавтар хангамжтай.

Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Хаан булаг интернэйшнл”ХХК-ийн нэртэй МУ-005028 дугаар бүхий алтны шороон ордын 2025 оны 8-р сарын байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан

Б. Хөдөлгөөнт фосфор (P_2O_5) Мачигины ангилалаар 0.4 мг/100г хөрсөнд байгаа нь *маш бага хангамжтай*.

В. Солилцох кали (K_2O) Мачигины ангиллаар 6 мг/100г хөрсөнд байгаа нь *бага хангамжтай*.

Ялзмаг. Хөрсний үржил шимийн голлох үзүүлэлт болох ялзмагийн агууламж нь 2.34 % хүрэн хөрсний дундаж агууламжтай байна.

Солилцох чадварын хувьд. Хөрсний солилцон шингээлтийн катионы бүрэлдэхүүнд Са, Mg голлон оролцоно. Энэ үзүүлэлт нь хөрсний бүрэлдэхүүн, шингээх чадвар зэргийг илэрхийлнэ. Солилцох катионы хэмжээ хэдий чинээ их байна тухайн хөрсний үржил шим төдийчинээ сайн байгааг харуулна. Солилцох сууриудын нийлбэр Са+Mg, агууламж 20 мг-экв/100г байгаа нь солилцох сууриудын чадвар *хангалттай* байна.

Хөрсний ширхэгийн бүрэлдэхүүний хувьд. Элс, тоос шаврын харьцаа (46:25:29) хувь хөнгөн шавранцар механик бүрэлдэхүүнтэй бүрэлдэхүүнтэй хүрэн хөрс.

Хөрсний хүнд металлын үзүүлэлтүүдийн хувьд: Шавранцар механик бүрэлдэхүүнтэй хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтрээгүй тул бохирдолгүй гэж үзнэ.

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭГ ГҮЙЦЭТГЭСЭН: *Мачигин* ХУУГАНЦЭЦЭГ, С.НЯМДАШ
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ: *Солонго* Р.СОЛОНГО Ph.D, Дэд профессор

Нарт ШУҮН Консалтинг ХХК

Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-ийн нэртэй МУ-005028 дугаар бүхий алтны шороон ордын 2025 оны 8-р сарын байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, 6-р хороо, 69 байр-1 ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836,
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/09-05/-3

Захиалагч: “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК
Дээж авсан цэг: Төв аймаг Заамар сум
Сорьц авсан огноо: 2025 оны 08 сар 08 өдөр
Уст цэгийн төрөл: ундны ус

Харилцах утас: Аргын стандарт: MNS1097:1970

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	54.00	2.69	41.74	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	38.00	3.13	48.43	HCO ₃ ⁻	306.00	5.01	77.65
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	46.00	1.30	20.09
K ⁺	1.00	0.03	0.40	SO ₄ ⁻	7.00	0.15	2.26
Na ⁺	14.00	0.61	9.43	NO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Дүн	107.00	6.46	100.00	Дүн	359.00	6.46	100.00

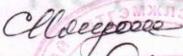
Анион катионуудын нийлбэр:
(Σ_{A+K} 446 мг/л
HCO₃-ийн хагасыг хассан анион,
катионуудын нийлбэр: 293 мг/л
Физик үзүүлэлтүүд
Өнгө: 0-өнгөгүй
Үнэр: 0-үнэргүй
Булингар: Булингаргүй

Тунгалаг: Тунгалаг
Хуурай үлдэгдэл, мг/л: 298 ppm
Ерөнхий хатуулаг: 5.82 мг-экв/л
/ бага хатуулагтай ус /
Урвалын орчин: pH- 7.38
Цахилгаан дамжуулах чадвар:
ЕС: -0.721 ds/m
TDS: 369 ppm

$$M(0.47) = \frac{HCO_3 \ 78 \ [Cl \ 20]}{Mg \ 48 \ Ca \ 42 \ [Na \ 9]}$$

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ Гидрокарбонатын анги, магнийн бүлэг, II төрлийн цэнгэг буюу дунд зэрэг эрдэсжилттэй, бага хатуулагтай ус.

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ: С.НЯМДАШ MSc
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ: Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

**Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-ийн
нэртэй МҮ-005028 дугаар бүхий алтны шороон ордын 2025 оны 8-р сарын байгаль
орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан**

**“НАРТ ШУҮН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ**

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Баянгол
дүүрэг, 6-р хороо, 69 байр-1 ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836,

E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/09-05/-7

Захиалагч: “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК

Дээж авсан цэг: Төв аймаг Заамар сум МҮ-005028

Сорьц авсан огноо: 2025 оны 08 сар 08 өдөр

Уст цэгийн төрөл: Цэвэр нуурын ус N48.290245 E104.490092

Харилцах утас:

Аргын стандарт: MNS4943:2015

1. Ерөнхий үзүүлэлтүүд

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	28.00	1.40	43.42	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	16.00	1.32	40.91	HCO ₃ ⁻	148.00	2.43	75.23
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	22.00	0.62	19.25
K ⁺	1.00	0.03	0.80	SO ₄ ⁻	7.00	0.15	4.52
Na ⁺	11.00	0.48	14.87	NO ₃ ⁻	2.00	0.03	1.00
Дүн	56.00	3.22	100.00	Дүн	179.00	3.22	100.00

Анион катионуудын нийлбэр:

(Σ_{A+K} 235 мг/л

HCO₃-ийн хагасыг хассан анион,

катионуудын нийлбэр: 161мг/л

Физик үзүүлэлтүүд

Өнгө: 0-үл мэдэг шаргал

Үнэр: 0-үнэргүй

Булингар: Булингаргүй

2. Бохирдлын үзүүлэлтүүд

д.д	Үзүүлэлтийн нэр	Хэмжих нэгж	Хэмжилтийн дүн	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
1	Усны температур	°C	19.0	20
2	Жинлэгдэх бодис /умбуур бодис/	мг/л	0.00	30
3	Ууссан хүчилтөрөгч	%	26.0	-
4	Зэс /Cu/	мг/л	0.03	1
5	Зөөлөн цагаан /Кадми /Cd/	мг/л	0.00	0.03
6	Никель /Ni/	мг/л	0.02	0.2
7	Хартугалга /Pb/	мг/л	0.07	0.1
8	Нийт хром /Cr/	мг/л	0.09	0.3
9	Цайр /Zn/	мг/л	0.004	3
10	Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч нян	-	илрээгүй	1 мл-т илрэхгүй

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ:

ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ:

С.НЯМДАШ MSc

Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

2025 ОНЫ 09 САРЫН 05

**Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-ийн
нэртэй МУ-005028 дугаар бүхий алтны шороон ордын 2025 оны 8-р сарын байгаль
орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан**

**“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ**

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Баянгол
дүүрэг, 6-р хороо, 69 байр-1 ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836,
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/09-05/-8

Захиалагч: “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК
Дээж авсан цэг: Төв аймаг Заамар сум МУ-005028
Сорьц авсан огноо: 2025 оны 08 сар 08 өдөр
Уст цэгийн төрөл: Бохир нуурын ус N48.290137 E104.492689
Харилцах утас:
Аргын стандарт: MNS4943:2015

1. Ерөнхий үзүүлэлтүүд

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	32.00	1.60	44.52	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	17.00	1.40	39.00	HCO ₃ ⁻	124.00	2.03	56.66
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	46.00	1.30	36.18
K ⁺	1.00	0.03	0.71	SO ₄ ⁻	10.00	0.21	5.81
Na ⁺	13.00	0.57	15.77	NO ₃ ⁻	3.00	0.05	1.35
Дүн	63.00	3.59	100.00	Дүн	183.00	3.59	100.00

Анион катионуудын нийлбэр:
(Σ_{A+K} 246 мг/л
HCO₃⁻-ийн хагасыг хассан анион,
катионуудын нийлбэр: 184 мг/л
Физик үзүүлэлтүүд
Өнгө: 0-өнгөгүй
Үнэр: 0-үнэргүй
Булингар: Булингаргүй

Тунгалаг: Тунгалаг
Хуурай үлдэгдэл, мг/л: 171 ppm
Ерөнхий хатуулаг: 3.0 мг-экв/л
/ бага хатуулагтай ус /
Урвалын орчин: pH- 8.23
Цахилгаан дамжуулах чадвар:
EC -0.413 ds/m
TDS: 203 ppm

2. Бохирдлын үзүүлэлтүүд

д.д	Үзүүлэлтийн нэр	Хэмжих нэгж	Хэмжилтийн дүн	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
1	Усны температур	°C	19.0	20
2	Жинлэгдэх бодис /умбуур бодис/	мг/л	0.05	30
3	Ууссан хүчилтөрөгч	%	23.0	-
4	Зэс /Cu/	мг/л	0.00	1
5	Зөөлөн цагаан /Кадми /Cd/	мг/л	0.00	0.03
6	Никель /Ni/	мг/л	0.008	0.2
7	Хартугалга /Pb/	мг/л	0.00	0.1
8	Нийт хром /Cr/	мг/л	0.03	0.3
9	Цайр /Zn/	мг/л	0.003	3
10	Гэдэсний бүлгийн эмтэг төрөгч нян	-	илрээгүй	1 мл-т илрэхгүй

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ:

С.НЯМДАШ MSc

ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ:

Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

2025 ОНЫ 09 САРЫН 05

8

Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-ийн нэртэй МУ-005028 дугаар бүхий алтны шороон ордын 2025 оны 5-р сарын байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан

**“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ**

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836

E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/05-21/6

Захиалагч: “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК

Дээж авсан цэг: Төв аймаг, Заамар сум, МУ-005028, алтны шороон орд

Сорьц авсан огноо: 2025 оны 05 сар 14 өдөр

Шинжилгээ хийсэн огноо: 05 сарын 21

Харилцах утас:

1. ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

№	Дээж авсан гүн, см	pH	Давс, %	ЦДЧ, ds/m	Ялзмаг, %	CaCO ₃ , %	NO ₃ , мг/100г	Солилцох сууриуд, мг-экв/100 г		Шим тэжээлийн элементүүд, мг/100г	
								Ca ⁺²	Mg ⁺²	P ₂ O ₅	K ₂ O
Шимт хөрс											
1	0-20	8.05	0.025	0.061	2.54	2.08	0.18	11	13	3.3	14

2. ХӨРСНИЙ МЕХАНИК БҮРЭЛДЭХҮҮН

№	Дээж авсан гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
		1-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
Шимт хөрс								
1	0-20	0.9	58.0	18.5	9.5	7.3	5.8	22.6

3. ХӨРСНИЙ ХҮНД МЕТАЛЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Дээж авсан газар, Газар зүйн байршил	Дээж авсан гүн, см	Cr	Pb	Cd	Zn	Cu	Ni
		мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг
Дээж 1 ШТС	0-20	54.6	7.2	0.0	59.5	34.2	43.5
Дээж 2 засварын талбай	0-20	18.2	0.0	0.0	53.7	10.6	23.5
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, MNS 5850:2019							
Элсэрхэг хөрс		60	50	1	100	60	60
Шавранцар хөрс		100	70	1.5	150	80	100
Шаварлаг хөрс		150	100	3	300	100	150

*Харгалзах түвшин * Жич: Энэхүү шинжилгээний хариу нь тухайн цэгийн дээжинд хамаарна

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АРГЫН СТАНДАРТУУД : (Хөрсний агрохимийн үзүүлэлтүүд MNS3310:1991, MNS ISO10390, хөрсний механик бүрэлдэхүүн MNS6824:2020, Хүнд металлуудыг - хаан дарсанд атом шингээлтийн спектрометрээр MNS ISO 11466:2007)

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭГ ГҮЙЦЭТГЭСЭН: *Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10* Х.УУГАНЦЭЦЭГ, С.НЯМДАШ
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ *Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10* Р.СОЛОНГО Ph.D, Дэд профессор

Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-ийн нэртэй МУ-005028 дугаар бүхий алтны шороон ордын 2025 оны 5-р сарын байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан

**“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ**

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, 6-р хороо, 69 байр-1 ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836,
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/05-27/-7

Захиалагч: “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК
Дээж авсан цэг: Төв аймаг Заамар сум МУ-005028 Алтны шороон орд
Сорьц авсан огноо: 2025 оны 05 сар 13 өдөр
Уст цэгийн төрөл: Цэвэр нуурын ус N48.17.24,8 E104.29.24,2
Харилцах утас:
Аргын стандарт: MNS4943:2015

1. Ерөнхий үзүүлэлтүүд

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	42.00	2.10	44.67	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	23.00	1.89	40.33	HCO ₃ ⁻	222.00	3.64	60.52
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	34.00	0.96	15.96
K ⁺	2.00	0.05	1.09	SO ₄ ⁻	64.00	1.33	22.18
Na ⁺	15.00	0.65	13.91	NO ₃ ⁻	5.00	0.08	1.34

Анион катионуудын нийлбэр:
(Σ_{A+K} 407 мг/л
HCO₃-ийн хагасыг хассан анион,
катионуудын нийлбэр: 296 мг/л
Физик үзүүлэлтүүд
Өнгө: 0-үл мэдэг шаргал
Үнэр: 0-үнэргүй
Булингар: Булингаргүй

Тунгалаг: Тунгалаг
Хуурай үлдэгдэл, мг/л: 211 ppm
Ерөнхий хатуулаг: 3.99 мг-экв/л
/ бага хатуулагтай ус /
Урвалын орчин: pH- 8.24
Цахилгаан дамжуулах чадвар:
EC -0.538 ds/m
TDS: 290 ppm

2. Бохирдлын үзүүлэлтүүд

д.д	Үзүүлэлтийн нэр	Хэмжих нэгж	Хэмжилтийн дүн	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
1	Усны температур	°C	19.0	20
4	Жинлэгдэх бодис /умбуур бодис/	мг/л	0.03	30
17	Зэс /Cu/	мг/л	0.073	1
18	Зөөлөн цагаан /Кадми /Cd/	мг/л	0.00	0.03
23	Никель /Ni/	мг/л	0.00	0.2
28	Хартугалга /Pb/	мг/л	0.25	0.1
29	Нийт хром /Cr/	мг/л	0.00	0.3
33	Цайр /Zn/	мг/л	0.004	3
44	Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч нян	-	илрээгүй	1 мл-т илрэхгүй

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ:
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ:

С.НЯМДАШ MSc
Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

2025 ОНЫ 05 САРЫН 27 7

Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-ийн нэртэй МҮ-005028 дугаар бүхий алтны шороон ордын 2025 оны 5-р сарын байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан

**“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ**

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, 6-р хороо, 69 байр-1 ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836,
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/05-27/-8

Захиалагч: “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК
Дээж авсан цэг: Төв аймаг Заамар сум МҮ-005028 Алтны шороон орд
Сорьц авсан огноо: 2025 оны 05 сар 13 өдөр
Уст цэгийн төрөл: Бохир нуурын ус
Харилцах утас:
Аргын стандарт: MNS4943:2015

1. Ерөнхий үзүүлэлтүүд

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	24.00	1.20	23.91	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	38.00	3.13	62.40	HCO ₃ ⁻	240.00	3.93	64.60
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	34.00	0.96	15.75
K ⁺	3.00	0.08	1.54	SO ₄ ⁻	52.00	1.08	17.79
Na ⁺	14.00	0.61	12.16	NO ₃ ⁻	7.00	0.11	1.85

Анион катионуудын нийлбэр:
(Σ_{A+K} 412 мг/л
HCO₃-ийн хагасыг хассан анион,
катионуудын нийлбэр: 292 мг/л
Физик үзүүлэлтүүд
Өнгө: 0-өнгөгүй
Үнэр: 0-үнэргүй
Булингар: Булингаргүй

Тунгалаг: Тунгалаг
Хуурай үлдэгдэл, мг/л: 211 ppm
Ерөнхий хатуулаг: 4.33 мг-экв/л
/ бага хатуулагтай ус /
Урвалын орчин: pH- 8.22
Цахилгаан дамжуулах чадвар:
EC -0.529 ds/m
TDS: 293 ppm

2. Бохирдлын үзүүлэлтүүд

д.д	Үзүүлэлтийн нэр	Хэмжих нэгж	Хэмжилтийн дүн	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
1	Усны температур	°C	19.0	20
4	Жинлэгдэх бодис /умбуур бодис/	мг/л	1.1	30
17	Зэс /Cu/	мг/л	0.61	1
18	Зөөлөн цагаан /Кадми /Cd/	мг/л	0.00	0.03
23	Никель /Ni/	мг/л	0.00	0.2
28	Хартугалга /Pb/	мг/л	0.28	0.1
29	Нийт хром /Cr/	мг/л	0.0	0.3
33	Цайр /Zn/	мг/л	0.009	3
44	Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч нян	-	илрээгүй	1 мл-т илрэхгүй

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ: С.НЯМДАШ MSc
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ӨРХЛЭГЧ: Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

2025 ОНЫ 05 САРЫН 27 8

**Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Хаан булаг интернэйшнл”ХХК-ийн
нэртэй МУ-005028 дугаар бүхий алтны шороон ордын 2025 оны 5-р сарын байгаль
орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан**

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
УСНЫ ГАЗАР

**УСНЫ ХЯНАЛТЫН ТӨВ
ЛАБОРАТОРИ**
/ Central laboratory of water inspection /

Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, 2-хороо,
Чингүнжавын гудамж Утас: 70180075

СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС
/ Test of result /

TL 092
MNS ISO 17025

Захиалагчийн нэр / Customer name: “Хаан Булаг Интернэйшнл”ХХК

Шинжилгээний тодорхойлолт <i>/Analysis type/</i>	Дээжний дугаар <i>/Test number/</i>	Дээжний хаяг, байршил <i>/Sample location/</i>	Уст цэгийн төрөл <i>/Type of water/</i>	
Цэвэр усны хими	664	Төв аймаг, Заамар сум, Ундны ус	Гүний худаг	-

Дээжний хэмжээ <i>/Quantity of sample/</i>	Дээж хүлээн авсан огноо <i>/Receiving date/</i>	Шинжилсэн огноо <i>/Analyzing date/</i>	Хэвлэсэн огноо <i>/Printed date/</i>	Техникийн шаардлага <i>/Technical requirements/</i>
1.5л/1.5л	2025.05.12	2025.05.27	2025.06.02	MNS 0900:2018

№	Үзүүлэлт <i>/Parameters/</i>	Шинжлэх аргын стандарт <i>/Test method/</i>	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ <i>/Technical specification/</i>	Үр дүн <i>/ Test result/</i>
1	pH-Усны орчин <i>/Hydrogen ions/</i>	MNS ISO 10523-2001	6.5-8.5	7.59
2	Цахилгаан дамжуулах чанар, мСм/см <i>/Electrical conductivity/</i>	MNS ISO 7888:1999	<1.0	0.65
3	Карбонат, (CO ³⁻) мг/л <i>/Carbonate ion, mg/L</i>	MNS ISO 9963-1:2005	-	0.10
4	Гидрокарбонат, (HCO ₃ ⁻) мг/л <i>/Hydrocarbon ion, mg/L</i>	MNS ISO 9963-1:2005	-	262.30
5	Ерөнхий хатуулаг, мг-экв/л <i>/Total hardness, mg-eq/L</i>	MNS ISO 6059:2005	<7.0	6.00
6	Кальци, (Ca ²⁺) мг/л <i>/Calcium ion, mg/L</i>	MNS 1097:2023	<100.0	92.18
7	Магни, (Mg ²⁺) мг/л <i>/Magnesium ion, mg/</i>	MNS 1097:2023	<30.0	17.00
8	Хлорид, (Cl ⁻) мг/л <i>/Chloride ion, mg/L</i>	MNS ISO 9297:2005	<350.0	24.82
9	Хуурай үлдэгдэл, мг/л <i>/TDS, mg/L</i>	MNS 4423:1997	<1000.0	445.00
10	Сульфат, (SO ₄ ²⁻) мг/л <i>/Sulfate ion, mg/L</i>	MNS 6271:2011	<500.0	49.45
11	Нитрат, (NO ₃ ⁻) мг/л <i>/Nitrate ion, mg/L</i>	MNS ISO 7890-3:2001	<50.0	12.80
12	Нитрит, (NO ₂ ⁻) мг/л <i>/Nitrite ion, mg/L</i>	MNS 4431-2005	<1.0	0.00
13	Аммони, (NH ₄ ⁺) мг/л <i>/Ammonia ion, mg/L</i>	MNS 1097:2023	<1.5	0.06
14	Төмөр, (Fe ³⁺) мг/л <i>/Ferrium ion, mg/L</i>	MNS 4430:2005	<0.3	0.02
15	Натри +Кали, (Na ⁺ , K ⁺) <i>/Sodium+Potassium ion, mg/L</i>	MNS 1097:2023	<200	5.43

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн /Test performed by/:

Химич /Chemist/..... Ө.Энхбаясгалан /Enkhbayasgalan. U/

Хянасан /Approved/:

Лабораторийн эрхлэгч /Head of laboratory/..... Д.Урантэс /Urantess.D /
Хуудас/ page: 1/1

Сорилтын дүнгийн хуудас нь тухайн сорьцонд хамаарна. /The test result report is applicable to the sample/
Сорилтын лабораторийн зөвшөөрөлгүйгээр хуулбарлахыг хориглоно. /It is prohibited to reproduce the results without laboratory authorization/

**Төв аймгийн Заамар сумын нутагт орших “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК-ийн
нэртэй МУ-005028 дугаар бүхий алтны шороон ордын 2025 оны 5-р сарын байгаль
орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн тайлан**

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
УСНЫ ГАЗАР

**УСНЫ ХЯНАЛТЫН ТӨВ
ЛАБОРАТОРИ**
/Central laboratory of water inspection/

Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, 2-хороо,
Чингүнжавын гудамж Утас 70180075

СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС
/Test of result/

TL 092
MNS ISO 17025

Захиалагчийн нэр /Customer name/: “Хаан булаг интернэйшнл” ХХК

Шинжилгээний тодорхойлолт /Analysis type/	Дээжний дугаар /Test number/	Дээжний хаяг, байршил /Sample location/	Уст цэгийн төрөл /Type of water/	
Цэвэр усны микробиологи	№ 664	Төв аймаг, Заамар сум, Ундны ус	Гүний худаг	-

Дээжний хэмжээ /Quantity of sample/	Дээж хүлээн авсан огноо /Receiving date/	Шинжилсэн огноо /Analyzing date/	Хэвлэсэн огноо /Printed date/	Техникийн шаардлага /Technical requirements/
1.5 л / 1.5л /	2025.05.12	2025.05.12-05.16	2025.05.16	MNS 0900:2018

№	Шинжилсэн үзүүлэлт, хэмжих нэгж /Parameters/	Шинжилгээний аргын стандарт /Test method/	*ЗДХ /Technical specification/	Үр дүн /Test result/
1	Нийт нянгийн тоо- /Total number of microorganisms/ Colony-Forming Unit, CFU	MNS ISO 6222:1998	<100	10
2	Гэдэсний бүлгийн савханцар, халуунд тэсвэртэй гэдэсний бүлгийн савханцар /Coliforms organisms, Thermotolerant coliform organisms and E.coli/	MNS (ISO) 9308-2:1998	Илрэхгүй Undetect	Илрээгүй Undetected
3	Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч бичил биетэн- Salmonella, Shigella /Pathogenic organisms- Salmonella, Shigella/	MNS ISO 6579-1:2020	Илрэхгүй Undetect	Илрээгүй Undetected
4	Сульфид задлагч агааргүйтэн -Cl.perfringens /Sulfide-reducing anaerobes- Cl.perfringens/	MNS ISO 6461-1:1999	Илрэхгүй Undetect	Илрээгүй Undetected
5	Псевдомонас аерогиноза- /Pseudomonas aeruginosa/	MNS 6546:2015	Илрэхгүй Undetect	Илрээгүй Undetected

* ЗДХ- Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн /Test performed by/:
Микробиологич /Microbiologist/.....

Д.Оюунтуяа /Oyuntuya.D.MSc/

Хянасан /Approved/:

Лабораторийн эрхлэгч /Head of laboratory/.....

Д. Урантэс /Urantes.D/

Хуудас/ page: 1/1

Сорилтын дүнгийн хуудас нь тухайн сорьцонд хамаарна. /The test result report is applicable to the sample/
Сорилтын лабораторийн зөвшөөрөлгүйгээр хуулбарлахыг хориглоно. /It is prohibited to reproduce the results without laboratory authorization/

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2021 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдрийн
А/154 дугаар тушаалын 2 дугаар хайсралт

ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ДҮГНЭЛТ

Дугаар 0003590

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр: "ХААН БУЛАГ ИНТЕРНЭШН" ХХК.

Хаяг: ЗААМАР СУМ 3-р БАГ

Ажлын байрны зориулалт, үйл ажиллагааны чиглэл:

Шатах, тослох материал хаягдал 100 м²

Барилга байгууламжид гал унтраах тоног төхөөрөмж, гал унтраах автомат болон дохиоллын систем, утаа зайлуулах систем, усан хангамж/ анхан шатны багаж хэрэгсэл, бодис материал зэргийг байрлуулан ашиглахад энэхүү дүгнэлтийг олгоно.
Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.3, 19 дүгээр зүйлийн 19.2

Олгосон 2023 он 09 сар 14 өдөр

Хүчинтэй хугацаа 2024 он 09 сар 14 өдөр хүртэл

Дүгнэлт олгосон

Төв аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/

Төв хот хуралдаан цолтой

Дүгнэвч гаргасан

Төв аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/

Гал түймрийн улсын хяналтын байцаачь Ахмад цолтой

/гэмдэг дарна/

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2021 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдрийн
А/154 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралт

ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ДҮГНЭЛТ

Дугаар **0011976**

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр: **"ХААН БУЛАГ" ИНТЕРНЕШНЛ ХХК**

Хаяг: **Звандар сум 3-р баг**

Ажлын байрны зориулалт, үйл ажиллагааны чиглэл: .....

Ашигцуйн байр

Барилга байгууламжид гал унтраах тоног төхөөрөмж, /гал унтраах автомат болон
дохиоллын систем, утаа зайлуулах систем, усан хангамж/ анхан шатны багаж хэрэгсэл,
бодис материал зэргийг байрлуулан ашиглахад энэхүү дүгнэлтийг олгоно.
/Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.3/
/Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.1.4/

Олгосон **2021** он **09** сар **14** өдөр

Хүчинтэй хугацаа **2021** он **09** сар **14** өдөр хүртэл

Дүгнэлт олгосон:

Төв аймаг нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/
дарга **Г.Эрэнбат** цолтой **Г.Эрэнбат**

Дүгнэлт гаргасан:

Төв аймаг нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/
Гал түймрийн улсын хяналтын байцаагч: **А.Аюул** цолтой **Б.Цэрэндам**

/гэмдэг дарна/

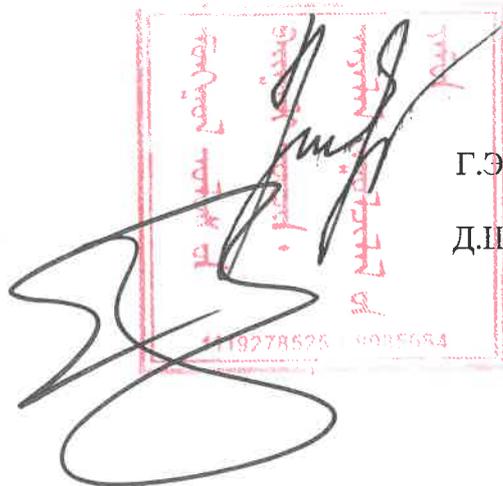

Батлаг: БОАЖЯ-ны Ерөнхий шинжээч

Шүүмж хийсэн: БОАЖЯ-ны шинжээч

Г.Энхмөнх

Д.Шижир-Эрдэнэ

**ТӨВ АЙМГИЙН ЗААМАР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “АР
НАЙМГАНЫ ДУНД ХЭСЭГ, ЖАЛГА-3, 4, ҮҮСМЭЛ АЛТНЫ ШОРООН
ОРД”-ЫГ ИЛ АРГААР АШИГЛАХ ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
НӨЛӨӨЛЛИЙН НАРИЙВЧИЛСАН ҮНЭЛГЭЭНИЙ НЭМЭЛТ
ТОДОТГОЛЫН ТАЙЛАН**

MV-005028

Төсөл хэрэгжүүлэгч: “Хаанбулаг интернэйшнл” ХХК

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тайланг боловсруулсан:

“Говьхангайн төгөл” ХХК-ийн Гүйцэтгэх захирал

Б.Өлзийжаргал

Тайланг зөвшөөрсөн:

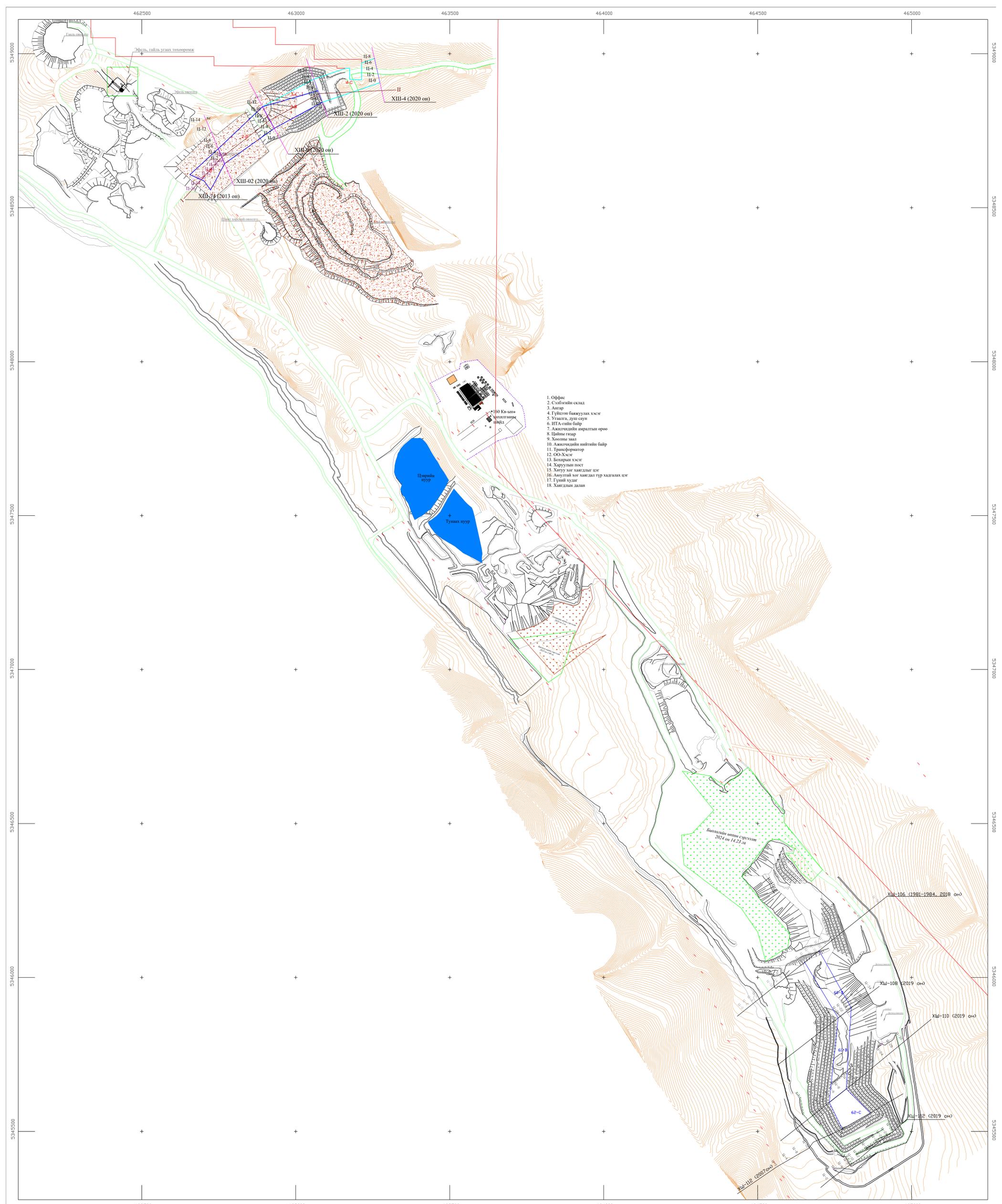
“Хаанбулаг интернэйшнл” ХХК - ийн Гүйцэтгэх захирал

С.Идэр

Улаанбаатар хот,

2022 он

1. Оффис
2. Сэлбэгийн склад
3. Ангар
4. Гүйцэтгэл байгуулах хэсэг
5. Угаалга, дун сүүл
6. ИТА-гийн байр
7. Ажилчдийн амралтын өрөө
8. Цайны газар
9. Хөдөлгөөний зам
10. Ажилчдийн нийтийн байр
11. Трансформатор
12. ЮУ-Хэсэг
13. Боловсролын хэсэг
14. Харуулын пост
15. Агуу хөгжлийн үйл
16. Амруулай хөгжлийн гур хадгалалт үйл
17. Гүйцэтгэл
18. Хягалмал далан

Таних тэмдэг

Бодитой В тэрэгний нөөцийн хүрээ, доод давхарга	Цахилгааны шугам	Хайгуулын шугам, түүний дугаар	Хашаа	Техникийн нөхөн сэргээлт
MV-005028 тоот тусгай зохиогчийн хүрээ	Овоолго, уурхайн догол	Технологийн зам, Эс гэрлийн зам	Усан сан	
Түвшин, түүний дугаар	Хайгуулын шугамын цөөнөг	Орон нутгийн зам	Биологийн нөхөн сэргээлт	

Үүрэг	Овог нэр	Гарын үсэг	Ашигт мэдээлэл, газрын тосны газар	ЗД - 1 - 1	
Шалхсан	Г.Витболд			Тов аймгийн Заамар сумын нутагт орших Ар наймсагны дунд хэсгийн ашигтай үйл ажиллагааны тайлан	Хэлтэж
Зурсан	Д.Тогоодор		Уурхайн төлөвлөлтийн хэлтэж		1:5000
			Уурхайн 2025 оны ерөнхий дэвсгэр зураг	Бүх хуудас 01	Хуудас 01
				"Хан булаг интертейшиа" ХХК	